Η Ελλάς εν Σπαραγμώ
Η Εθνοφθόρος Επανάστασις της 1 μέχρι 10 Μαρτίου 1935

Έκτακτος έκδοσις του 1935 της εφημερίδας «ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΛΟΓΟΣ» Καβάλας.

Μια ολιγοήμερη και αποτυχημένη επανάσταση της Βενιζελικής «Εθνικής Άμυνας», μόλις δέκα ημερών, που οδήγησε στην κατάργηση της Δημοκρατίας στη χώρα μας και στην επαναφορά της βασιλείας. Η επανάσταση στη Βόρειο Ελλάδα άρχισε στις 3 Μαρτίου, δύο ημέρες μετά την επανάσταση στο Ναύσταθμο στον Πειραιά. Ο Καβαλιώτης δημοσιογράφος και συγγραφέας Παναγιώτης Κουτούπης, ένθερμος αντιβενιζελικός, συνέγραψε το εξ 78 σελίδων πόνημά του, αμέσως μετά την καταστολή της επαναστάσεως. Οι πληροφορίες που αναφέρονται στο βιβλίο του Κουτούπη είναι πολύτιμες για την τοπική μας ιστορία, αλλά και γενικότερα για το κίνημα του 1935. Ως δημοσιογράφος και στενός συνεργάτης του τότε Νομάρχη Καβάλας Γεωργίου Ράντη, σημαντικού φιλοκυβερνητικού στελέχους, έζησε από κοντά όλα τα διαδραματισθέντα γεγονότα σε ολόκληρη την ευρύτερη περιοχή της Ανατ. Μακεδονίας και Θράκης. Η Καβάλα ήταν η έδρα του 4ου Σώματος Στρατού υπό τον Σωματάρχη Στρατηγό Καμμένο, ο οποίος δίσταζε να εκδηλωθεί υπέρ της επαναστάσεως, ενώ ο Επιτελάρχης του Ταγματάρχης Μπουρδάρας ήταν η ψυχή των επαναστατών του 4ου Σωματος. Το περιεχόμενο του βιβλίου, ανεξαρτήτως των συμπαθειών του συγγραφέως, είναι πολύτιμο για τη γνώση των γεγονότων της εποχής στην περιοχή μας και καλύπτει σημαντικό κενό αποκαλύπτοντας γεγονότα άγνωστα, όπως και τους τοπικούς πρωταγωνιστές. Ευχόμαστε σύντομα αυτές οι πηγές να είναι ελεύθερα διαθέσιμες στο διαδίκτυο.

ΙΣΤΟΡΙΚΟ & ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ ΚΑΒΑΛΑΣ

ΕΚΤΑΚΤΟΣ ΕΚΔΟΣΙΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ «ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΛΟΓΟΣ»
ΤΥΠΟΙΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ «ΑΜΕΡΟΛΗΠΤΟΣ» ΚΑΒΑΛΑΣ 1935

ΠΑΝΑΓ. Γ. ΚΟΥΤΟΥΠΗ

Η ΕΛΛΑΣ ΕΝ ΣΠΑΡΑΓΜΩ

Η ΕΘΝΟΦΘΟΡΟΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΤΗΣ 1^{ης} ΜΕΧΡΙ ΤΗΣ 10^{ης} ΜΑΡΤΙΟΥ 1935

ΣΕΙΡΑ
"Ιστορίοις αειφόρος έρευνα"

Επανακυκλοφορία σπανίων εκδόσεων
της περιοχής Αν. Μακεδονίας & Θράκης

αριθμός 5

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΡΟΥΣΟΜΕΤΟΦ

ΚΑΒΑΛΑ 2010

ΙΣΤΟΡΙΚΟ & ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ ΚΑΒΑΛΑΣ
ΕΚΤΑΚΤΟΣ ΕΚΔΟΣΙΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ «ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΛΟΓΟΣ»
ΤΥΠΟΙΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ «ΑΜΕΡΟΛΗΠΤΟΣ» ΚΑΒΑΛΑΣ 1935
ΠΑΝΑΓ. Γ. ΚΟΥΤΟΥΠΗ
Η ΕΛΛΑΣ ΕΝ ΣΠΑΡΑΓΜΩ
Η ΕΘΝΟΦΘΟΡΟΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΤΗΣ 1^{ης} ΜΕΧΡΙ ΤΗΣ 10^{ης} ΜΑΡΤΙΟΥ 1935
ΣΕΙΡΑ
"Ιστορίοις αειφόρος έρευνα"
Επανακυκλοφορία σπανίων εκδόσεων
της περιοχής Αν. Μακεδονίας & Θράκης
αριθμός 5
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΡΟΥΣΟΜΕΤΟΦ
ΚΑΒΑΛΑ 2010

ΙΣΤΟΡΙΚΟ & ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ ΚΑΒΑΛΑΣ
ΕΚΤΑΚΤΟΣ ΕΚΔΟΣΙΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ «ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΛΟΓΟΣ»
ΤΥΠΟΙΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ «ΑΜΕΡΟΛΗΠΤΟΣ» ΚΑΒΑΛΑΣ 1935
ΠΑΝΑΓ. Γ. ΚΟΥΤΟΥΠΗ
Η ΕΛΛΑΣ ΕΝ ΣΠΑΡΑΓΜΩ
Η ΕΘΝΟΦΘΟΡΟΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΤΗΣ 1^{ης} ΜΕΧΡΙ ΤΗΣ 10^{ης} ΜΑΡΤΙΟΥ 1935
ΣΕΙΡΑ
"Ιστορίοις αειφόρος έρευνα"
Επανακυκλοφορία σπανίων εκδόσεων
της περιοχής Αν. Μακεδονίας & Θράκης
αριθμός 5
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΡΟΥΣΟΜΕΤΟΦ
ΚΑΒΑΛΑ 2010

ΙΣΤΟΡΙΚΟ & ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ ΚΑΒΑΛΑΣ
ΕΚΤΑΚΤΟΣ ΕΚΔΟΣΙΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ «ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΛΟΓΟΣ»
ΤΥΠΟΙΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ «ΑΜΕΡΟΛΗΠΤΟΣ» ΚΑΒΑΛΑΣ 1935
ΠΑΝΑΓ. Γ. ΚΟΥΤΟΥΠΗ
Η ΕΛΛΑΣ ΕΝ ΣΠΑΡΑΓΜΩ
Η ΕΘΝΟΦΘΟΡΟΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΤΗΣ 1^{ης} ΜΕΧΡΙ ΤΗΣ 10^{ης} ΜΑΡΤΙΟΥ 1935
ΣΕΙΡΑ
"Ιστορίοις αειφόρος έρευνα"
Επανακυκλοφορία σπανίων εκδόσεων
της περιοχής Αν. Μακεδονίας & Θράκης
αριθμός 5
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΡΟΥΣΟΜΕΤΟΦ
ΚΑΒΑΛΑ 2010

ΙΣΤΟΡΙΚΟ & ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ ΚΑΒΑΛΑΣ
ΕΚΤΑΚΤΟΣ ΕΚΔΟΣΙΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ «ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΛΟΓΟΣ»
ΤΥΠΟΙΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ «ΑΜΕΡΟΛΗΠΤΟΣ» ΚΑΒΑΛΑΣ 1935
ΠΑΝΑΓ. Γ. ΚΟΥΤΟΥΠΗ
Η ΕΛΛΑΣ ΕΝ ΣΠΑΡΑΓΜΩ
Η ΕΘΝΟΦΘΟΡΟΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΤΗΣ 1^{ης} ΜΕΧΡΙ ΤΗΣ 10^{ης} ΜΑΡΤΙΟΥ 1935
ΣΕΙΡΑ
"Ιστορίοις αειφόρος έρευνα"
Επανακυκλοφορία σπανίων εκδόσεων
της περιοχής Αν. Μακεδονίας & Θράκης
αριθμός 5
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΡΟΥΣΟΜΕΤΟΦ
ΚΑΒΑΛΑ 2010

ΙΣΤΟΡΙΚΟ & ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ ΚΑΒΑΛΑΣ
ΕΚΤΑΚΤΟΣ ΕΚΔΟΣΙΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ «ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΛΟΓΟΣ»
ΤΥΠΟΙΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ «ΑΜΕΡΟΛΗΠΤΟΣ» ΚΑΒΑΛΑΣ 1935
ΠΑΝΑΓ. Γ. ΚΟΥΤΟΥΠΗ
Η ΕΛΛΑΣ ΕΝ ΣΠΑΡΑΓΜΩ
Η ΕΘΝΟΦΘΟΡΟΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΤΗΣ 1^{ης} ΜΕΧΡΙ ΤΗΣ 10^{ης} ΜΑΡΤΙΟΥ 1935
ΣΕΙΡΑ
"Ιστορίοις αειφόρος έρευνα"
Επανακυκλοφορία σπανίων εκδόσεων
της περιοχής Αν. Μακεδονίας & Θράκης
αριθμός 5
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΡΟΥΣΟΜΕΤΟΦ
ΚΑΒΑΛΑ 2010

ΙΣΤΟΡΙΚΟ & ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ ΚΑΒΑΛΑΣ
ΕΚΤΑΚΤΟΣ ΕΚΔΟΣΙΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ «ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΛΟΓΟΣ»
ΤΥΠΟΙΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ «ΑΜΕΡΟΛΗΠΤΟΣ» ΚΑΒΑΛΑΣ 1935
ΠΑΝΑΓ. Γ. ΚΟΥΤΟΥΠΗ
Η ΕΛΛΑΣ ΕΝ ΣΠΑΡΑΓΜΩ
Η ΕΘΝΟΦΘΟΡΟΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΤΗΣ 1^{ης} ΜΕΧΡΙ ΤΗΣ 10^{ης} ΜΑΡΤΙΟΥ 1935
ΣΕΙΡΑ
"Ιστορίοις αειφόρος έρευνα"
Επανακυκλοφορία σπανίων εκδόσεων
της περιοχής Αν. Μακεδονίας & Θράκης
αριθμός 5
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΡΟΥΣΟΜΕΤΟΦ
ΚΑΒΑΛΑ 2010

ΙΣΤΟΡΙΚΟ & ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ ΚΑΒΑΛΑΣ
ΕΚΤΑΚΤΟΣ ΕΚΔΟΣΙΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ «ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΛΟΓΟΣ»
ΤΥΠΟΙΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ «ΑΜΕΡΟΛΗΠΤΟΣ» ΚΑΒΑΛΑΣ 1935
ΠΑΝΑΓ. Γ. ΚΟΥΤΟΥΠΗ
Η ΕΛΛΑΣ ΕΝ ΣΠΑΡΑΓΜΩ
Η ΕΘΝΟΦΘΟΡΟΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΤΗΣ 1^{ης} ΜΕΧΡΙ ΤΗΣ 10^{ης} ΜΑΡΤΙΟΥ 1935
ΣΕΙΡΑ
"Ιστορίοις αειφόρος έρευνα"
Επανακυκλοφορία σπανίων εκδόσεων
της περιοχής Αν. Μακεδονίας & Θράκης
αριθμός 5
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΡΟΥΣΟΜΕΤΟΦ
ΚΑΒΑΛΑ 2010

ΙΣΤΟΡΙΚΟ & ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ ΚΑΒΑΛΑΣ
ΕΚΤΑΚΤΟΣ ΕΚΔΟΣΙΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ «ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΛΟΓΟΣ»
ΤΥΠΟΙΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ «ΑΜΕΡΟΛΗΠΤΟΣ» ΚΑΒΑΛΑΣ 1935
ΠΑΝΑΓ. Γ. ΚΟΥΤΟΥΠΗ
Η ΕΛΛΑΣ ΕΝ ΣΠΑΡΑΓΜΩ
Η ΕΘΝΟΦΘΟΡΟΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΤΗΣ 1^{ης} ΜΕΧΡΙ ΤΗΣ 10^{ης} ΜΑΡΤΙΟΥ 1935
ΣΕΙΡΑ
"Ιστορίοις αειφόρος έρευνα"
Επανακυκλοφορία σπανίων εκδόσεων
της περιοχής Αν. Μακεδονίας & Θράκης
αριθμός 5
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΡΟΥΣΟΜΕΤΟΦ
ΚΑΒΑΛΑ 2010

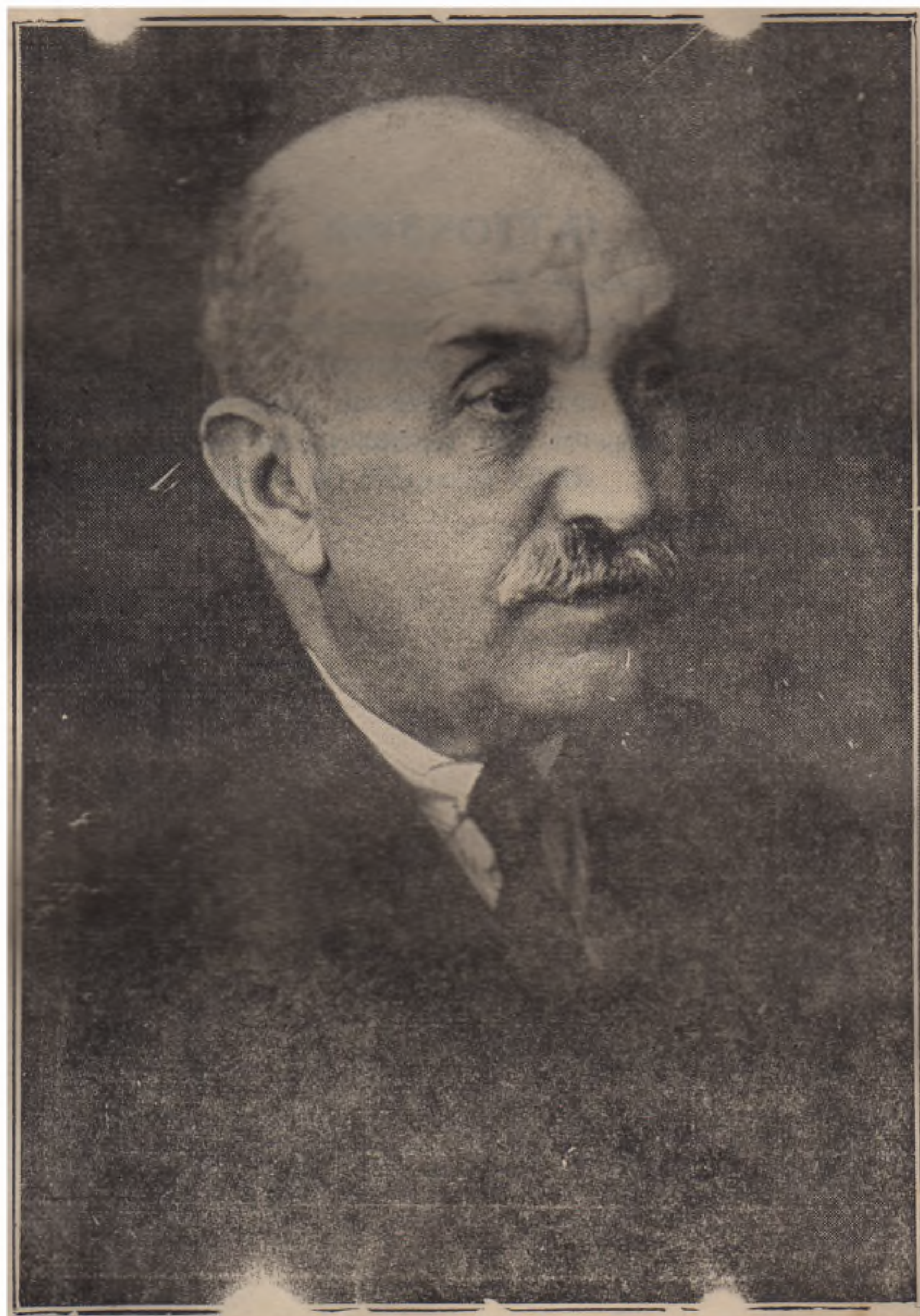
ΠΑΝΑΓ. Γ. ΚΟΥΤΟΥΠΗ

Η ΕΛΛΑΣ ΕΝ ΣΠΑΡΑΓΜΩ

Η ΕΘΝΟΦΘΟΡΟΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΤΗΣ 1 ΜΕΧΡΙ 10 ΜΑΡΤΙΟΥ 1935

ΕΚΤΑΚΤΟΣ ΕΚΔΟΣΙΣ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ «ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΛΟΓΟΣ»

ΤΥΠΟΙΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ «ΑΜΕΡΟΛΗΠΤΟΣ»
ΚΑΒΑΛΛΑ

Ὁ Ἐθνικὸς Κυβερνήτης Πρωθυπ)γὸς
κ. Παναγῆς Τσαλδάρης

Ὁ Ἐθνικὸς ἐμψυχωτὴς ὑπ. Στρατιωτικῶν
κ. Γεώργιος Κονδύλης

Ὁ πραγματικός πατήρ τῶν προσφύγων
ὑπουργός κ. Μιχαήλ Κῦρκος

Ὁ Ἀρχηγὸς τῶν Ἐλευθεροφρόνων
κ. Ἰωάννης Μεταξᾶς

Ὁ ὑπουργὸς Γεν. Διοικητὴς Θράκης
κ. Δημήτριος Λόντος

Ὁ λαοφιλὴς Νομάρχης Δράμας
κ. Ταξιάρχης Χριστόπουλος

Η ΔΡΑΜΑ

Τὸ Διοικητήριον

Ὁ Ἐθνικός της Κῆπος

ΠΑΝ. Γ. ΚΟΥΤΟΥΠΗ

Η ΕΛΛΑΣ ΕΝ ΣΠΑΡΑΓΜΩ

Η ΕΘΝΟΦΘΟΡΟΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΤΗΣ 1-10 ΜΑΡΤΙΟΥ 1935

ΕΚΤΑΚΤΟΣ ΕΚΔΟΣΙΣ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ "ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΛΟΓΟΣ,,

ΤΥΠΟΙΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ "ΑΜΕΡΟΛΗΠΤΟΣ,,
ΚΑΒΑΛΛΑ

ΑΦΙΕΡΟΥΤΑΙ

Εἰς τὴν Νόμιμον ὑπὸ τὸν Ἀξιότιμον κ. Παναγῆν Τσαλδάρην Κυβέρνησιν τῆς Χώρας καὶ εἰς τοὺς Τετιμημένους Ἀρχηγοὺς τοῦ ἐθνικοῦ Στρατοῦ καὶ Στόλου εἰς τοὺς ὁποίους ὀφείλεται ἐθνικὴ εὐγνωμοσύνη ἐπὶ τῇ καταστολῇ τῆς ἐθνοφθόρου ἐπαναστάσεως τῆς 1—10 Μαρτίου 1935.

Ὁ Ἐκδότης

ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ

Ἡ πρώτη Μαρτίου τοῦ 1935, θὰ γραφῆ εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς Πατρίδος μας μὲ ἀνεξήτηλον μελάνην καὶ θὰ παραμένη εἰς τοὺς αἰώνας ὡς ὑποδηλοῦσα μίαν παραφροσύνην ὀλίγων προκρουστῶν οἵτινες αἱματοκύλυσαν τὴν Ἑλλάδα.

Αἱ μέλλουσαι γενneαὶ θὰ ἀποτροπιάζωνται ἀναγινώσκουσαι τὸ κεφάλαιον τῆς κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐκραγείσης ἐπαναστάσεως καὶ θὰ καταρῶνται ἀσφαλῶς τοὺς πρωταιτίους, τοὺς προκαλέσαντας τὰ θλιβερὰ γεγονότα, τῶν ὁποίων τὰς συνεπείας θὰ πληρώνουν καὶ αὐταί.

Καὶ ἡ ἡμέρα αὐτὴ εἶχε μὲν Πανελλήνιον χαρακτῆρα, διότι ἡ στᾶσις ἐξεδηλώθη εἰς τὴν πρωτεύουσαν καὶ τὸν Πολεμικὸν Ναύσταθμον, διὰ τὴν Μακεδονίαν ὅμως καὶ τὴν Θράκην ἡ ἡμερομηνία αὕτη θὰ προχωρήση κατὰ δύο ἡμέρας.

Ἡ ἀνταρσία εἰς τὰς βορείους ἐπαρχίας τῆς Ἑλλάδος ἐξεδηλώθη τὴν 3ην Μαρτίου ἤτοι μετὰ δύο ἡμέρας, ἀπὸ τῆς ἐν Ἀθήναις ἐκδηλώσεώς της καὶ εἰς τὸ παρὸν βιβλίον, θὰ ἐξιστορήσωμεν τὰ διατρέξαντα ἐν αὐταῖς κυρίως, χωρὶς νὰ παραλείψωμεν ν' ἀναφέρωμεν περιληπτικῶς μὲ τὴν χρονολογικὴν των σειρὰν, ὅ,τι σημαντικὸν ἔλαβε χώραν εἰς ὅλην τὴν ἐπικράτειαν, σχετικὸν μὲ τὴν ἐνσκύψασαν λαίλαπα τὴν ὁποίαν προὐκάλεσαν ἀνόσιοι Ἕλληνες μὲ νοσηρὰν φαντασίαν καὶ ἀπὸ ἀντεθνικοὺς ἐλαυνόμενοι σκοπούς. Ἡ καταστολὴ τῆς πρωτοφανοῦς εἰς ἔκτασιν στάσεως ταύτης, ἐπισύρει βαθὺν τὸν σεβασμὸν καὶ ἄπειρον τὴν Ἐθνικὴν Ἐκτίμησιν πρὸς τὰ πρωταγωνιστήσαντα πρόσωπα τοὺς Πρωθυπουργὸν καὶ Ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν κ.κ. Παναγῆν Τσαλδάρην καὶ Γεώργιον Κονδύλην ὡς καὶ τὸν Διοικητὴν τῶν δυνάμεων τῆς Βορείου Ἑλλάδος Στρατηγὸν κ. Παναγιωτάκον καὶ τὸν ἐπιτελάρχην του Στρατηγὸν κ. Δεμέστιχαν.

Καβάλλα 25 Μαρτίου 1935 ΠΑΝΑΓ. Γ. ΚΟΥΤΟΥΠΗΣ

ΠΩΣ ΠΑΡΕΣΚΕΥΑΣΘΗ ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ

Αἱ ἀνακρίσεις αἱ διεξαχθεῖσαι ἀπὸ τὰς στρατιωτικὰς ἀρχὰς εἰς ὁλόκληρον τὴν Ἑλλάδα, ἔχουν καταλήξει εἰς συμπέρασμα, ὅτι τοῦτο παρεσκευάζετο ἀπὸ μακροῦ χρόνου.

Οἱ διάφοροι ἀρχηγοί του εἰργάζοντο συστηματικῶς διὰ τὸν καταρτισμὸν σχεδίων μὲ μαθηματικὴν ἀκρίβειαν καὶ ἐπροπαγάνδιζαν ἐντατικῶς μεταξὺ τῶν ἐν ἐνεργείᾳ καὶ ἐν ἀποστρατείᾳ στελεχῶν τοῦ Στρατοῦ καὶ τοῦ Στόλου, πλὴν ἕκαστος δι' ἴδιον λογαριασμόν. Πάντες ἐπεθύμουν δι' ἑαυτοὺς τὸν Δικτατορικὸν μονδύαν, εἰς τοῦτο δὲ κυρίως ὀφείλεται τὸ ὅτι ἡ ἐπανάστασις δὲν ἐξεδηλώθη ἐνωρίτερον. Ὅλοι ἤθελαν νὰ γίνουν δικτάτορες ἀποκλείοντες τοὺς συνεργούς των, ἀλλὰ δὲν ἔπαυαν νὰ προσβλέπουν καὶ πρὸς τοὺς Βενιζέλον καὶ Πλαστήραν, εἰς τὴν ἠθικὴν ἐνίσχυσιν τῶν ὁποίων ὑψίστην ἀπέδιδον σημασίαν.

Ἤθελαν δηλαδὴ νὰ κάμουν τὴν Ἐπανάστασιν νὰ καταλύσουν τὰς νομίμους ἀρχὰς τοῦ κράτους, νὰ ἀναλάβουν αὐτοὶ τὴν ἐξουσίαν, νὰ τοὺς συντρέξουν πρὸς τοῦτο ὅλοι οἱ ἱκανοὶ νὰ διαθέτουν ποιάν τινα δύναμιν καὶ κατόπιν νὰ τεθοῦν εἰς τὸ περιθώριον, ἵνα παραμείνουν ἀνενόχλητοι κύριοι τῆς καταστάσεως.

Οἱ ἐπαναστάται δηλαδὴ εἶχαν ἀρχίση νὰ ἀλληλοτρώγωνται διὰ τὰ ὀφφίκια πρὶν ἀκόμη καλὰ-καλὰ σκεφθοῦν τὴν ἐπανάστασιν. Αἱ διαφοραὶ ὅμως ἐν τέλει φαίνεται ὅτι δι' ὅλους τοὺς ἐν Ἑλλάδι ἐξωμαλύνθησαν, ἀπέμεινε δὲ μόνον καὶ ἡ μετὰ τοῦ Πλαστήρα τελικὴ συνεννόησις, ἥτις ἐθεωρεῖτο ὡς εὔκολος κατ' ἀρχάς, πλὴν συνήντησεν εἰς τὴν πραγματοποίησίν της πλείστας δυσχερείας, διότι καὶ οὗτος φαίνεται, τὴν δικτατορίαν ἐπεθύμει διὰ τὸν ἑαυτόν του.

Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΑΜΥΝΑ

Ἡ προπαγάνδα διεξήγετο ἔντονος, τόσον εἰς τὸν στρατόν, ὅσον καὶ εἰς τὸ ναυτικόν, ὀλίγον μετὰ τὴν Κοινοβουλευτικὴν ἧτταν τῆς 6ης Μαρτίου τοῦ 1933, κατέστη δὲ ἔτι ἐντονωτέρα

μετὰ τὴν ἀπόπειραν τῆς 6ης Ἰουνίου. Τὸ θέρος ὅμως τοῦ 1934, ὅταν, ἀπουσιάζοντος τοῦ κ. πρωθυπουργοῦ εἰς τὰ λουτρὰ τοῦ Ραϊνχενχάλ, ἀνεκαλύφθη ἐγκαίρως συνωμοτικὴ κίνησις εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ συνελήφθησάν τινες ἀξιωματικοὶ συσκεπτόμενοι εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ συνταγματάρχου Αὐγερινοῦ, ἔγινεν ἐκκαθάρισις τῆς φρουρᾶς Ἀθηνῶν, ἀπομακρυνθέντων ἐκεῖθεν πολλῶν ἀξιωματικῶν, οἱ ὁποῖοι δὲν ἐνέπνεον ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ἐπὶ τῶν ὁποίων ὅμως, ἀντιθέτως, οἱ συστασιῶται των σοβαρῶς ὑπελόγιζον.

Ἐν τούτοις αἱ ἐργασίαι αἱ προπαρασκευαστικαὶ κινήματος, ἐξηκολούθησαν ἔντονοι. Ἐμυήθησαν ἀρκετοὶ ἀξιωματικοὶ καὶ ἡ «Δημοκρατικὴ Ἄμυνα» προπαρεσκευάζετο δι' ἔνοπλον δρᾶσιν. Ἀπὸ ὅλους ὅμως ἐτίθετο ὡς ἀπαραίτητος προϋπόθεσις μιᾶς ἐπαναστάσεως, ἡ ὁποία ἔπρεπε νὰ εἶχε καὶ λαϊκὴν μορφήν, ἡ κατάληψις τοῦ στόλου, ὁ ὁποῖος θὰ ἐχρησιμοποιεῖτο διὰ τὴν κυριαρχίαν τῆς θαλάσσης.

Ἡ «Δημοκρατικὴ Ἄμυνα» ἐπέμενεν ὅτι ἔπρεπε ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ἐπαναστάσεως νὰ τεθῇ ὁ στρατηγὸς Πλαστήρας, μετὰ τοῦ ὁποίου μάλιστα καὶ ἐπεκοινώνησε τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1934, δι' ἐμπίστου της προσώπου, μεταβάντος πρὸς τοῦτο εἰς Μπρίντεζι, ὅπου ἐπίσης κατῆλθεν ὁ στρατηγός.

Πρὸς τὴν «Δημοκρατικὴν Ἄμυναν» ἐδόθη τότε ἡ διαβεβαίωσις, ὅτι ὁ στόλος εἶνε δυνατὸν νὰ καταληφθῇ καὶ νὰ ἁρπαγῇ. Μετὰ τὴν διαβεβαίωσιν ταύτην ἔγινε καὶ νέα συνεννόησις μὲ τὸν Πλαστήραν, τὸν Ἰανουάριον ἐφέτος, εἰς τὴν Σόφιαν. Ἐκεῖ οὗτος μετέβη μὲ ψευδώνυμον ὡς ἔμπορος καὶ παρέμεινεν ἐπὶ μίαν ἑβδομάδα, συναντηθεὶς μὲ τοὺς ἀπεσταλμένους τῆς «Δημοκρατικῆς Ἀμύνης». Περὶ τῆς παρουσίας του εἰς Σόφιαν ἔγραψεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν ὁ στρατιωτικὸς ἀκόλουθος παρὰ τῇ ἐκεῖ πρεσβείᾳ κ. Τσαγγγαρίδης. Εἰς τὸν Πλαστήρα παρεσχέθη ἐκ μέρους τῶν ἀπεσταλμένων ἡ πληροφορία ὅτι ὁ ναύαρχος Δεμέστιχας ἀναλαμβάνει νὰ καταλάβῃ τὸν στόλον καὶ ὅτι ἐντεῦθεν κατεστρώθη τὸ σχέδιον ὅπως ὁ ἐξόριστος τῶν Καννῶν εἰσέλθη διὰ τῶν συνόρων εἰς τὸ ἑλληνικὸν ἔδαφος, καταλάβῃ ἐπαναστατικῶς ἕνα τμῆμα στρατοῦ μιᾶς τῶν πόλεων τῆς Ἀνατολικῆς Μακεδονίας, μᾶλλον τῆς Δράμας ἢ τῶν Σερρῶν καὶ ἐπὶ κεφαλῆς αὐτοῦ βαδίσῃ πρὸς νότον, ἐξεγείρων τὰς φρουρὰς καὶ τὸν λαὸν κατὰ τῆς Κυβερνήσεως. Ἡ «Δημοκρατικὴ Ἄμυνα» ὑπελόγιζε πολὺ εἰς τὴν, κατὰ τὴν κρίσιν της, δημοτικότητα τοῦ ὑποτιθεμένου ἀρχηγοῦ.

Εἰς ἀπάντησιν ὁ Πλαστήρας ἔθεσεν ἐπίσης ὡς προϋπόθεσιν τὴν κατάληψιν τοῦ στόλου, ἐτόνισεν ὅμως ἰδιαιτέρως ὅτι ὁπωσδήποτε δὲν ἔπρεπε νὰ ἀναμιχθῇ ὁ Βενιζέλος εἰς οἱανδήποτε ἐνέργειαν, διότι «ἀποτελεῖ ἐγγύησιν ἀποτυχίας». Ἐὰν εἶπε, παρ' ἐλπίδα, τοῦτο συμβῇ, αὐτὸς δὲν ἐννοεῖ νὰ ἔχῃ καμμίαν ἀνάμιξιν.

Οἱ ἀπεσταλμένοι μετέδοσαν τὴν ἀπάντησιν τοῦ ἀρχηγοῦ των εἰς τὰς Ἀθήνας, ἐπιστρέψαντες δὲ εἰς Σόφιαν, τῷ ἀνεκοίνω

σαν ὅτι χρειάζονται ἀκόμη μερικαὶ παρασκευαὶ διὰ τὴν κατάληψιν τοῦ στόλου. Μετὰ τοῦτο ὁ Πλαστήρας ἀνεχώρησεν ἐκ Σόφιας, ἐπιστρέψας εἰς Κάννας. Ἐν τῷ μεταξὺ συνεχίζονται αἱ προσπάθειαι διὰ τὴν κατάληψιν τοῦ στόλου. Ἀξιωματικοὶ ἐν ἐνεργείᾳ τελοῦντες καὶ ὑπηρετοῦντες εἴτε εἰς πολεμικά, εἴτε εἰς ὑπηρεσίας τοῦ Ναυστάθμου, ἐμυοῦντο σχετικῶς. Εἰς τοῦτο ἐβοήθει καὶ ἡ πολιτικὴ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ναυτικῶν. Ὁ κ. Χατζηκυριάκος δηλαδή, ἀπεμάκρυνεν ἀπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ στόλου καὶ τὴν διοίκησιν τῶν σκαφῶν ἀξιωματικοὺς μὲ ἀναμφισβήτητον πίστιν εἰς τὴν Κυβέρνησιν καὶ παρέδωκεν αὐτὰ εἰς χεῖρας ἄλλων, οἱ ὁποῖοι, εἴτε ὑπεκρίνοντο πρὸς αὐτὸν τὸν φίλον, εἴτε καὶ ἦσαν, ἀλλ' ἀπεδείχθησαν ἐκ τῶν ὑστέρων ἀνίκανοι νὰ ἀναχαιτίσουν τὴν ὁρμὴν τῶν στασιαστῶν, οἱ ὁποῖοι ἐπέδραμον κατὰ τοῦ Ναυστάθμου τὴν ἑσπέραν τῆς 1ης Μαρτίου.

Ταῦτα ἔχων ὑπ' ὄψει του ὁ Δεμέστιχας ,ἐδήλωσεν ὅτι καταλαμβάνει τὸν στόλον ἀρκεῖ ἡ «Δημοκρατικὴ Ἄμυνα» νὰ τοῦ χορηγήσῃ πεντακοσίους ἀποφασιστικοὺς ἄνδρας. Εἰς τὸν Δεμέστιχαν παρετηρήθη ὅτι 500 ἦσαν πολλοὶ καὶ ἦτο ἀδύνατον νὰ ἐξευρεθοῦν. Τότε αὐτὸς ἀπήντησεν ὅτι ἤρκεῖτο καὶ εἰς ἑκατόν. Ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν ἀριθμὸν αὐτὸν διεφώνησαν οἱ τῆς «Δημοκρατικῆς Ἀμύνης», διότι εἶπον, ἂν γνωσθῇ ἡ ὑπόθεσις μεταξὺ 100 ἀνθρώπων τοῦ λαοῦ, τότε τὸ σχέδιον καὶ ὅλη ἡ προσπάθεια θὰ προδοθοῦν καὶ θὰ περιέλθουν εἰς γνῶσιν τῆς Κυβερνήσεως. Ἡ ἀντιγνωμία αὕτη ἔτεινεν εἰς τὸ νὰ ματαιώσῃ τὴν προσπάθειαν περὶ ἀνατροπῆς τῆς Κυβερνήσεως, ἢ τοὐλάχιστον νὰ τὴν παρελκύσῃ. Πρὸς ἀποτροπὴν τοιούτου ἐνδεχομένου ἐπενέβη ὁ Βενιζέλος, ὁ ὁποῖος ἐζήτησεν ὅπως συμμετάσχῃ τῆς ἐπιχειρήσεως πρὸς ἁρπαγὴν τοῦ στόλου καὶ ὁ ἀπότακτος πλοίαρχος Κολιαλέξης. Τοῦτο ὅμως δὲν ἦτο εὔκολον, διότι μεταξὺ Δεμέστιχα καὶ Κολιαλέξη ὑπῆρχε παλαιὰ ἔχθρα. Ἀλλ' ὁ Βενιζέλος ἐπέτυχε νὰ τοὺς συμφιλιώσῃ καὶ νὰ τοὺς πείσῃ ὅπως ἀπὸ κοινοῦ καταστρώσουν τὸ σχέδιον τῆς ἁρπαγῆς τοῦ στόλου, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον καὶ ἐπέτυχον τὴν ἑσπέραν τῆς 1ης Μαρτίου.

Παραλλήλως εἰς τὴν ξηρὰν ἐγένοντο συνεννοήσεις διὰ τὴν κατάληψιν ὡρισμένων ἐπικαίρων σημείων τῶν Ἀθηνῶν συγχρόνως μὲ τὴν κατάληψιν τοῦ στόλου καὶ τὴν ἐξέγερσιν καὶ τῶν ἐπαρχιακῶν φρουρῶν, ὅταν τὰ ἐπαναστατημένα πλοῖα θὰ ἐξήρχοντο εἰς τὸ ἀνοικτὸν πέλαγος. Τὸ σχέδιον ἐν ταῖς γενικαῖς του γραμμαῖς ἔφθασεν καὶ εἰς τὴν δημοσιότητα δι' ἐπιστολῆς δημοσιευθείσης τὴν 26ην Φεβρουαρίου, ἡμέραν Τρίτην, εἰς τὸν «Ριζοσπάστην», μὲ τὴν ὑπογραφὴν «ἀντιφασίστας ἀξιωματικός». Προφανῶς ἐπρόκειτο περὶ ἀξιωματικοῦ μεμυημένου, ὁ ὁποῖος ἤθελε νὰ κάμῃ τὴν καταγγελίαν του, χωρὶς καὶ νὰ προδοθῇ. Συγχρόνως διετυποῦντο καὶ ἄλλαι καταγγελίαι πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ἐκ μέρους ἀξιωματικῶν, εἰς γνῶσιν τῶν ὁποίων περιῆλθον ὡρισμέναι πληροφορίαι. Καὶ εἰς μὲν τὴν ξηρὸν ἐλήφθησαν συμπληρωματικὰ μέτρα πρὸς ἀντιμετώπισιν ἐνδεχομένης στάσεως. Δὲν συνέβη ὅμως τὸ ἴδιον καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὸν στόλον.

Αὐτὴ ἡ προϊστορία τοῦ κινήματος τῆς 1ης Μαρτίου, τὸ ὁποῖον τόσον καταστρεπτικὰς συνεπείας εἶχε καὶ θὰ ἔχῃ διὰ τὸν τόπον.

Συγχρόνως πρὸς ὅλα τ' ἀνωτέρω ἡ «Δημοκρατικὴ Ἄμυνα» ἐξώπλιζε τὰ μέλη της μὲ πιστόλια καὶ τυφέκια καταρτίσασα τὰς περιφήμους ὁμάδας τῶν «τυφεχοφόρων».

Η ΕΚΡΗΞΙΣ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ

Ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν γεγονότων τὸ κίνημα τὸ ὁποῖον ἦτο ἀποφασισμένον διὰ νὰ κηρυχθῇ τὴν ἑσπέραν τῆς 1ης Μαρτίου, εἶχε γνωσθῇ ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν καὶ τοὺς ἁρμοδίους ὑπουργοὺς ἀπὸ τῆς μεσημβρίας τῆς αὐτῆς ἡμέρας τὰς πρώτας δὲ ἀπογευματινὰς ὥρας εἶχε λάβῃ χώραν συνεργασία τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ μετὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πρώτου. Περὶ τὴν 4ην ἀπογευματινὴν ἐλάμβανεν εἰς ἐνίσχυσιν τῶν πληροφοριῶν της ἡ Κυβέρνησις ἐκ Θεσσαλονίκης τηλεγράφημα τοῦ Γεν. Διοικητοῦ Μακεδονίας κ. Περ. Ράλλη, ἔχον ὡς ἑξῆς :

«Θετικαὶ πληροφορίαι ἐκραγῇ Ἀθήνας κίνημα συμμετοχῇ Στόλου».

Ἀμέσως τότε ὁ κ. Κονδύλης διέταξε νὰ δωθῇ διὰ τοῦ πυροβολίου τοῦ Λυκαβητοῦ τὸ διὰ κανονιοβολισμῶν σύνθημα τοῦ συναγερμοῦ πλὴν τὰ καλώδια τὰ συνδέοντα τὸ Φρουραρχεῖον καὶ τὸ Α' Σ. Στρατοῦ ἦσαν κομμένα ἀπὸ τοὺς ἐπαναστάτας. Καὶ τὸ γεγονὸς τοῦτο ἦτο ἐπιβεβαιωτικὸν τοῦ ὅτι οἱ στασιασταὶ εἶχαν τελείαν ὀργάνωσιν καὶ σύστημα ἐνεργειῶν.

Η ΑΡΠΑΓΗ ΤΟΥ ΣΤΟΛΟΥ

Ἐνῶ αἱ ἀρχαὶ καὶ τὰ μέλη τῆς Κυβερνήσεως ἔσπευδον πρὸς διεξαγωγὴν συνεννοήσεων καὶ λῆψιν μέτρων, οἱ στασιασταὶ ἐξώρμον κατὰ τοῦ Ναυστάθμου διὰ τὴν κατάληψιν τῶν πλοίων.

Ὁ ὑποναύαρχος Δεμέστιχας, οἱ πλοίαρχοι Κολιαλέξης καὶ Χαλκιόπουλος, οἱ ἀντιπλοίαρχοι Ρεβίδης, Κουτρουμπᾶς, Στασινόπουλος, Κουντουριώτης, Ἀλεξανδρῆς, Λογοθέτης, Μπουζιάνης καὶ Δημάκης, οἱ πλωτάρχαι Γεωργουλόπουλος, Βουτσαρᾶς, Παπαγιάννης, Ζάγκας, Καναβαριώτης, Λάσκος, Τσαγκάρης καὶ Τσιριμῶκος, οἱ ὑποπλοίαρχοι Μπενᾶς, Κουτσομιτόπουλος, Γεωργακόπουλος, Σαρρῆς καὶ Νεόφυτος, ὁ

ἀνθυποπλοίαρχος Πάνοτς, ὁ σημαιοφόρος Λούης, ὁ μηχανικὸς Μπαρδόπουλος καὶ μερικοὶ πολῖται.

Οὗτοι ἐπιβάντες δύο βενζινακάτων τοῦ λιμεναρχείου Πειραιῶς, αἱ ὁποῖαι τοὺς εἶχον σταλῆ, ἀφοῦ προηγουμένως ἐξηπάτησαν τὴν λιμενικὴν ἀρχήν, διεμοιράσθησαν εἰς δύο ὁμάδας ἐκ τῶν ὁποίων ἡ μὲν μία ὑπὸ τοὺς Δεμέστιχαν καὶ Κολιαλέξην κατηυθύνθη εἰς τὸ θωρηκτὸν «Ἀβέρωφ» ὅπερ καὶ κατέλαβεν, ἡ δὲ ἑτέρα εἰς τὸν Ναύσταθμον τοῦ ὁποίου ἐπίσης ἐγένετο κυρία. Ὁ μόνος ὅστις ἠθέλησε νὰ προβάλῃ ἀντίστασιν, ὁ ἀρχιεπιστολεὺς τοῦ Ναυστάθμου ἀντιπλοίαρχος Θᾶνος Σιῶκος, ἐφονεύθη ἐπὶ τόπου ὑπὸ τῶν στασιαστῶν.

Ἐντὸς δύο ὡρῶν ἀπὸ τῆς ἐπιδρομῆς των οἱ στασιασταὶ ἀξιωματικοὶ εἶχον καταλάβει τὰ ἑξῆς ἑπτὰ πολεμικὰ σκάφη: Τὸ θωρηκτὸν «Ἀβέρωφ», τὸ εὔδρομον «Ἕλλη», τὰ ἀντιτορπιλλικὰ «Ψαρὰ», «Λέων» καὶ «Νίκη» καθὼς καὶ τὰ δύο ὑποβρύχια «Κατσώνης» καὶ «Νηρεύς».

Οὕτω ἀπέμειναν εἰς τὸν Ναύσταθμον διὰ νὰ τεθῶσι μετ' ὀλίγον εἰς τὴν διάθεσιν τῆς κυβερνήσεως τὰ ἑξῆς σκάφη: «Πάνθηρ», «Ἱέραξ», «Θύελλα», «Κουντουριώτης», «Ὕδρα» «Σπέτσαι», τέσσαρα ὑποβρύχια, ὅλα τὰ τορπιλλοβόλα καὶ λοιπὰ βοηθητικά. Ἀξιωματικοὶ δὲ δυνάμενοι νὰ τὰ κυβερνήσουν παρέμειναν πιστοὶ εἰς τὸ νόμιμον κράτος μεταξὺ τῶν ἄλλων καὶ οἱ ἑξῆς: Πλοίαρχοι Σακελλαρίου, Οἰκονόμου, Καββαδίας καὶ οἱ δύο ἀδελφοὶ Νικοτσάρα. Ἀντιπλοίαρχοι Θεοφανίδης, Παγκαρᾶς, Ξηρός, Πετρόπουλος καὶ Σκουφόπουλος. Ὁ πλωτάρχης Κωνσταντινίδης καὶ πολλοὶ ἄλλοι διαφόρων βαθμῶν καὶ εἰδικοτήτων.

Ἂν καὶ κατὰ τὴν νύκτα τῆς 1ης πρὸς 2αν Μαρτίου κατεβλήθησαν μεγάλαι προσπάθειαι νὰ παρημποδί οντο τὰ πλοῖα τὰ καταληφθέντα ὑπὸ τῶν στασιαστῶν ἵνα ἐξέλθωσιν εἰς τὸ ἀνοικτὸν πέλαγος, ταῦτα ἀπῆρον περὶ τὰς πρώτας πρωϊνὰς ὥρας τῆς 2ας Μαρτίου ἐκ Ναυστάθμου καὶ κατηυθύνθησαν, ὡς θὰ ἴδωμεν κατωτέρω εἰς τὴν Σοῦδαν τῆς Κρήτης.

Η ΦΟΝΙΚΗ Μ ΧΗ Ε Σ ΤΟ ΠΡ ΤΥΠΟΝ ΤΑΓΜΑ

Οὕτως εἶχον τὰ πράγματα ὅταν εἰς τὸ πρότυπον τάγμα εὐζώνων (παρὰ τὴν συνοικίαν Μακρυγιάννη, ὅπου ἄλλοτε τὸ α' στρατιωτικὸν νοσοκομεῖον) εἰς τὰς 7.30' ἀκριβῶς εἰσῆλθον, βοηθούμενοι ἀπὸ τὸν ἐπίσης μεμυημένον εἰς τὸ κίνημα λοχαγὸν τοῦ τάγματος Τριανταφυλλίδην, οἱ στασιασταὶ ἀξιωματικοὶ τῆς ξηρᾶς συνταγματάρχης Σαράφης, ἀντισυνταγματάρχαι

Στεφανᾶκος καὶ Τσιγάντες ὁ ἀπότακτος ταγματάρχης Χαταηισταυρῆς, ὁ λοχαγὸς Παπαμαντέλος καὶ τινες ἄλλοι ἀξιωματικοὶ καθὼς καὶ περὶ τοὺς δέκα πολῖται, οἵτινες καὶ παρέσυρον τὸ τάγμα εἰς στάσιν. Ὁ διοικητὴς τοῦ τάγματος ἀντισυνταγματάρχης κ. Λαμπράκης ἀπουσίαζε κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην, ὅταν δὲ ἐπανῆλθε μετ' ὀλίγον, οἱ στασιασταὶ τὸν κάλεσαν νὰ προσχωρήσῃ εἰς τὸ κίνημα. Οὗτος ἐφοβήθη καὶ ἀπεχώρησε, μεταβὰς δὲ ἀκολούθως εἰς τὰ Παραπήγματα ὅπου ἦσαν στρατωνισμένοι ἄλλοι 4 λόχοι ὑπὸ τὸν ταγματάρχην Δαγκλῆν, ἐτέθη ἐπὶ κεφαλῆς τούτων καὶ ἐβάδισε κατὰ τῶν στασιαστῶν.
Ἐν τῷ μεταξύ, ἐπὶ τόπου μετέβη μετὰ τμήματος πεζικοῦ ὁ συνταγματάρχης ἀρχηγὸς πεζικοῦ κ. Εὐάγγελος Τρεπεκλῆς, ὅστις, ἐπικοινωνήσας μὲ τὸν ἀρχηγὸν τῶν στασιαστῶν συνταγματάρχην Σαράφην, τοῦ συνέστησε νὰ παραδοθοῦν. Ὁ Σαράφης ἀπήντησεν εἰς τὸν κ Τρεπεκλῆν διὰ τῶν λέξεων: «Φεύγα, γιατὶ θὰ σὲ σκοτώσω».
Τότε ὁ κ. Τρεπεκλῆς τοῦ ἐδήλωσεν ὅτι θὰ τὸν ἀναγκάσῃ νὰ παραδοθῇ. Ἐπιστρέψας εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν, ἐδήλωσε πρὸς τὸν κ. Κονδύλην ὅτι, ἂν καὶ δὲν ἦτο ὑπόχρεως λόγῳ τῆς θέσεώς του ὡς διευθυντοῦ πεζικοῦ, ἐν τούτοις ἀνελάμβανε νὰ καταπνίξῃ τὸ κίνημα εἰς ὁλόκληρον τὴν πρωτεύουσαν. Πράγματι, μεταβὰς πρὸ τοῦ προτύπου μετὰ τμήματος πυροβολικοῦ ἤρχησεν ἀμέσως δραστικὸν βομβαρδισμόν. Εντὸς ἐλαχίστων λεπτῶν ὁ κ. Τρεπεκλῆς ἐξεπόρθησε τὸ τάγμα, συνέλαβε δὲ ἅπαντας τοὺς στασιαστάς, τοὺς ὁποίους ὡδήγησεν πρὸς τὸν ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν κ. Κονδύλην, πρὸς τὸν ὁποῖον καὶ τοὺς παρουσίασε. Ἐπίσης βραδύτερον, ὑπὸ τοῦ κ. Τρεπεκλῆ, κατεστάλη τὸ κίνημα εἰς ὅλας τὰς μονάδας ὅπου εἶχεν ἐπικρατήσει. Περὶ τὰς πρωϊνὰς ὥρας, χάρις εἰς τὰ κεραυνοβόλα μέτρα τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν, οἱ στασιασταὶ εἶχον συλληφθῇ καὶ φυλακισθῇ ἅπαντες. Ἀμέσως ὁ κ. Κονδύλης καὶ ὁ διοικητὴς τοῦ Α' Σώματος Στρατοῦ, ἀντιστράτηγος κ. Πετρίτης, διὰ διαταγῶν των, ἐξέφραζον τὴν εὐαρέσκειάν των πρὸς τὸν συνταγματάρχην κ. Τρεπεκλῆν, εἰς τὴν δρᾶσιν τοῦ ὁποίου ὀφείλεται κυρίως ἡ ἄμεσος κατάπνιξις τοῦ κινήματος ἐν Ἀθήναις.
Σημειωτέον ὅτι εἰς τὸ ἐπαναστατῆσαν πρότυπον εἶχον καταφθάσει καὶ τὰνκς ὑπὸ τὸν διοικητὴν τοῦ τάγματος ἁρμάτων μάχης κ. Κουσίνταν ὁ ὁποῖος ὄρθιος ἐπὶ τοῦ ἑνὸς ἐξ αὐτῶν ἐκάλεσε τοὺς ἐπαναστάτας νὰ παραδοθοῦν.
Εἰς τὴν πρόσκλησίν του ὅμως αὐτὴν οἱ ἐπαναστάται ἀπήντησαν μὲ πυροβολισμοὺς καὶ χειροβομβίδας. Ὁ κ. Κουσίντας διέταξε τότε πῦρ, ἡ διαταγή του δὲ ἐξετελέσθη. Πλήν, ἔκθετος ὡς ἦτο εἰς τὸ πῦρ τῶν κινηματιῶν ἐτραυματίσθη εἰς τὴν ὀσφὺν καὶ τοὺς πόδας. Ἐπίσης ἐτραυματίσθη καὶ ὁ ἐπιβαίνων τοῦ ἑτέρου ἅρματος ἀνθυπολοχαγὸς κ. Σπήλιος.
Εἰς ἐνίσχυσιν τῶν ἁρμάτων μάχης κατέφθασε μετ' ὀλίγον καὶ ἡ πρότυπος πυροβολαρχία ὑπὸ τὸν λοχαγὸν κ. Κουρούκλην ἥτις καὶ πολιορκήσασα τὸ πρότυπον τάγμα ἤρχισε νὰ βάλῃ κατ'

αὐτοῦ. Οἱ ἐπανασάται ἀπήντων μὲ λύσσαν εἰς τὸ πῦρ. Συνήφθη οὕτω πραγματικὴ μάχη, ἡ ὁποία διήρκεσεν ἀπὸ τῆς 9.30 ἑσπερινῆς μέχρι τῆς 1.30 μεσονυκνίου καὶ πλέον, ὁπότε οἱ ἐπαναστάται ὕψωσαν λευκὴν σημαίαν. Ὁ κ. Λαμπράκης, ὁ κ. Δαγκλῆς, ὁ ταγματάρχης κ. Πλυτζανόπουλος ἐπὶ κεφαλῆς στρατιωτῶν τοῦ 1ου πεζικοῦ συντάγματος κατέλαβον τὸ τάγμα. Εἰς αὐτοὺς παρεδόθησαν οἱ κινηματίαι Τριανταφυλλίδης, Σαράφης, Στεφανᾶκος, Χατζησταυρῆς καὶ Παπαμαντέλος.

Η ΣΧΟΛΗ ΕΥΕΛΠΙΔΩΝ

Ὅμοιον ἄδοξον τέλος εἶχε καὶ ἡ στάσις, ἥτις ἐξερράγη εἰς τὴν σχολὴν τῶν εὐελπίδων, ὅπου εἶχεν ἐγκαθιδρυθῆ ἄλλη ὁμὰς στασιαστῶν. Οὕτως, ὁ ὑπηρετῶν εἰς τὴν σχολὴν λοχαγὸς Σκαναβῆς, ὁ λοχαγὸς Τσιγάντες (ἀδελφὸς τοῦ ἀντισυνταγματάρχου), οἱ ὑπολοχαγοὶ Κλαδάκης, Γεραμάνης, Κωστόπουλος, περὶ τοὺς 10 ταγματάρχαι τῆς σχολῆς πολέμου καὶ περὶ τοὺς 100 ἰδιῶται, ἐξ ὧν ἀρκετοὶ ἦσαν ἐνδεδυμένοι στρατιωτικὰς στολὰς εἰσῆλθον εἰς τὴν σχολὴν καὶ ἐγκατεστάθησαν εἰς τὸ διοικητήριον αὐτῆς. Οὗτοι διὰ διαφόρων τεχνασμάτων περιώρισαν εἰς τὸ ἐντευκτήριον τοὺς κατόπιν τοῦ συναγερμοῦ προσελθόντας εἰς τὴν σχολὴν ἀξιωματικοὺς αὐτῆς, ἀφοῦ προηγουμένως συνέλαβον τοὺς δύο ἀξιωματικοὺς τῆς φυλακῆς. Τοὺς στασιαστὰς ἀνέμενον ἐντὸς τῆς σχολῆς οἱ συνωμόται ὑπολοχαγοὶ Τζούμας, Κοσμίτης, Βασαρδάκης, Ράλλης καὶ Κούρτελης, οἱ ὁποῖοι ἅμα τῇ εἰσόδῳ τῶν πρώτων μετέβησαν καὶ ἀνέλαβον τὴν διοίκησιν τῶν τμημάτων τῆς σχολῆς. Καὶ ἐκεῖ ὅμως ἀπέτυχαν χάρις εἰς τὴν ἄρνησιν τῶν εὐελπίδων νὰ ἐξεγερθοῦν, ἢ μᾶλλον χάρις εἰς τὴν ἀντίδρασίν των.

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΣ ΝΟΜΟΣ

Ἐνῷ ταῦτα συνέβαινον εἰς τοὺς δύο σχηματισμοὺς τοὺς προσχωρήσαντας εἰς τὸ κίνημα, τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον συνελθὸν ἐκτάκτως εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κ. Παναγῆ Τσαλδάρη, ἐκήρυξε τὴν χώραν εἰς κατάστασιν πολιορκίας, ἀνέστειλε ὡρισμένα ἄρθρα τοῦ συντάγματος, διέταξε τὴν παῦσιν ὅλων τῶν ἐφημερίδων τῆς ἀντιπολιτεύσεως, ἐπιτρέψασα μόνον τὴν ἔκδοσιν τῶν εἰς αὐτὴν ἀφωσιωμένων, καὶ ἀπεφάσισε νὰ ἐπιβάλῃ πάσῃ θυσίᾳ τὸ κράτος τοῦ νόμου. Ὁμοίως ἐπέβαλε καὶ λογοκρισίαν διὰ τὰς ἐκδιδομένας ἐφημερίδας μὲ διευθυντὴν αὐτῆς τὸν βουλευτὴν κ. Μάλλωσην. Ἐκ παραλλήλου ἀπὸ τὰς καταδιωκτικὰς ἀρχὰς ἤρχισε τόσον ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιεῖ, ὅσον καὶ ἐν Θεσσαλονίκῃ—ὅπου ἐπίσης τὸ κίνημα κατεστάλη εὐθὺς ἅμα τῇ ἐκδηλώσει του ἀπὸ τὸν γενικὸν διοικητὴν κ. Περ. Ράλ-

λην καὶ τὸν ἀρχηγὸν τοῦ Γ' Σώματος Στρατοῦ κ. Παναγιωτάκον—ἡ διενέργεια πολυαρίθμων συλλήψεων τῶν φερομένων ὡς ἐνεχομένων εἰς τὸ κίνημα.

Ἡ δευτέρα ἡμέρα τοῦ κινήματος ἤρχισε μὲ ἀπηνῆ παρακλούθησιν καὶ βομβαρδισμὸν τῶν διαφυγόντων στασιαστικῶν σκαφῶν ὑπὸ τῶν ἀεροπλάνων τῆς βάσεως Τατοΐου. Καὶ ναὶ μὲν ἐγράφησαν πλεῖσται ὅσαι ἀνακρίσεις ἐν σχέσει μὲ τὸν βομβαρδισμὸν αὐτόν, ὁπωσδήποτε ὅμως τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι ὁ στόλος τῶν στασιαστῶν—ὅστις ἤδη εἶχε κηρυχθῇ ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως πειρατικὸς—εἶχε τὰ μέγιστα παρενοχληθῇ ἀπὸ τὰ σμήνη τῶν ἀεροπλάνων.

Ὁ κ. Χατζηκυριᾶκος βαρύτατα φέρων τὸ ἀτύχημά του, νὰ τοῦ ἁρπάσουν οἱ κινηματίαι πολεμικὰ σκάφη, καὶ μάλιστα τὰ καλλίτερα, παραιτεῖται. Ἐξ ἑτέρου, ἀποφασίζεται ἡ συμμετοχὴ εἰς τὴν κυβέρνησιν ὡς ὑπουργοῦ ἄνευ χαρτοφυλακίου τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν ἐλευθεροφρόνων κ. Ι. Μεταξᾶ, ἡ ἀνάθεσις τοῦ ὑπουργείου τῶν Ναυτικῶν εἰς τὸν ναύαρχον κ. Σοφ. Δούσμανην καὶ ἡ προαγωγὴ τοῦ κ. Σχινᾶ ἀπὸ ὑφυπουργοῦ εἰς ὑπουργὸν τῆς ἀεροπορίας.

Η ΠΑΡΕΜΒΑΣΙΣ ΤΟΥ κ. ΤΥΠΑΛΔΟΥ

Καὶ κλείνει ὁ ἀπολογισμὸς τῆς ἡμέρας ταύτης μὲ τὰ ἀκόλουθα τέσσαρα γεγονότα:

Α'. Τὸ τμῆμα εἰδικῆς ἀσφαλείας ἔλαβε διαταγὴν νὰ συλλάβῃ ὅλους τοὺς βουλευτὰς καὶ γερουσιαστὰς τῆς Βορείου Ἑλλάδος τοὺς εὑρισκομένους ἐν Ἀθήναις. Πράγματι δέ, μέχρι τῆς 10ης νυκτερινῆς εἶχον συλληφθῆ καὶ εἶχον ὁδηγηθῆ εἰς τὸ ἀνωτέρω τμῆμα πολλοὶ ἐξ αὐτῶν.

Β'. Εἰς τὰς 3.30' τὸ ἀπόγευμα ὁ ἀντιναύαρχος κ. Τυπάλδος ἁρμοδίως ἐξουσιοδοτηθεὶς ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως ἐξέπεμψε διὰ τοῦ ἀσυρμάτου τοῦ Βοτανικοῦ ραδιογράφημα πρὸς τὸν Δεμέστιχαν, διὰ τοῦ ὁποίου ἐκάλει αὐτὸν καὶ τοὺς ἄλλους στασιαστὰς ἐν ὀνόματι τοῦ πατριωτισμοῦ των νὰ ἐπαναφέρουν τὰ πλοῖα εἰς τὸν Ναύσταθμον καὶ νὰ τεθοῦν ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῆς κυβερνήσεως. Ὁ Δεμέστιχας ἀπήντησε ὅτι δέχεται νὰ ἔλθῃ εἰς συνεννοήσεις μὲ τὴν κυβέρνησιν ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ ἔπαυε ἡ ἐναέριος ἐπίθεσις, ἐπειδὴ ὅμως ὁ κ. Τσαλδάρης ἐδήλωσεν ὅτι ἡ παράδοσις τῶν στασιαστῶν νὰ εἶνε ἄνευ ὅρων, αἱ ἀρξάμεναι συνεννοήσεις διεκόπησαν. Ὅλως ἀντιθέτως μάλιστα ἀπεφασίσθη νὰ συνεχισθῇ ἡ καταδίωξις τοῦ πειρατικοῦ στόλου ὑπὸ τῶν ἀεροπλάνων.

Γ'. Ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ναυτικῶν προσεκλήθησαν εἰς τὰς τάξεις τοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ οἱ εἰς τὴν ναυτικὴν ἐφε-

δρείαν ἀνήκοντες δίοποι καὶ ναῦται ἀπασῶν τῶν εἰδικοτήτων τῆς κλάσεως 1932 β' καὶ 1932 γ'.

Δ'. Κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ὁ ἐν Κρήτῃ διαμένων ἀρχηγὸς τῶν φιλελευθέρων ἀφοῦ κατέλυσε τὰς ἀρχὰς εἰς τὰ Χανιά, εἰς τὸ Ρέθυμνον καὶ εἰς τὰς ἄλλας πόλεις τῆς Κρήτης καὶ συνέλαβε ὡς ὁμήρους τὸν γενικὸν διοικητὴν τῆς νήσου κ. Ἀποσκήτην, τὸν μέραρχον κ. Δέδεν καὶ πολλοὺς ἄλλους ἐγκρίτους ἀντιβενιζελικοὺς πολίτας καὶ ἀντιπροσώπους τοῦ ἐπισήμου κράτους, συνέστησεν ἐκεῖ ἐπαναστατικὴν ἐπιτροπήν.

ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΕΙ ΤΟ Δ. ΣΩΜΑ ΣΤΡΑΤΟΥ

Ἡ τρίτη ἡμέρα τοῦ κινήματος ὑπῆρξε μεστὴ εἰς γεγονότα. Κηρύσσεται ἐπιστράτευσις τῶν ἐκ Παλ. Ἑλλάδος κλάσεων 1930, 1932 καὶ 1933 καὶ ἀνακοινοῦται ὅτι ὁ κ. Κονδύλης ἀναχωρεῖ εἰς Θεσ)νίκην ἵνα κατευθύνῃ τὰς στρατιωτικὰς ἐπιχειρήσεις ἐναντίον τῶν ἐπαναστατῶν.

Σμῆνος ἀεροπλάνων βομβαρδίζει τὰς θέσεις τῶν Ἐπαναστατῶν εἰς Κρήτην ὡς καὶ τὴν οἰκίαν τοῦ Βενιζέλου. Εἰς τὰς Ἀθήνας, τὸν Πειραιᾶ καὶ τὴν Θεσσαλονίκην ἐξακολουθοῦν αἱ συλλήψεις Στρατιωτικῶν, Πολιτευτῶν καὶ Πολιτῶν, συγχρόνως δὲ ἀναγγέλλεται ὅτι τὸ Δ'. Σ. Στρατοῦ καὶ ἡ Μεραρχία Σερρῶν ἐπανεστάτησαν ὑπὸ τὴν Ἀρχηγίαν τοῦ Στρατηγοῦ Καμμένου καταλύσασαι τὰς ἀρχάς, τὴν πρωΐαν δὲ ἐδημοσιεύετο εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Ἐπαναστατῶν ὀλιγόλογον διάγγελμα τοῦ ἰδίου περὶ τῶν αἰτίων τῆς ἐπαναστάσεως διὰ τοῦ ὁποίου ἐγνωστοποίῃ ὅτι ἀπηύθυνεν ἐπανειλημμένα τηλ)ματα πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας καὶ τὸν Πρωθυπουργὸν πρὸς ταχὺν τερματισμὸν ἀλληλοσπαραγμοῦ χωρὶς νὰ λάβῃ ἀπάντησιν. Τοὐναντίον μάλιστα ἡ Κυβέρνησις προσέλαβεν ὡς ὑπουργοὺς τοὺς Δούσμανην γνωστὸν βασιλόφρονα καὶ Μεταξᾶν ἀντιδημοκράτην. Κατόπιν τούτων, ἐτόνιζεν, ὅτι κηρύσσει τὸ Πολίτευμα ἐν κινδύνῳ καὶ καταλύει τὰς ἀρχὰς τῆς Κυβερνήσεως, καλῶν τὸν Δημοκρατικὸν λαὸν νὰ τὸν ἐνισχύσῃ.

Ἀμέσως σχεδὸν ἀποκαθίσταται εἰς τὴν θέσιν τοῦ Διοικητοῦ τῆς Χωρ)κῆς Καβάλλας ὁ Ταγματάρχης Μπριλλάκης τοῦ ὁποίου εἶχεν ἀφαιρεθῆ ἡ Διοίκησις, ὡς μὴ ἐμπνέοντος ἐμπιστοσύνην καὶ ὑπὸ ἀνωτέρου ἀξιωματικοῦ τοῦ Στρατηγοῦ τίθενται ὑπὸ περιορισμὸν ὁ Νομάρχης κ. Ράντης, ὁ Μέραρχος κ. Χανιώτης, ὁ Ταγματάρχης τοῦ Πυρ)κοῦ κ. Κομπόκης, ὁ Ἀνθυπολοχαγὸς Πεζικοῦ κ. Τσίλλης, ὁ Ἀνθ)στὴς κ. Ἀλεξάκης καὶ ὅλοι οἱ ἐκ Παλ. Ἑλλάδος ὁπλῖται τοῦ Τμήματος Ἀσφαλείας μὲ τὸν ἐνωμοτάρχην των κ. Παπασπηλίου.

Ἐπίσης εἰς τὴν Δράμαν τὰς Σέρρας καὶ τὴν Κομοτινὴν συλλαμβάνονται οἱ Νομάρχαι κ.κ. Ταξ. Χριστόπουλος καὶ Κ.

Κρεββατᾶς, ὁ Πολιτευτὴς κ. Παζιώνης, εἰς τὴν Κομοτινὴν ὁ Γεν. Γραμ. τῆς Γεν. Διοικήσεως κ. Ἀργυρόπουλος καὶ πλεῖστοι Ἀξιωματικοὶ μεταξὺ τῶν ὁποίων οἱ κ. κ. Γιαλίστρας ὑποστράτηγος, Μιχαλόπουλος συνταγματάρχης χωρ)κῆς, Γκούμας συνταγματάρχης πυροβολικοῦ, οἱ ἀντισυνταγματάρχαι κ.κ. Μαυρουδῆς καὶ Ζησιμόπουλος, οἱ ταγματάρχαι Σπυρόπουλος, Ξενούλης, Κλεώπας, Τσίτας καὶ πολλοὶ ἄλλοι κατώτεροι, καθὼς καὶ ἰδιῶται καὶ δημόσιοι ὑπάλληλοι. Ἐπίσης πολλοὶ ἀξιωματικοὶ καὶ πολῖται μὲ τὴν κήρυξιν τῆς ἐπαναστάσεως ἐδήλωσαν ἀσθένειαν ἢ ἐκρύβησαν, ὡς ἐπὶ παραδείγματι ὁ ὑπολοχαγὸς κ. Γεώργ. Βασιλικὸς διότι δὲν ἠνήχοντο τὴν ἀνταρσίαν.

Περὶ πάντων τούτων θὰ ἀσχοληθῶμεν ἐκτενῶς εἰς εἰδικὸν κεφάλαιον εἰς τὸ ὁποῖον θὰ καταχωρήσωμεν καὶ τὰ ὀνόματα ὅλων τῶν συλληφθέντων καὶ ἀπελαθέντων εἰς Διδυμότειχον.

Οὐσιαστικῶς ὅμως ἡ Μεραρχία Σερρῶν καὶ τὸ Δ΄. Σ. Σ. εἶχον ἐπαναστατήσει ἀπὸ τοῦ ἀπογεύματος τοῦ Σαββάτου 2-3-35. Ὁ ὑποστράτηγος κ. Ζέπος, ὅστις ἤρχετο εἰς Καβάλλαν ἵνα ἀντικαταστήσῃ τὸν Καμμένον κατόπιν διαταγῆς τοῦ ὑπουργείου, δὲν ἠδυνήθη νὰ προχωρήσῃ πέραν τῆς Θεσσαλονίκης παρέμεινε δὲ ἐκεῖ διωρισθεὶς ἐπιτελάρχης τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΡΗΤΗΝ

Σχεδὸν συγχρόνως μὲ τὴν κήρυξιν τῆς ἐπαναστάσεως ἐν Ἀν. Μακεδονίᾳ καὶ Θράκῃ, ἐκηρύσσετο τοιαύτη ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ Βενιζέλου εἰς τὴν Κρήτην, κατελύοντο, ὡς γράφομεν εἰς προηγούμενον κεφάλαιον, αἱ ἀρχαὶ καὶ περιορίζοντο ὁ Γεν. Διοικητὴς κ. Ἀποσκίτης, ὁ Μέραρχος κ. Δέδες, ὁ Γεν. Γραμ. τῆς Γεν. Διοικήσεως κ. Παπαδογιάννης καί τινες ἀντιβενιζελικοὶ ἰδιῶται καὶ κατελαμβάνοντο αἱ ἔνοπλοι δυνάμεις.

Τὴν ἐπανάστασιν τῆς Κρήτης καὶ τὴν συμμετοχήν του εἰς ταύτην ὁ Βενιζέλος ἀνήγγειλε διὰ διαγγέλματος, πρὸς δὲ τὸν στασιάσαντα στόλον διὰ τοῦ ἑξῆς ραδιογραφήματος:

«Ὑποναύαρχον Δεμέστιχαν, πλοίαρχον Κολιαλέξην

Θωρηκτὸν «Ἀβέρωφ»

»Κατὰ τηλεγραφήματα ἐξ Ἀθηνῶν, ἡ αὐλόδουλος Κυβέρνησις δὲν περιωρίσθη εἰς ἐπιστράτευσιν ἡλικιῶν τοῦ ναυτικοῦ, ἀλλ᾽ ἐπεστράτευσε καὶ τρεῖς ἡλικίας τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς. Οὕτως ἡ ἐπανάστασις, ἡ ὁποία ἀρχικῶς εἶχε καθαρῶς στρατιωτικὸν χαρακτῆρα, μεταβάλλεται εἰς γενικὴν σύγκρουσιν τῶν δύο πολιτικῶν κόσμων τῆς χώρας. Κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην τῆς μεγάλης κρίσεως, δὲν νομίζω ὅτι δικαιοῦμαι νὰ ἀρνηθῶ περαιτέρω τὴν πρόσκλησίν σας, ὅπως προσωπικῶς ἡγηθῶ τοῦ ἀγῶνος, μὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι τοῦτο ἀνταποκρίνεται πρὸς τὴν ζωηρὰν ἐπιθυμίαν, ὄχι μόνον ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ τοῦ δημοκρατικοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς καὶ γενικώτερον τοῦ δημοκρατικοῦ λαοῦ. Θὰ μείνω εἰς τὴν Κρήτην ἐπὶ πενθήμερον πρὸς τακτοποίη-

σιν τῆς ἐδῶ καταστάσεως. Μεθ' ὅ θὰ ζητήσω νὰ μοῦ ἀποστείλητε πλοῖον πρὸς μεταφοράν μου εἰς Καβάλλαν ἢ Θεσ)νίκην.

Ἐλευθέριος Βενιζέλος

Ὁ ἀρχηγὸς τοῦ στόλου Δεμέστιχας ἀπήντησεν εἰς τὸν Βενιζέλον διὰ τοῦ κάτωθι τηλεγραφήματος:

Ἐλευθέριον Βενιζέλον

Χανιὰ

«Ἀπόφασις ὑμῶν περὶ ἀναλήψεως ἡγεσίας ἱεροῦ μεγάλου ἀγῶνος ἐνέπλησεν ἐνθουσιασμοῦ ὁλόκληρον ἐθνικὸν στόλον. Συμμορφωθῶ πρὸς ἐντολὰς ὑμῶν.

Ἀρχηγὸς Στόλου
Δεμέστιχας

Η ΕΛΛΑΣ ΔΙΗΡΕΘΗ ΕΙΣ ΔΥΟ

Ἤδη ἡ Ἑλλὰς εἶχε διαιρεθῆ πλέον εἰς δύο, πᾶσα δὲ ἐπικοινωνία τοῦ ἑνὸς τμήματος μὲ τὸ ἄλλο ἄν δὲν ἦτο ἀδύνατος πάντως ἦτο δυσχερεστάτη. Αἱ ἐφημερίδες τῆς Θεσσαλονίκης καὶ τῶν Ἀθηνῶν δὲν ἐκυκλοφόρουν εἰς τὰς περιοχὰς ποῦ κατεῖχον τὰ ἐπαναστατημένα στρατεύματα. Εἰς αὐτὰς ἐκυκλοφόρουν μόνον φιλικαὶ πρὸς τὴν ἐπανάστασιν ἐφημερίδες καὶ ἄπειρα παραρτήματα, τὰ πλεῖστα τῶν ὁποίων ἐξεδίδοντο δαπάναις τῶν στασιαστῶν. Αἱ ἀνεξάρτητοι ἐφημερίδες ἐπετρέπετο νὰ κυκλοφοροῦν, ἐφόσον ἐπείθοντο νὰ γράφουν κατ' ἐπιταγὴν τὰ ἄρθρα καὶ τὰς εἰδήσεις των. Τὴν Κυριακὴν 3 Μαρτίου συνεκροτήθησαν συλλαλητήρια εἰς τὰς κυριωτέρας πόλεις τῆς Ἀν. Μακεδονίας καὶ Θράκης, ὑπὲρ τῆς Ἐπαναστάσεως.

Ὁ Λαὸς συνεπῶς ὅστις εὑρέθη ἐντεῦθεν τοῦ Στρυμόνος ἀποκλεισθεὶς οὐδὲν ἐμάνθανεν εἰμὴ μόνον ὅ,τι ἀνεκοίνωναν, ἀφειδεῖς εἰς ψεύδη, οἱ ἐπαναστάται.

Ὑπῆρξαν ὅμως καὶ οἱ τυχεροί, οἵτινες συνέβαινε νὰ ἁρπάσουν καμμίαν προκήρυξιν τὴν ὁποίαν νὰ διαβάσουν κρυφά, ἢ καμμίαν ἐφημερίδα ἀπὸ ἐκείνας ποῦ ἔρριπτον τὰ Κυβερνητικὰ ἀεροπλᾶνα κατὰ χιλιάδας.

ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ ΑΕΡΟΠΛΑΝΟΝ

Τὴν 4ην Μαρτίου, τὴν Δευτέραν, λίαν πρωΐ ἐθεάθη εἰς τὸν ὁρίζοντα τὸ πρῶτον Κυβερνητικὸν ἀεροπλᾶνον, ὅπερ ἔρριψεν εἰς ὅλας τὰς πόλεις καὶ τὰς κωμοπόλεις προκηρύξεις τοῦ Διοικητοῦ τοῦ Γ'. Σ. Στρατοῦ Θεσσαλονίκης κ. Παναγιωτάκου, διὰ τῶν ὁποίων ἐκαλοῦντο οἱ ὁπλῖται τῶν ἐπαναστατημένων μονάδων νὰ ἐγκαταλείψουν τὰ σώματα καὶ τοὺς σχηματισμούς των, ἐλεύθεροι δὲ νὰ ἀπέλθουν πρὸς τὰς οἰκογενείας των.

ΠΡΟΣΚΛΗΣΙΣ ΕΘΕΛΟΝΤΩΝ

Εἰς ἀπάντησιν τῆς προκηρύξεως ταύτης οἱ στασιασταὶ

ἐξέδιδον ἄλλην ἰδικήν των προκήρυξιν, διὰ τῆς ὁποίας ἐκάλουν τὸν δημοκρατικὸν λαὸν νὰ τοὺς ἐνισχύσῃ καὶ ἐδήλουν ὅτι δέχονται πρὸς κατάταξιν ἐθελοντὰς στρατιώτας, ὑπαξιωματικοὺς καὶ ἀξιωματικοὺς ἵνα προασπίσουν τὴν κινδυνεύουσαν, ὡς ἔλεγον Δημοκρατίαν. Μὲ τὴν προκήρυξιν αὐτὴν σχεδὸν συγχρόνως ἐξήρχοντο εἰς τὴν ὕπαιθρον παράγοντες τῆς ὀργανώσεως «Δημοκρατικὸς Φρουρὸς», οἵτινες μὲ ὑποσχέσεις περὶ ἁρπαγῶν καὶ λεηλασιῶν, περὶ μελλόντων παραδείσων καὶ μὲ πεντακοσιόδραχμον προκαταβολὴν κατώρθωσαν καὶ παρέσυραν πολλοὺς πρὸς κατάταξιν. Τὴν μεσημβρίαν τῆς αὐτῆς ἡμέρας 4-3-35 ὁ τιτλοφορηθεὶς ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως Ἀρχιστράτηγος, Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν κ. Γεώργιος Κονδύλης ἔφθανεν ἀεροπορικῶς εἰς Θεσσαλονίκην καὶ κατέστρωνε τὰ σχέδια ἐκκαθαρίσεως τῆς καταστάσεως ἀπὸ τὰ ἐπαναστατικὰ μιάσματα, διετάσσετο ἓν σμῆνος ἀεροπλάνων βαρέως βομβαρδισμοῦ νὰ ἐπιχειρήσῃ συνδυασμένην ἐνέργειαν μετὰ τῶν παραμενόντων εἰς χεῖρας τῆς Κυβερνήσεως πολεμικῶν πλοίων «Ἱέραξ» «Πάνθηρ» καὶ «Σφενδόνη» ἐναντίον τῶν «πειρατικῶν» σκαφῶν, ὡς εἶχον κηρυχθῆ τὰ εἰς χεῖρας τῶν στασιαστῶν πλοῖα.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας κ. Ἀλέξ. Ζαΐμης ἐκδίδει εἰρηνευτικὸν διάγγελμα πρὸς τὸν λαὸν τὸ ὁποῖον τελειώνει ὡς ἑξῆς.....

«...Οὐδεὶς κίνδυνος ὑπάρχει διὰ τὸ πολίτευμα ἡμῶν καὶ ἡ χώρα δέον νὰ ἐπανέλθῃ τὸ ταχύτερον εἰς τὸν ὁμαλὸν βίον, οὗτινος τόσην ἔχει ἀνάγκην».

Τὸ διάγγελμα αὐτὸ ὑπῆρξεν ἀφορμὴ νὰ ἀποκαλυφθῇ ἡ ἀλήθεια πλήρης εἰς ὅ,τι ἀφεώρα τὸ πρόσωπον τοῦ Βενιζέλου.

Τὴν ἰδίαν ἡμέραν ἐδημοσιεύετο εἰς τὰς ἐφημερίδας τῶν Ἀθηνῶν μία καταπληκτικὴ εἴδησις: Ὁ ἐν Κάνναις ἀνταποκριτὴς τοῦ πρακτορείου Ρώϋτερ, ἔγραφεν ἡ εἴδησις, τηλεγραφεῖ ὅτι εἰς συνέντευξιν τὴν ὁποίαν ἔδωσεν εἰς αὐτὸν ὁ ἐν Κάνναις εὑρισκόμενος στρατηγὸς Πλαστήρας, ἀρνεῖται ὅτι εἶχεν οἱανδήποτε γνῶσιν ἢ ἀνάμιξιν εἰς τὰ τελευταῖα γεγονότα!!!... Καὶ ὅμως ὁ ταλαίπωρος Λαὸς τῆς Ἀν. Μακεδονίας καὶ Θράκης ἐπληροφορεῖτο, ὅτι ὁ Πλαστήρας εἰσῆλθεν εἰς... τὰ σύνορα, ὅτι ἡ Κυβέρνησις τρομοκρατημένη καὶ περιδεὴς ζητεῖ διέξοδον καὶ ἄλλα τερατώδη ψεύδη!!!

Ἐν τῷ μεταξὺ πολλοὶ πολῖται συλλαμβάνονται οἱ πλεῖστοι τῶν ὁποίων ὅμως ἀπολύονται ἀφοῦ ἔδωσαν τὸν λόγον τῆς τιμῆς των ὅτι δὲν θὰ ἀντιδράσουν εἰς τὸ ἔργον τῆς Ἐπαναστάσεως.

Ο ΣΤΑΣΙΑΣΤΙΚΟΣ ΣΤΟΛΟΣ ΕΙΣ ΚΑΒΑΛΛΑΝ

Ὁλόκληρος ὁ στασιαστικὸς στόλος ὡς ἀνεφέραμεν ἤδη εἶχε κατευθυνθῆ εἰς Χανιά, ἀπέπλευσε δὲ ἐκεῖθεν ὁ «Ἀβέρωφ» συνοδευόμενος ὑπὸ τῆς «Ἕλλης», τῶν «Ψαρρῶν» καὶ τοῦ Ὑποβρυχίου «Λάμπρος Κατσώνης» περὶ τὴν ἑσπέραν τῆς 4ης Μαρ-

τίου κατευθυνόμενος εἰς Καβάλλαν. Εἴρχετο, ἀφ' ἑνὸς διὰ νὰ τονώσῃ τὸ ἠθικὸν τῶν ἐπαναστατῶν καὶ ἀφ' ἑτέρου διὰ νὰ ἀποφύγῃ τοὺς τακτικοὺς βομβαρδισμοὺς ποὺ ὑφίστατο, ἐφοδιαζόμενος συγχρόνως καὶ μὲ νάφθην καὶ γαιάνθρακας.

Τὰ «Ψαρρὰ» ὡς ταχύτερον εἰς τὸν πλοῦν ἀπὸ τὰ ἄλλα, κατέπλευσεν εἰς τὸν λιμένα τῆς Καβάλλας περὶ τὴν ὀγδόην πρωϊνὴν τῆς 5ης Μαρτίου, τὴν δὲ 11ην ἐδέχθη ἐπίθεσιν ἀεροπλάνου ὅπερ ἔρριψε κατ' αὐτοῦ ἀνεπιτυχῶς ὅμως μίαν βόμβαν, κανονιοβοληθὲν δὲ τόσον ἀπὸ τὰ ἀντιαεροπορικὰ πυροβόλα τοῦ πλοίου ὅσον καὶ ἀπὸ τὰ ἐπάκτια πυροβολεῖα, ἠναγκάσθη νὰ φύγῃ. Ἔφυγεν ὅμως καὶ τὸ «Ψαρρὰ» καὶ πλεῦσαν πρὸς τὸν Σταυρὸν ἔρριψε βολάς τινὰς ἐναντίον καταυλισμοῦ Κυβερν. Στρατευμάτων νοτίως τῆς Νιγρίτης, τὸ μὲν εἰς ἀπάντησιν τοῦ βομβαρδισμοῦ του, τὸ δὲ διὰ νὰ ὑποστηρίξῃ τὸ διαβὰν τὸν Στρυμόνα μικτὸν ἀπόσπασμα τῆς στασιασάσης Μεραρχίας Σερρῶν.

Περὶ τὰς πρώτας ἀπογευματινὰς ὥρας ἠγκυροβόλησεν εἰς τὴν Καβάλλαν ἡ ναυαρχὶς τῶν στασιαστῶν ὁ «'Αβέρωφ», οὗτινος ἐπέβαινον οἱ Δεμέστιχας, Κολλιαλέξης καὶ Κούνδουρος ὡς καὶ τινες ἔνοπλοι ἰδιῶται, ἀργότερον ἡ «Ἕλλη», μετὰ τινας δὲ ὥρας καὶ τὸ ὑποβρύχιον «Λάμπρος Κατσώνης». Ὅλα αὐτὰ τὰ πλοῖα εὐθὺς μὲ τὸν κατάπλουν των ἤρχισαν τὸν ἀνεφοδιασμόν των, ὁ «'Αβέρωφ» μάλιστα περατώσας αὐτὸν τὴν νύκτα, ἀπέπλευσεν πρὸς τὴν Μυτιλήνην. Τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἐσημειώθησαν ἀρκεταὶ συμπλοκαὶ εἰς τὸν Στρυμόνα, ἐγνώσθη δὲ καὶ τὸ γεγονὸς ὅτι τὸ ἀπόσπασμα τοῦ ἐπαναστατικοῦ Στρατοῦ, ὅπερ εἶχε διαταχθῆ τὴν 3ην Μαρτίου νὰ βαδίσῃ πρὸς τὴν Θεσ)νίκην διερχόμενον τὸν ποταμὸν διελύθη ὀλίγον ἔξωθι τοῦ Λαγκαδᾶ. Ἐν τῷ μεταξὺ ὀχυρώνεται ὁ λιμὴν Θεσ)νίκης διὰ ναρκῶν καὶ ἐπακτίων πυροβολείων καὶ εἰς τὸ Καρὰ-Μπουρνοῦ τοποθετοῦνται μεγάλοι προβολεῖς.

Κατὰ τὴν ἑσπέραν τῆς ἡμέρας ταύτης ἔληγεν ἡ προθεσμία τὴν ὁποίαν εἶχε τάξει ἡ Κυβέρνησις πρὸς τοὺς στασιαστὰς νὰ παραδωθοῦν καὶ ἐπειδὴ οὗτοι οὐδ' εἶχον κἂν τοιοῦτον σκοπόν, ἀπὸ τῆς ἐπομένης θὰ ἤρχιζεν ἡ ἔντονος δρᾶσις τῶν Ἐθνικῶν Δυνάμεων πρὸς ἐπιβολὴν τοῦ κράτους τοῦ Νόμου εἰς τοὺς στασιαστὰς ἐγωπαθεῖς.

ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΟΥΝ ΤΑΣ ΝΗΣΟΥΣ

Ὁ «'Αβέρωφ» ἀποπλεύσας περὶ τὰ ἐξημερώματα τῆς 6ης Μαρτίου κατηυθύνθη, ὡς ἀνωτέρω γράφομεν, εἰς Μιτυλήνην, τὴν ὁποίαν κατόπιν συνεννοήσεως μετὰ τοῦ αὐτόθι ἑδρεύοντος Διοικητοῦ τῆς Ταξιαρχίας ἀρχιπελάγους στρατηγοῦ Γουλιανοῦ ἐκήρυξεν ἐπαναστατημένην. Τὸ αὐτὸ συνέβη, ἀντιστάσεως μὴ οὔσης μὲ τὴν Χίον καὶ μὲ τὴν Σάμον.

ΕΠΙΣΤΡΑΤΕΥΣΙΣ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ

Ἐπειδὴ ὑπῆρξαν οἱ ἀφελεῖς, οἱ πάμπτωχοι καὶ οἱ ἄνεργοι

οἱ ὁποῖοι ἐπίστευσαν εἰς τὰς δελεαστικὰς ἐπαγγελίας τῶν ἐπαναστατῶν καὶ κυρίως εἰς τὸ ἐν ὄψει πεντακοσιόδραχμον προσελθόντες ὡς στρατιῶται, ἐθελονταί, δὲν συνέβαινε δὲ τὸ ἴδιον καὶ μὲ ἀξιωματικούς. Τὸ Δ' Σ. Στρατοῦ ἐκήρυξεν ἐπιστράτευσιν τῶν ἐφέδρων ἀξιωματικῶν τοῦ πεζικοῦ, πυροβολικοῦ καὶ ὑγειονομικοῦ, τῶν ἀνηκόντων εἰς τὰς κλάσεις 1925—33. Ἀλλὰ δὲν ἦτο μόνον ὁ σκοπὸς οὗτος. Οἱ ἐπαναστάται ἤθελον νὰ ἐμπλέξουν εἰς τὸ κίνημα ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον κόσμον, ἀπὸ ὑστεροβουλίαν, καθόσον ἦτο ἀδύνατον νὰ μὴ ἐγνώριζον ὅτι μὲ συρφετὸν δὲν ὑδύναντο νὰ ἀντεπεξέλθουν νικηφόρως ἔναντι τοῦ κράτους. Εἶχον ὅμως καὶ πραγματικὴν ἀνάγκην ἀξιωματικῶν, καθόσον πλεῖστοι ἦσαν οἱ μὴ προσχωρήσαντες καὶ πάμπολλοι οἱ μὴ ἐμπνέοντες ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν ἐπανάστασιν.

Κατὰ τὴν ἡμέραν αὐτὴν (τὴν 6 - 3 - 35) ὁ στόλος ὁ παραμείνας πιστὸς εἰς τὴν κυβέρνησιν, ὅστις ἀπὸ τῆς πρώτης νυκτὸς τῆς ἀνταρσίας εἶχε τεθῆ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ πλοιάρχου κ. Σακελλαρίου, ἐξωπλισθεὶς τελείως, ἐγκατέλειψε τὸν Ναύσταθμον καὶ ἀπέπλευσε «πρὸς ἐκπλήρωσιν διαταχθείσης σοβαρωτάτης ἐπιχειρήσεως». Ποία ἦτο αὕτη ἡ σοβαρωτάτη ἐπιχείρησις; Οὐδεὶς ἐγνώριζεν.

Ὡσαύτως τὸ ὑπουργεῖον Ναυτικῶν ἀπέστειλε πρὸς τὸ λιμεναρχεῖον Πειραιῶς τὴν κάτωθι διαταγήν:

«Εἰδοποιήσατε ναυτιλομένους ὅτι τὰ περιϊπτάμενα καὶ περιπολοῦντα ἀεροπλάνα, ὁσάκις κρίνωσιν ἀναγκαίαν τὴν ἐνέργειαν νηοψίας ἐπὶ πλοίων, θέλουσι διατάσση ταῦτα διὰ σημάτων ὅπως καταπλεύσωσιν εἰς ὑποδειχθησόμενον πλησιέστερον λιμένα πρὸς διενέργειαν τοιαύτης. Πλοῖα μὴ συμμορφούμενα μὲ τὰ ἀνωτέρω, θὰ βομβαρδίζωνται ἄνευ ἄλλης διατυπώσεως».

Ἐπίσης τὸ αὐτὸ λιμεναρχεῖον ἐξέδωκε καὶ τὴν ἀκόλουθον διαταγήν:

«Κατὰ διαταγὴν τοῦ ὑπουργείου τῶν Ναυτικῶν, ὅλα τὰ πλοῖα, βενζινόπλοια, ἱστιοφόρα κλπ., πρέπει νὰ ἔχωσιν ἀνημμένους τοὺς πλοηγικοὺς φανοὺς κανονικῶς, διότι ἐν ἐναντία περιπτώσει θὰ θεωροῦνται ὕποπτα καὶ θὰ βυθίζωνται ἄνευ ἄλλης διατυπώσεως».

Η ΕΚΚΡΕΜΟΤΗΣ ΠΑΡΑΤΕΙΝΕΤΑΙ

Εἰς τὸ μέτωπον τοῦ Στρυμόνος ἐξακολουθεῖ ἡ στασιμότης εἰς τὰς Κυβερνητικὰς δυνάμεις τοῦ πεζικοῦ, ἡ δὲ ἀεροπορία μετὰ πολλοῦ κόπου καὶ ἀπειλουμένη ἀπὸ μυρίους κινδύνους, λόγω τῆς κακοκαιρίας, κατορθώνει νὰ ἐκτελῆ μέρος τῶν διαταγῶν. Τοὐναντίον ὅμως, συνεχίζεται ἀγρία ἡ μονομαχία

τοῦ Πυροβολικοῦ.

Τὴν ἰδίαν ἡμέραν (7-3-35) δύο κυβερνητικὰ ἀεροπλάνα— σημειωτέον ὅτι οἱ ἐπαναστάται οὐδὲν τοιοῦτον διέθετον—ἐβομβάρδισαν τοὺς στρατῶνας τῶν Σερρῶν καί τινας σχηματισμοὺς εἰς τὸ Καβακλῆ. Μία ἐκ τῶν ριφθεισῶν βομβῶν, ἀστοχήσασα τοῦ σκοποῦ της ἐφόνευσε μίαν γυναῖκα. Ἐκ τῶν ἀεροπλάνων τούτων τὸ ἓν βλαβὲν παρὰ τὸ Καβακλῆ προσεγειώθη ὁμαλῶς, οἱ δὲ ἀεροπόροι συλληφθέντες μετήχθησαν ὑπὸ ἰσχυρὰν συνοδίαν.

Ἀμφότερ ι αἱ παρατάξεις τῶν στρατευμάτων τοῦ στρυμόνος, θεωροῦν εὐτύχημα, δι᾽ ἑαυτὴν ἑκάστη, τὴν κακοκαιρίαν, διότι δίδεται χρόνος νὰ συνταχθοῦν αἱ δυνάμεις των.

Ὁ Βενιζέλος εἰς ἀπάντησιν τοῦ εἰρηνευτικοῦ διαγγέλματος τοῦ κ. Ζαΐμη, διαβιβάζει διὰ τοῦ ἀσυρμάτου Χανίων κατηγορίας καὶ ὕβρεις κατὰ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἡ ψευδολογία εἰς τὰς περιοχὰς τῶν ἐπαναστατημένων στρατευμάτων ὀργιάζει. Τὰ περιεργότερα πράγματα παριστάνονται ὡς γεγονότα, μερικοὶ δὲ ἄνθρωποι τοῦ Λαοῦ, ἐπαγγελματίαι φιλήσυχοι, μὴ πιστεύοντες τὰς περιέργους αὐτὰς εἰδήσεις, συλλαμβάνονται καὶ ἀπελαύνονται πρωΐ-πρωΐ εἰς Διδυμότειχον, ὡς γράφομεν καὶ ἀλλαχοῦ.

Ο ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΟΣ ΣΤΟΛΟΣ

Ὁ καιρὸς φαίνεται εἰσερχόμενος εἰς τὸ στάδιον τῆς βελτιώσεως ἀπὸ τῆς πρωΐας τῆς 8ης Μαρτίου. Εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ Λαγκαδᾶ τὸ ἀπόσπασμα τῶν στασιαστῶν, ὅπερ ἀπεπειράθη νὰ βαδίσῃ πρὸς τὴν Θεσσαλονίκην, ἀπωθεῖται τελειωτικῶς ἀπὸ τὰς Κυβερνητικὰς δυνάμεις καὶ ἀναγκάζεται κακὴν κακῶς νὰ ὑποχωρήσῃ καὶ νὰ διαβῇ ἐκ νέου τὸν Στρυμόνα ὄπισθεν τῶν ἀναχωμάτων τῶν ὀχθῶν τοῦ ὁποίου καὶ νὰ ὀχυρωθῇ.

Μετὰ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο ἡ Θεσσαλονίκη, ἥτις βεβαίως καὶ πρότερον οὐδένα διέτρεχε κίνδυνον, εἶνε πλέον ἀπολύτως ἀσφαλής. Ἐπειδὴ ὅμως κυκλοφοροῦν διαδόσεις, τόσον ἐκεῖ ὅσον καὶ εἰς τὰς Ἀθήνας, ὅτι πρόκειται νὰ γίνουν ἀποβάσεις στασιαστικῶν δυνάμεων εἰς τὴν Ἐπανωμὴν, τὸ Γ' Σῶμα Στρατοῦ μελετᾷ τὸν τρόπον τῆς ἀμύνης καὶ ἀπὸ τοῦ σημείου τούτου καὶ θὰ ἴδωμεν περαιτέρω τὰς σχετικὰς ἀποφάσεις.

Ἐν τῷ μεταξὺ τὰ ἀεροπλᾶνα δροῦν, ἔχουν δὲ ἐπιταχθῇ καὶ μεταβληθῇ εἰς τοιαῦτα βομβαρδισμοῦ καὶ τὰ τῆς Ἑται-

ρίας Ἐναερίων Συγκοινωνιῶν. Ὀλίγον πρὸ μεσημβρίας τῆς Παρασκευῆς (8-3-35) λαμβάνει χώραν καταιγισμὸς βομβῶν εἰς τὸν Στρυμόνα ὑπὸ σμήνους 15 ἀεροπλάνων καὶ βομβαρδίζονται οἱ Στρατῶνες τῆς Δράμας. Δύο βόμβαι ἀστοχήσασαι τοῦ σκοποῦ των, προυξένησαν ζημίας τινὰς εἰς οἰκίας, τραυματίσασαι καὶ 2-3 ἰδιώτας.

Ἐπίσης ἕτερον ἀεροπλᾶνον τὴν πρωΐαν ἔρριψεν εἰς ὁλόκληρον τὴν περιοχὴν τῶν ἐπαναστατημένων στρατευμάτων προκήρυξιν διὰ τῆς ὁποίας ἐγνωστοποιεῖτο εἰς τὸν ἄμαχον πληθυσμὸν ὅτι ἀπὸ τῆς ἐπομένης ἄρχεται ὁ βομβαρδισμὸς καὶ πρέπει οἱ κάτοικοι νὰ ἀποσυρθοῦν εἰς τὰς οἰκίας των καὶ νὰ ὑψώσουν λευκὰς σημαίας, διὰ νὰ μὴ ἐκληφθοῦν ὡς ἐπαναστάται καὶ κτυπηθοῦν.

Εἰς ἀπάντησιν τῆς προκηρύξεως ταύτης οἱ στασιασταὶ ἐκδίδουν ὑβριστικὰ ἀνακοινωθέντα καὶ προσκαλοῦν ἑτέρας πέντε ἡλικίας ἐφέδρων ἀξιωματικῶν, ἤτοι ἀπὸ τοῦ 1920—1925, διὰ νὰ πλαισιώσουν ὡς ἔλεγον τοὺς παρὰ πάντα ὑπολογισμὸν ἀθρόως προσελθόντας ἐθελοντάς.

Τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον τῆς Καβάλλας μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Δημαρχοῦντα κ. Λολίδην παρουσιάζεται εἰς τὸν ἀρχιστασιαστὴν Καμμένον καὶ τοῦ ἐπιδίδει ψήφισμα συμπαθείας τῆς πόλεως πρὸς τὴν ἐπανάστασιν.

Ἡ ἀβεβαιότης τῆς καταστάσεως ἐξακολουθεῖ εἰς τὰς Ἀθήνας. Αἱ διαδόσεις καὶ αἱ φῆμαι ὀργιάζουν κυριολεκτικῶς, πλὴν συντόμως διαψεύδονται ἐπισήμως. Αὗται ἀνέφερον ὡς στασιάσαντα τὰ τμήματα Βερροίας, Κοζάνης καὶ Πατρῶν καὶ ὅτι εἰς τὰς ἀκτὰς τοῦ Λαυρίου ἀπεβιβάσθησαν ἀνταρτικὰ σώματα ἀπὸ μέρους τῶν στασιαστῶν, ἵνα βαδίσουν κατὰ τῶν Ἀθηνῶν ! !

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον συνελθὸν προάγει κατ' ἀπόλυτον ἐκλογὴν εἰς Ἀντιστράτηγον ἐν ἐνεργείᾳ τὸν Ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν κ. Γεώργιον Κονδύλην, εὑρισκόμενον εἰς Θεσσαλονίκην καὶ τὴν προαγωγὴν συνοδεύει μὲ λίαν κολακευτικὸν δικαιολογητικόν.

Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΑΝΗΣΥΧΑΣΤΙΚΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΣ

Ἐξακολουθεῖ ἡ ψευδολογία τῶν ἐπαναστατῶν περὶ ἐπιτυχιῶν, περὶ ἐπικειμένης ἀφίξεως εἰς Καβάλλαν τοῦ Βενιζέλου ἔνθα θὰ συνεκροτεῖτο ἡ προσωρινὴ Κυβέρνησις!! καὶ περὶ καθόδου τοῦ Πλαστήρα, ὅστις σημειωτέον διετέλει ὑπὸ

κράτησιν ἀπὸ μέρους τῶν Ἰταλικῶν ἀρχῶν εἰς τὸ Βρινδίσιον.

Λόγῳ τοῦ Κινήματος, ἀρχίζει νὰ παρατηρεῖται ἔξαψις τῶν πνευμάτων, αἱ δὲ ἐργαζόμεναι τάξεις εἰς ὁλόκληρον τὴν χώραν ἔχουν περιέλθη εἰς ἀμηχανίαν.

Εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ τὸν Πειραιᾶ οἱ διάφοροι ὀργανισμοὶ ἐργατικοὶ καὶ ἐπαγγελματικοὶ συνέρχονται ἐκτάκτως εἰς συνελεύσεις καὶ συζητοῦν διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῆς καταστάσεως προτεινομένων διαφόρων μέτρων μεταξὺ τῶν ὁποίων :

1) Προσωρινὰ ἐπιδόματα, 2) ἀναστολὴ πληρωμῆς τῶν ἐνοικίων, 3) συσσίτια δωρεὰν ἀνεξαιρέτως εἰς τοὺς στερηθέντας τὴν ἐργασίαν των, 4) ἐπάνδρωσις ὅλων τῶν ἀτμοπλοίων, 5) συντηρητικὴ κατάσχεσις τῶν περιουσιῶν ὅλων τῶν στασιαστῶν διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν ἡμερομισθίων τῶν ἀργούντων ἐργατῶν, 6) ἄρσις τοῦ στρατιωτικοῦ νόμου καὶ τῶν λοιπῶν μέτρων μετὰ τὸν τερματισμὸν τῆς ἀνωμαλίας, 7) αὐστηρὰ τιμωρία τῶν ἐνόχων διὰ συστάσεως λαϊκῶν δικαστηρίων, ἐξαιρουμένων τῶν στρατιωτῶν καὶ τῶν ναυτῶν, ἐργατῶν καὶ ὑπαλλήλων οἱ ὁποῖοι ἐξηναγκάσθησαν νὰ ἀκολουθήσουν τοὺς ἐπαναστάτας κλπ.

Εἰς τὰς περιοχὰς ὅμως τῶν στασιαστῶν προβάλλει καὶ ἕτερον σοβαρότατον ζήτημα τοῦ ὁποίου ἡ ἀντιμετώπισις εἶνε λίαν δύσκολος, τὸ ζήτημα τῆς ἐλλείψεως τροφίμων.

Ἀπὸ τῆς δευτέρας ἡμέρας τῆς κηρύξεως τῆς ἐπαναστάσεως ἐν Καβάλλα ὑπὸ τοῦ Καμμένου ἀπογράφονται ὅλα τὰ τρόφιμα τὰ εὑρισκόμενα εἰς τὰς ἀποθήκας τοῦ Δημοσίου ἢ ἰδιωτικὰς καὶ χορηγοῦνται κατόπιν εἰδικῶν ἀδειῶν. Οἱ πολῖται οἱ διαθέτοντες χρήματα προμηθεύονται ὅσα μποροῦν περισσότερα καὶ ἡ ἔλλειψις εἰς τὰς ἀγορὰς καθίσταται ἀρκούντως αἰσθητή. Οἱ ἐργάται ἀνησυχοῦν σοβαρῶς, διότι σχεδὸν ὅλαι αἱ ἐργασίαι ἀπονεκροῦνται ὀλίγον κατ' ὀλίγον, εἰς τὴν καπνεργατικὴν δὲ τάξιν ἡ ἀνησυχία εἶνε ἔκδηλος, καθόσον αἱ μεταφοραὶ καπνῶν ἔχουν ἐντελῶς σταματήση καὶ νέα σαλόνια διὰ τὴν ἐπεξεργασίαν καπνῶν δὲν ἀνοίγονται.

Καὶ τὸ ζήτημα τῆς πληρωμῆς ὅμως τῶν ἡμερομισθίων τῶν καπνεργατῶν ἀπασχολεῖ ἐπίσης σοβαρῶς τόσον τοὺς καπνεργάτας ὅσον καὶ τοὺς καπνεμπόρους, διότι οἱ στασιασταὶ ἔχουν ἀπαγορεύσει εἰς τὰς Τραπέζας πᾶσαν συναλλαγήν. Πλὴν τὸ ζήτημα τοῦτο διευθετεῖται κατόπιν διαβήματος τοῦ Συλλόγου Καπνεμπόρων πρὸς τὸν Καμμένον ἐπιτραπείσης εἰς τὰς Τραπέζας τῆς καταβολῆς εἰς τοὺς καπνεμπόρους χρημάτων τόσων ὅσα ἀπητοῦντο διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν καπνεργατῶν τῆς λῃγούσης ἑβδομάδος.

ΔΙΩΡΙΣΑΝ ΚΑΙ ΝΟΜΑΡΧΑΣ ! !

Ὡς προανεφέραμεν ἤδη, ὅλοι οἱ ὑπάλληλοι οἱ παραμεί-

ναντες πιστοὶ εἰς τὴν Κυβέρνησιν συνελήφθησαν καθὼς καὶ οἱ Ἀξιωματικοί, ἤρχισε δὲ ἐκ τούτου ἡ παρέλασις τῶν Πολιτικ ν ἰδία ἀρχῶν, τὴν ὁποίαν ὅμως ἔσπευσαν οἱ στασιασταὶ νὰ προλάβουν καὶ ἀμέσως διώρισαν Γεν. Διοικητὴν τῆς ἀπὸ Στρυμόνος μέχρις Ἕβρου περιοχῆς τὸν πρώην Οἰκονομικὸν Ἐπιθεωρητὴν Ἀθαν. Ξύδην, εἰς τὸν ὁποῖον καὶ ἀνέθεσαν τὴν συμπλήρωσιν τῶν κενῶν διὰ τῆς τοποθετήσεως ἐμπίστων εἰς τὴν ἐπανάστασιν προσώπων. Οὕτω διορίζεται Νομάρχης Ἕβρου ὁ καπνοβιομήχανος Ἀνάργυρος Σιγάλας, Ἔπαρχος Διδυμοτείχου ὁ Εὐριπίδης Χασηρτζόγλου κ. ἄ. Διὰ τὸν διορισμὸν Νομαρχῶν ὡς καὶ τὰς ἀπολύσεις Δημοτικῶν Ἀρχόντων Δράμας—Καβάλλας—Σερρῶν, ἐπιχειρεῖ περιοδείαν ὁ Ξύδης, ἵνα συνεννοηθῇ προφορικῶς μετὰ τῶν στασιαστῶν.

Εἰς τὸ ἐν Καβάλλα στρατηγεῖον συγκροτεῖται πολύωρος σύσκεψις κατὰ τὴν ὁποιαν ἐλήφθησαν ἀποφάσεις αἵτινες θὰ ἐτίθεντο εἰς ἐφαρμογὴν ἀπὸ τῆς Δευτέρας 11 Μαρτίου, ἔμειναν ὅμως ἀνεκτέλεστοι λόγῳ τοῦ ἐπελθόντος ἀποτελέσματος.

Η ΑΡΧΗ ΤΟΥ ΤΕΛΟΥΣ

Διανύομεν ἤδη τὴν 9ην ἡμέραν (9-3-35) ἀπὸ τῆς ἐκρήξεως τοῦ ὀλεθρίου διὰ τὴν Πατρίδα μας κινήματος τῶν ὀλίγων ὑπεροπτῶν καὶ ὁ καιρὸς σημειώνει ἀρκετὴν βελτίωσιν.

Εἰς τὰς τάξεις τῶν στασιαστῶν παρατηρεῖται μεγίστη νευρικότης καὶ εἰς τὸ στρατηγεῖον συγκροτοῦνται ἀλλεπάλληλοι συσκέψεις, ὁ δὲ Καμμένος ὀλίγον μετὰ μεσημβρίαν λέγει εἰς τὸν Μπουρδάραν «εἴμεθα τελείως χαμένοι».

Στόλος 15 ἀεροπλάνων διαταχθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἀρχιστρατήγου βομβαρδίζει τοὺς στρατῶνας Σερρῶν καὶ Δράμας καὶ τὰ ναυλοχοῦντα εἰς τὸν λιμένα τῆς Καβάλλας πλοῖα «Ἕλλη» καὶ «Λάμπρος Κατσώνης», ἐμπνεύσας τὸν πανικόν. Ἐπίσης βομβαρδίζει συστηματικῶς τὰς θέσεις τῶν στασιαστικῶν στρατευμάτων παρὰ τὸν Στρυμόνα. Ἐκ τοῦ βομβαρδισμοῦ τούτου ἐφονεύθησαν ἀρκετοὶ ἰδιῶται καθόσον πολλαὶ βόμβαι ἐξέφευγον τοῦ προορισμοῦ των. Σιγὰ-σιγὰ ἀρχίζει νὰ δημιουργεῖται ἡ ψυχολογία, ὅτι τὸ μέγα δρᾶμα τοῦ ἐμφυλίου σπαραγμοῦ εὑρίσκεται πρὸς τὸ τέλος του.

Οἱ ἐπαγγελματίαι καὶ βιοτέχναι τῶν Ἀθηνῶν, τοῦ Πειραιῶς καὶ τῆς Θεσσαλονίκης ἀπευθύνουν ἔκκλησιν πρὸς τὸν στρατὸν τῶν στασιαστῶν ἵνα καταθέσῃ τὰ ὅπλα καὶ παραδοθῇ εἰς τὰς νομίμους τοῦ κράτους ἀρχάς. Ἐν τῷ μεταξὺ ἐπειδὴ παρέχεται εἰς τὸν Ἀρχιστράτηγον κ. Κονδύλην, ἡ πληροφορία ὅτι νηοπομπὴ μὲ στασιαστικὰ στρατεύματα πλέει πρὸς Θεσσαλονίκην μὲ σκοπὸν ἀποβάσεως εἰς Ἐπανωμὴν καὶ καταρτίζεται ὑπὸ τοῦ Γ' Σ. Στρατοῦ μικτὸν ἀπόσπασμα ὑπὸ τὸν γενναῖον συνταγματάρχην κ. Εὐάγ. Τρεπεκλῆν ὅπερ ἀναχωρεῖ ἀμέσως, ἵνα ἀποκρούσῃ πᾶσαν τυχὸν τοιαύτην ἀπόπειραν. Ἐὰν ἐπραγματοποιεῖτο πράγματι ἡ ἀπόβασις ὁ κίνδυνος τῆς Θεσσαλονίκης θὰ

ῆτο μεγάλος. Αἱ ἐκδοθεῖσαι διαταγαὶ σχετικῶς μὲ τὴν συγκρότησιν τοῦ μικτοῦ τούτου ἀποσπάσματος, τὸ Γ' Σ. Στρατοῦ ἐκδίδει τὴν ἑξῆς διαταγήν :

Γ' Σῶμα Στρατοῦ — Ἐπιτελεῖον—Γραφεῖον ΙΙΙόν
Ἀριθ. Ἐμπ. Πρωτ.: 1354) 345

Ἐξαιρ. Ἐπείγουσα διαταγὴ

Συγκροτῶ Ἀπόσπασμα ὑπὸ τὸν Συνταγματάρχην Τρεπεκλῆν Εὐάγ. ἐκ τῶν κάτωθι Μονάδων μὲ ἕδραν τὸ Νοσοκομεῖον Ἀλλατίνι.

1) Π ε ζ ι κ ό ν. Σύνταγμα Ἀν)χου Παναγιωτάκου Ἀλεξάνδρου καταρτισθησόμενον ἐκ τοῦ τάγματος τοῦ 50οῦ Συντάγματος Πεζικοῦ καὶ τάγματος ταγ)χου Δουράτσου (Χ.Α.Ν.)

2) Π υ ρ ο β ο λ ι κ ό ν. Πεδινὴ Πυροβολαρχία Ἱπποκίνητος, Π)χία 155 ἐξ Οὐλαμοῦ Στρατοπέδου Παύλου Μελᾶ καὶ Οὐλαμοῦ Μικρὸ Καράμπουρνου.

3) Ἱ π π ι κ ό ν. Ἐκ τῶν ὀργανωθέντων καὶ ὀργανωθησομένων τμημάτων ὑπὸ τοῦ 4ου Ἐμπέδου Συν)τος Ἱππικοῦ.

4) 10 φορτηγὰ αὐτοκίνητα καὶ ἐπιβατικόν.

Αἱ μονάδες αὗται νὰ ὦσιν εἰς πᾶσαν στιγμὴν ἕτοιμοι πρὸς ἐκκίνησιν μετασταθμεύουσαι ἅπασαι εἰς Στρατόπεδον Ἀλλατίνι καὶ ἐμβόλου ἐντὸς τῆς σήμερον.

Ὁ νέος στρατωνισμὸς αὐτῶν νὰ καθορισθῇ ὑπὸ τοῦ στρατοπεδάρχου Ἀλλατίνι. Ἀναφέρατε λῆψιν καὶ μεταστάθμευσιν Μονάδων. Τὸ 1 Ἐπιτελικὸν Γραφεῖον νὰ εἰσηγηθῇ τὴν διάθεσιν ἀξιωματικῶν εἰς Ἐπιτελεῖον Ἀποσπάσματος, τὸ δὲ ΙV Γραφεῖον τὴν διάθεσιν τῶν 10 φορτηγῶν αὐτοκινήτων.

Θεσσαλονίκη, τῇ 9ῃ Μαρτίου 1935

Χ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΟΣ Ἀντ)γος

Συγχρόνως τὸ 3ον Σῶμα Στρατοῦ ἐξέδωσε διαταγήν, διὰ τῆς ὁποίας παρεῖχεν ὁδηγίας εἰς τὸν Διοικητὴν τοῦ Μικτοῦ Ἀποσπάσματος συνταγματάρχην Τρεπεκλῆν σχετικῶς μὲ τὰ πιθανὰ σημεῖα ἀποβάσεως ἐπαναστατικῶν δυνάμεων καὶ τὰ μέσα καὶ τοὺς τρόπους ἐνεργείας πρὸς ἐξασφάλισιν συνδέσμου μεταξὺ Ἀποσπάσματος καὶ Σώματος Στρατοῦ καὶ πρὸς παρεμπόδισιν τῆς ἀποβάσεως.

Ἰδοὺ ἡ ἐν λόγῳ διαταγή·.

Γ' Σῶμα Στρατοῦ. Ἐπιτελεῖον—Γραφεῖον ΙΙΙον

Ἀριθ. Πρωτ. Α. Π. 37 Δ ι α τ α γ ή

Διὰ τὴν ἀπειλὴν ἀποβάσεως στασιαστῶν εἰς τὴν περιοχὴν Ἐπανωμῆς παρέχω ὑμῖν τὰς κάτωθι ὁδηγίας:

1) Πιθανὰ σημεῖα ἀποβάσεως. Ἅπασα ἡ παραλία ἀπὸ Μεγάλου Καραμπουρνοῦ μέχρις Ἰσθμοῦ Ποτιδαίας προσφέρεται πρὸς ἀπόβασιν. 2) Μέσα πλεύσεως χρησιμοποιηθησόμενα κατὰ ἀποβίβασιν: Εἰς τὴν ὡς ἄνω περιοχὴν δύνανται νὰ χρησιμοποιηθῶσιν ὡς μέσα, φορτηγίδες, λέμβοι, πλοιάρια ἁλιευτικά, δυνάμενα νὰ ἐπιταχθῶσι κατὰ τὸν πρὸς ἀπόβασιν πλοῦν ἐκ τῆς ὡς ἄνω περιοχῆς εἴτε ἄλλων μερικῶν ὅρμων. 3) Τρόπος καὶ μέσα ἐξασφαλίσεως συνδέσμου μετὰ τοῦ Σώματος Στρατοῦ

καὶ ταχείας μεταβιβάσεως πάσης πληροφορίας: α) Διὰ τοῦ ὑπάρχοντος πολιτικοῦ τηλεφωνικοῦ δικτύου ληφθέντος μέτρου ὅπως ἀντικατασταθῆ ἐντὸς τῆς αὔριον τὸ μὴ ἐμπνέον ἐμπιστοσύνην προσωπικόν. β) Διὰ ἐγκαταστάσεως Σταθμοῦ Ἀσυρμάτου εἰς Ἐπανωμὴν μερίμνη τῆς Διοικ. Μηχαν. Σώμ. Στρατοῦ. γ) Διὰ τηλεφωνικοῦ Στρατιωτικοῦ Δικτύου μερίμνη τῆς Διοικήσεως Μηχανικοῦ Σώματος Στρατοῦ, ὡς κάτωθι:

Δίκτυον Πλαγιάρι—Μεγάλο Καραμπουρνοῦ—Μηχανιῶνα. Δίκτυον Πλαγιάρι—Ἐπανωμὴ Ἅγιος Σωτὴρ καὶ Δίκτυον Πλαγιάρι—Μικρὸν σχολάριον—Μεσημέρι. δ) Ἀγγελιοφόρος περιστερὰ εἰς Ἐπανωμὴν ἐπίσης μερίμνη τῆς Διοικήσεως Μηχανικοῦ. 4) Μέσα ἐγκαίρου ἐξασφαλίσεως πληροφοριῶν περὶ κινήσεως νηοπομπῶν: Μερίμνη Ἀεροπορικῆς βάσεως Σέδες δι' ἀεροπορικῶν ἀνογνωρίσεων ἑκάστην πρωΐαν 7η καὶ ἑκάστην ἀπόγευμα καὶ ὥραν 16ην εἰς τοὺς τομεῖς: Θάσσος—Θεσσαλονίκη—Σκίαθος. Θάσος—Βόλος—Μυτιλήνη. β) δι' ἀνιχνευτικῶν περιπολιῶν ΙΙ Ἐπιτελικοῦ Γραφείου Σώματος Στρατοῦ. 5) Μέσα καὶ τρόπος ἐνεργείας πρὸς ἀπαγόρευσιν ἀποβάσεως: α) Μέσα: Ἀπόσπασμα Συνταγματάρχου Τρεπεκλῆ. Ἐπάκτιος ἄμυνα Μεγάλου Καραμπουρνοῦ. β) Τρόπος: Δι' ἐγκαταστάσεως ἐκ τῶν προτέρων Ἀποσπάσματος ὑπὸ τὸν Ἀντ)χην Παναγιωτάκον ἐκ Τάγματος Πεζικοῦ, Πρ)χίας Πεδινῆς 75 καὶ Ἴλη Ἱππικοῦ συμφώνως πρὸς τὴν ὑπ' ἀριθ. Ε. Π. 1738)347 Διαταγήν μου.

Δι' ἐγκαίρου μετακινήσεως εἰς χῶρον ἀποβάσεως κατὰ πρῶτον Ἀποσπάσματος Παναγιωτάκου καὶ ταχυκινήτων κατὰ τὸ δυνατὸν μέσων τοῦ ὑπολοίπου τμήματος τοῦ Ἀποσπάσματος συνταγματάρχου Τρεπεκλῆ καὶ μὲ σκοπὸν ἀπορρίψεως εἰς τὴν θάλασσαν τῶν ἀποβιβασθέντων ἐπαναστατικῶν τμημάτων καὶ ἐν ἀδυναμίᾳ τήρησις τῆς γραμμῆς: Ἐπανωμὴ—Μεσημέρι Κάτω Σχολάριον. Ἐν περιπτώσει ἰσχυρᾶς πιέσεως, ἐπιβράδυνσις τῆς προχωρήσεως τῶν στασιαστῶν κατὰ τοὺς ἄξονας: Ἐπανωμὴ—Πλαγιάρι Γεωργικὴ Σχολὴ καὶ Μεσημέρι—Μικρὸ Σχολάριον—Τριάδι, μὲ διαδοχικὰς γραμμὰς συμπτύξεως: 1η Ἐπανωμὴ—Μεσημέρι—Κάτω Σχολάρι. 2α Ὑψώματα Ν. Πλαγιάρι—Ὕψωμα 266 Νοτίως Μικρὸ Σχολάριον—Λόφος Κασαρλῆ (ὑψ. 402). 3η Ὑψοδ.—22 Νοτίως Γεωργικῆς σχολῆς—Μαντζάρηδες. Διαρκὴς κάλυψις τοῦ δεξιοῦ πλευροῦ τοῦ ἀποσπάσματος διὰ τοῦ ἀποσπάσματος Μεγάλου Καραμπουρνοῦ ἐνεργοῦντος κατὰ τὸν ἄξονα, Νέα Κερασιὰ—Περαία—Λειβαδίκη—Γεωργικὴ σχολή.

Χ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΟΣ Ἀντ)γος

Ἐξ ἄλλου καὶ οἱ στασιασταὶ ἔχουν ἐκδόσει ἐκ τοῦ Δ' Σ. Στρατοῦ τὴν ἰδικήν των διαταγὴν μὲ ἀρχηγὸν τῶν δυνάμεων τοῦ Στρυμόνος τὸν Μέραρχον Σερρῶν ὑποστράτηγον Ἀναγνωστόπουλον.

Βλέποντες ὅμως μεγάλα κενὰ εἰς τὰς τάξεις τῶν στελεχῶν τοῦ στρατεύματος των, ἐπισπεύδουν τὴν νέαν ἐπιστράτευσιν τῶν ἐφέδρων ἀξιωματικῶν τῶν ἀνηκόντων εἰς τὰς κλάσεις

1920—1925. Καὶ ὁ ἀρχηστράτηγος ὅμως, κ. Κονδύλης εὑρισκόμενος εἰς Θεσσαλονίκην, ὡς ἐκπρόσωπος τῆς Κυβερνήσεως, ἐκδίδει τὴν διαταγὴν τῶν ἐπιχειρήσεων.

Η ΔΙΑΤΑΓΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Μετὰ τὴν πλήρη τέλος διασφάλισιν τῆς Θεσσαλονίκης τὸ Γενικὸν ἀρχηγεῖον τῶν Κυβερνητικῶν δυνάμεων ἀσχολεῖται ἐντατικῶς μὲ τὴν συμπλήρωσιν τῶν προπαρασκευῶν διά τὴν ἐπιχείρησιν τῆς ὁριστικῆς ἐκκαθαρίσεως τῆς καταστάσεως. Ἀπὸ τῆς 6ης Μαρτίου τὴν διοίκησιν τῶν στρατευμάτων τοῦ ἀποσπάσματος τὸ ὁποῖον θὰ ἐνήργη τὴν βιαίαν διάβασιν τοῦ ποταμοῦ Στρυμόνος ἀνέλαβον ἀπὸ τὸν ταξίαρχον κ. Ἰωαννίδην ὁ ὑποστράτηγος κ. Π. Δεμέστιχας μὲ ἐπιτελάρχην τὸν συνταγματάρχην τοῦ πεζικοῦ κ. Λιόσην, διευθυντὴν τοῦ ΙΙΙ γραφείου ἐπιχειρήσεων τὸν ἐπίλαρχον κ. Γκίκαν, διευθυντὴν τοῦ Ι γραφείου τὸν ταγματάρχην τοῦ πυροβολικοῦ κ. Ἀρβανίτην καὶ διευθυντὴν τοῦ ΙΙ γραφείου τὸν ταγματάρχην κ. Λαμπρόπουλον.

Τὸ ἐπιτελεῖον τοῦ στρατηγοῦ κ. Δεμέστιχα εἰργάσθη μὲ μεθοδικότητα ἀξιοθαύμαστον. Ἀξία ἰδιαιτέρας μνείας εἶνε ἐπίσης ἡ δρᾶσις τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ πυροβολικοῦ κ. κ. Γ. Παπαγεωργίου, Κ. Κουμανάκου καὶ Χρήστου Μαντᾶ, διοικητῶν μονάδων ὀρειβατικοῦ πυροβολικοῦ καὶ πεδινοῦ πυροβολικοῦ, οἱ ὁποῖοι μὲ ἀφαντάστους κόπους καὶ δυσκολίας ἐξετέλεσαν ἀναγνωρίσεις τοῦ ἐδάφους διὰ τὴν ἀποτελεσματικὴν συνδρομὴν τοῦ πυροβολικοῦ εἰς τὴν ἐπίθεσιν τοῦ πεζικοῦ.

Τὸν Στρυμόνα ὡς γνωστὸν διέβη, μετὰ τὸ προπαρασκευαστικὸν πῦρ τοῦ πυροβολικοῦ, τὸ ἀπόσπασμα Δεμέστιχα ὑπὸ τὴν προσωπικὴν ἐπίβλεψιν τοῦ ἀρχιστρατήγου κ. Κονδύλη.

Ἡ ἐκδοθεῖσα πρὸς τοῦτο διαταγὴ ἔχει ὡς ἑξῆς:

Ἀπόσπασμα Δεμέστιχα Ἐπιτελεῖον(Γραφεῖον ΙΙΙ)
Ἀριθ. Ἐμπ. Πρ. 24 Στ. Δ. τῇ 9η Μαρτίου 1935
Γεν. Διαταγὴ Ἐπιχειρήσεων ὑπ' ἀρ. 1.

Ι. ΓΕΝΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ

1ον) Ὁ ἑλληνικὸς στρατὸς συγκεντρώσας ἐπαρκεῖς δυνάμεις θὰ ἀναλάβη τὴν συντριβὴν τῶν στασιαστῶν.

2ον) Οἱ στασιασταὶ καταστρέψαντες τὰς γεφύρας, ἐπιτηροῦσι τὰς διαβάσεις τοῦ ποταμοῦ δι' ἐλαφρῶν στοιχείων.

ΙΙ. ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΟΣ

Νὰ ἐπιδιώξη ἄνευ ἀναβολῆς καὶ διὰ παντὸς δυνατοῦ μέσου τὴν διάβασιν τοῦ ποταμοῦ καὶ μετὰ τὴν κατασκευὴν γεφυρῶν καὶ κατάληψιν τοῦ ρεύματος Μπελίτσα, ραγδαία προώθησις τοῦ ἀποσπάσματος πρὸς τὴν κατεύθυνσιν Σερρῶν.

Ἀριστερὸν ὅριον : Γέφυρα Ρουφράκτου Κερκίνης (ναί).

Δεξιὸν ὅριον : Κουμάρια — Κάτω Χομονδὸς — Σέρραι.

III. ΙΔΕΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Αἰφνιδιαστικὴ ἐνέργεια πρὸς βιαίαν διάβασιν τοῦ Στρυμόνος διὰ δύο σημείων, πρὸς κατάληψιν τῆς γραμμῆς... (Ὁρίζονται λεπτομερῶς οἱ διαδοχικοὶ ἀντικειμενικοὶ σκοποί).

Περαιτέρω ἡ διαταγὴ ὁρίζει τὰ τμήματα τῆς γραμμῆς μάχης καὶ δευτέρου κλιμακίου.

Ὁρίζεται ὅτι θὰ διέλθωσι βιαίως τὸν Στρυμόνα δύο μικτὰ ἀποσπάσματα.

Τὸ δεξιὸν ἀποτελούμενον ἀπὸ τὸ 8ον σύνταγμα πεζικοῦ (μεῖον λόχος καὶ διμοιρία πολυβόλων) ὑπὸ τὸν ἀντισυντ γματάρχην κ. Ἀντωνάκην καὶ ὁμάδα πυροβολικοῦ ἀντισυνταγματάρχου τοῦ πυροβολικοῦ κ. Χρ. Μαντᾶ καὶ τὸ ἀριστερὸν τοιοῦτον ἐκ τοῦ 1ου συν)τος πεζικοῦ (τάγμα 5]42 εὐζώνων καὶ 50οῦ πεζικοῦ συν)τος) ὑπὸ τὸν ἀντισυνταγματάρχην τοῦ πεζικοῦ κ. Ραπτοδῆμον καὶ ὁμάδα πυροβολικοῦ ἀντισυνταγματάρχου τοῦ πυροβολικοῦ κ. Κ. Κουμανάκου.

Ἀπόσπασμα Καραμπάτου (5ον σύνταγμα πεζικοῦ σὺν λόχος 8ου συντάγματος, σὺν μοῖρα ὀρειβατικοῦ πυροβολικοῦ, σὺν βαρέα πυροβόλα καὶ ἅρματα μάχης).

Ἐπίσης πλὴν τῶν ὡς ἄνω ὁμάδων ἀμέσου ὑποστηρίξεως, τῶν ἀντισυνταγματαρχῶν Χ. Μαντᾶ καὶ Κ. Κουμανάκου, ὡρίσθησαν :

1ον) Ὁμὰς ἐνεργείας συνόλου : Πυροβολαρχία τῶν 155 βαρέος σὺν οὐλαμὸς τῶν 105 μακρῶν ὑπὸ τὸν ταγματάρχην κ. Τούτουζαν.

2ον) Ὁμὰς ἀντιπυροβολικοῦ : Πυροβολαρχία τῶν 155 βραχέος καὶ πυροβολαρχία τῶν 105 μακρῶν ὑπὸ τὸν συνταγματάρχην κ. Παπαγεωργίου.

Ἐφεδρεία : Ὡρίσθη τὸ σύνταγμα Δαβάκη εἰς Ροδούπολιν.

Ἐν συνεχείᾳ ἡ Διαταγὴ Ἐπιχειρήσεων ὁρίζει τὰς ἀποστολὰς τῶν διαφόρων μονάδων ἐν τῇ ἐκτελέσει τῆς ἐπιχειρήσεως, ἐκ τῶν ὁποίων ἀναφέρομεν μερικάς.

«Τὸ πυροβολικὸν ἀμέσου ὑποστηρίξεως θὰ ρυθμίσῃ τὴν ὑποστήριξιν τῶν τμημάτων συνδεόμενον στενώτατα μετὰ τοῦ πεζικοῦ καὶ ἐπιδιῶκον, ἐφ' ὅσον ἐξασφαλίζονται ἀπολύτως αἱ ἀνάγκαι τοῦ πεζικοῦ, νὰ ἐνεργῇ διὰ σοβαρῶν συγκεντρώσεων».

«Μετὰ τὴν κατάληψιν τοῦ β' ἀντικειμενικοῦ σκοποῦ ὀρειβατικὴ πυροβολαρχία τῆς ὁμάδος Μαντὰ θὰ ταχθῇ ὑπὸ τὰς

διαταγὰς τοῦ Συγκροτήματος ἱππικοῦ».

ΕΦΕΔΡΕΙΑ: Τὸ Σύνταγμα Δαβάκη ἅμα τῇ διαβάσει τῶν πρώτων στοιχείων νὰ προωθηθῇ ἄνευ ἑτέρας διαταγῆς πρὸς βορρᾶν ἵνα ἀγάγῃ τὸ ἕν τάγμα εἰς Ὄρλιακο καὶ τὸ ἕτερον μέ τὸν Σταθμὸν Διοικήσεως τοῦ Συν)τος εἰς Καλόκαστρον.

ΙΠΠΙΚΟΝ; Ἡ ἴλη ἱππικοῦ συγκεντρωθήσεται εἰς Ὄρλιακο μετὰ τοῦ ἀποσπάσματος Καραμπάτου.

ΜΗΧΑΝΙΚΟΝ: 1ον) Ἀπόσπασμα Γεφυροποιῶν νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν διαπεραίωσιν τῶν τμημάτων συμφώνως ταῖς προφορικαῖς διαταγαῖς. Φρούραρχος Ν. ἀποβάθρας: Ὁ λοχαγὸς τοῦ μηχανικοῦ Λαλόπουλος.

2ον) Ὁ λόχος Σκαπανέων νὰ ἐπισκευάσῃ τὸ ταχύτερον δυνατὸν τὰς γεφύρας Ὄρλιακο καὶ Κουμάριανης, τὴν συντήρησιν τῶν ὁποίων νὰ ἐξασφαλίσῃ ἐπίσης. Ἡ προώθησις καὶ ἐκμετάλλευσις ὑλικῶν γενήσεται συμφώνως προφορικαῖς διαταγαῖς.

ΕΚΤΕΛΕΣΙΣ: Ἀποβάθραι: Αἱ ἐπιδειχθεῖσαι ἐπὶ τόπου. Σημεῖα συγκεντρώσεως τῶν πρώτων στοιχείων τοῦ πεζικοῦ: Τὸ ἀνάχωμα.

Ἔναρξις διαπεραιώσεως: Πρώτων στοιχείων ἡ 5η ὥρα τῆς 10ης Μαρτίου.

Τά πρῶτα στοιχεῖα τοῦ πεζικοῦ ὀφείλουσι νὰ ὦσιν ἐφωδιασμένα διὰ σανίδων πρὸς ὑπέρβασιν τῶν ρευμάτων τῶν ἑκατέρωθεν τοῦ ἐχθρικοῦ ἀναχώματος. Κατὰ τὰς λοιπὰς λεπτομερείας ἐκτελέσεως ἰσχύουσιν αἱ προφορικῶς δοθεῖσαι διαταγαί.

Ὁ Διοικητὴς τοῦ Μ. Ἀποσπάσματος
Π. ΔΕΜΕΣΤΙΧΑΣ Ὑποστράτηγος

ΤΟ ΜΕΓΑ ΔΡΑΜΑ

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ποὺ ἀνέλαβε τὴν ἀρχηγίαν τοῦ μικτοῦ ἀποσπάσματος ὁ στρατηγὸς κ. Δεμέστιχας, ὅλα εἰς τὸν τομέα τῶν ἐπιχειρήσεων κινοῦνται μ' ἕνα ἐξαντλητικὸ ρυθμό. Ὀργανοῦνται διοικήσεις, μεταφέρονται τρόφιμα, πυροβόλα δι' αὐτοκινήτων ἐλλείψει κτηνῶν, ξυλεῖα, βάρκες, ζεύξεις, τηλεφωνικὲς συσκευὲς. Αὐτοκίνητα φορτηγὰ πηγαινοέρχονται μεταξὺ Θεσσαλονίκης καί Ὄρλιακο. Στὸ Λαχανᾶ πολλὰ αὐτοκίνητα σταματοῦν ἐξ αἰτίας τῆς χιονοθυέλλης. Ὁ Δεμέστιχας στέλλει τρακτὲρ γιὰ ν' ἀνοίξουν τὸ δρόμο. Συγχρόνως ἐπιτάσσσονται βωδάμαξες καὶ μουλάρια. Κανένα μέσο μεταφορᾶς δὲν ἀφίνεται ἀχρησιμοποίητο. Ὅλη αὐτὴ ἡ δραστηριότης ἐμπνέει τὸν

θαυμασμό. Δείχνει μέχρι ποίου σημείου μπορεῖ νὰ φθάση ἡ ἐνεργητικότης τῆς φυλῆς, ἡ ψυχικὴ δύναμις τοῦ Ἕλληνος ἀξιωματικοῦ καὶ ἡ ἐπινοητικότης του. Ἡ δυσκολίες εἶναι ἀφάνταστες. Ὁ Στρυμόνας ἔχει πλημμυρίσει καί τὰ ἕλη ἔχουν μεταβάλλει τὸν κάμπο τῶν Σερρῶν σὲ μιὰ φρικτὴ κόλασι, ἡ γέφυρες εἶναι κατεστραμμένες. Ἐπὶ πλέον ὑπάρχουν συρματοπλέγματα, πολυβόλα ποὺ ὑπερασπίζουν τίς γέφυρες καὶ πυροβολικὸ ποὺ ἔχει ἐπισημάνει τίς θέσεις τοῦ ἐθνικοῦ στρατοῦ. Ἀφίνουμε τοὺς στρατιῶτες ποὺ εἶναι ταμπουρωμένοι σὲ χαρακώματα ἕτοιμοι νά σπείρουν τὸν θάνατο σὲ ὅσους τολμήσουν νὰ ἐμφανισθοῦν στίς ἡμικατεστραμμένες γέφυρες τοῦ ποταμοῦ.

Ἀπὸ τὰς δυνάμεις ποὺ θὰ λάβουν μέρος εἰς τὴν γενικὴν ἐπίθεσιν, ἐκεῖνο ποὺ ἔχει ν' ἀντιμετωπίση τοὺς μεγαλειτέρους κινδύνους εἶναι ἴσως τὸ ἀπόσπασμα Ἀντωνάκη μὲ τὴν ὁμάδα πυροβολικοῦ Μαντᾶ, λόγω τοῦ τελείως ἀναπεπταμένου τοῦ ἐδάφους, μιᾶς ἐκτάσεως ἄνευ οὐδενὸς σχεδὸν προκαλύμματος. Τὸ ἀπόσπασμα αὐτὸ θὰ διέλθη τὸν ποταμὸν διὰ λέμβων ἀπὸ τὸ σημεῖο τὸ εὑρισκόμενον μεταξὺ τῆς γεφύρας Κουμάριανης καὶ τοῦ χωρίου Καραντζάκιοϊ. Τὸ ἄλλο μικτὸ ἀπόσπασμα θὰ διέλθη τὸν ποταμὸν 2 χιλιόμετρα πρὸς τ' ἀριστερὰ ἀπὸ τῆς γεφύρας τοῦ Ὄρλιακο. Τὸ ἀπόσπασμα Καραμπάτου βρίσκεται ἔναντι τῆς γεφύρας τῆς λίμνης Κερκίνης, τῆς μόνης ποὺ ἔχει παραμείνει ἄθικτος. Τὸ ἀπόσπασμα αὐτὸ πρέπει νὰ ἐνεργήση πρῶτο διὰ νὰ διευκολύνη τὸ Συγκρότημα Δεμέστιχα. Εὑρίσκει ὅμως δυσκολίες εἰς τὴν ἐκτέλεσι τῆς ἀποστολῆς του καὶ τοῦτο διότι ἡ γέφυρα φυλάσσεται μὲ πολυβόλα καὶ ἕνα συρματόπλεγμα πλάτους 25 μέτρων. Καὶ τ' ἅρματα μάχης ποὺ θὰ κόψουν τὸ συρματόπλεγμα, δὲν ἔχουν φθάσει ἀκόμη εἰς τὸν τομέα τῶν ἐπιχειρήσεων.

Ἤδη τὸ ἀπόγευμα τῆς 9ης Μαρτίου ἔχουν ἐνεργηθῆ ἀναγνωρίσεις καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τοῦ μετώπου. Οἱ ἐπαναστάται ἔχουν καταλάβει ἀμπρὶ ποὺ σώζονται ἀκόμη ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ μεγάλου πολέμου, ἔχουν τοποθετήσει πολυβόλα σ' ὅλα τὰ ἐπίκαιρα σημεῖα, χρησιμοποιοῦν χαρακώματα καὶ προστατεύονται ἀπὸ συρματοπλέγματα. Τὴν νύκτα τῆς 9ης Μαρτίου ὅλα εἶνε ἕτοιμα. Πότε θὰ γίνη ἡ ἐξόρμησις; Ἡ ὥρα κρατεῖται ἀκόμη μυστική. Δὲν εἶνε γνωστὴ παρὰ στοὺς ἀξιωματικοὺς τοῦ ἐπιτελείου τοῦ στρατηγοῦ Δεμέστιχα μόνον. Ὁ αἰφνιδιασμὸς σὲ παρόμοιες περιστάσεις παίζει σπουδαιότατον ρόλον.

Η ΔΙΑΛΥΣΙΣ ΤΟΥ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΟΥ ΜΕΤΩΠΟΥ

Ἰδοὺ πῶς περιγράφει τὰ τῶν συγκρούσεων ὁ ἐν Ἀθήναις δημοσιογράφος κ. Καλλονᾶς· «Κυριακὴ ὥρα 5η πρωϊνή. Συμφώνως πρὸς τὴν διαταγὴν ἐπιθέσεως, ἡ πρῶτες βάρκες ρίπτονται στὸν ποταμὸ. Ὁ καιρὸς ἔχει ἐπὶ τέλους.....ἀλλάξει φρόνημα! Ὁ οὐρανὸς εἶναι ξάστερος, ἡ ἐλαφρὰ πάχνη διαλύεται μὲ τὶς πρῶτες ἀχτῖδες τοῦ ἥλιου. Καὶ ὁ κάμπος τῶν

Σερρῶν, ποὺ ἐκτείνεται κάτω ἀπὸ τὸ ὕψωμα τοῦ 70οῦ χιλιο μέτρου σὰν ἕνα παραδείσιο περιβόλι, κάθε ἄλλο μοιάζει πα ἀ μὲ ἕνα τόπο στὸν ὁποῖο θὰ διεξαχθῆ ἕνας πραγματικὸς ἐμφύλιος πόλεμος.

Πρῶτοι περνοῦν τὸν ποταμὸ οἱ τσολιάδες τοῦ 5)42 συντάγματος ὑπὸ τοὺς Ραπτοδῆμον καὶ Πολύζον καὶ οἱ ἄνδρες τοῦ 8ου καὶ τοῦ 50οῦ συνταγμάτων ὑπὸ τοὺς Ἀντωνάκην καὶ Μπασιᾶκον. Τὸ πυροβολικὸν τοῦ Ἐθνικοῦ στρατοῦ εἶναι ἕτοιμον νὰ ὑποστηρίξη τὴν ἐξόρμησιν τοῦ πεζικοῦ εὐθὺς ὡς τοῦτο ὑποστῆ ἐπίθεσιν τοῦ ἐπαναστατικοῦ πυροβολικοῦ.

Τὸ πυροβολικὸν ποὺ θὰ ὑποστηρίξη τὴν προέλασιν τοῦ ἀριστεροῦ ἀποσπάσματος, ἐκείνου δηλαδὴ ποῦ θὰ περάση τὸν ποταμὸν 2 χιγιόμ. περίπου ἀριστερὰ τῆς γεφύρας τοῦ Ὀρλιακο, τελεῖ ὑπὸ εὐνοϊκὰς συνθήκας λόγω τῆς διαμορφώσεως τοῦ ἐδάφους. Ἀντιθέτως τὸ πυροβολικὸν ποῦ θὰ ὑποστηρίξη τὴν προέλασιν τοῦ δεξιοῦ ἀποσπάσματος, ἐκείνου δηλαδὴ ποὺ θὰ περάση τὸν ποταμὸ μεταξὺ τῆς γεφύρας, Κουμάριανης καὶ τοῦ χωρίου Καραιζάκιοΐ, εὑρίσκεται εἰς πλέον μειονεκτικὴν θέσιν λόγω ἐλλείψεως προκαλύμματος. Ὁ τολμηρὸς διοικητής του ὅμως ἀντ)χης Λ Μανιᾶς δὲν διστάζει διόλου. Τάσσει τὰς πυροβολαρχίας του πίσω ἀπὸ τὴν κοίτη τοῦ ποταμοῦ περισσότερο ἀπὸ 150—200 μέτρα! Καὶ ἀπ' ἐκεῖ σχεδὸν ἀκάλυπτος ἐκτεθειμένος εἰς τὰ πυρὰ τοῦ ἐπαναστατικοῦ πυροβολικοῦ ἀναμένει τὴν ἔναρξιν τῆς ἐπιθέσεως. Ἡ προσυνεννόησις μὲ τὸ πεζικὸν ἔχει γίνει, ἐκτὸς αὐτοῦ ὅμως ὑπάρχει μεταξὺ τῶν δύο ὅπλων καὶ διαρκὴς σύνδεσμος. Ἐπὶ μιάμιση ὥρα ἡ μονάδες τοῦ μικτοῦ ἀποσπάσματος τοῦ στρατηγοῦ Δεμέστιχα προχωροῦν, χωρὶς νὰ γίνουν ἀντιληπταὶ ἀπὸ τὴν κυρίαν γραμμὴν ἀντιστάσεως τῶν ἐπαναστατῶν, ποῦ βρίσκεται πίσω ἀπὸ τὸν Στρυμόνα. Οἱ τσολιάδες καὶ οἱ ἄνδρες τοῦ Ἀντωνάκη καὶ τοῦ Μπασιάκου περνοῦν μὲ προφύλαξι καλυπτόμενοι ἀπὸ τὸ σκοτάδι τῆς νύχτας. Οἱ ἀρχηγοὶ τῶν ἐπαναστατῶν δὲν μποροῦσαν νὰ φαντασθοῦν ποτὲ ὅτι ὁ κυβερνητικὸς στρατὸς θὰ ἐπεχείρει νὰ περάση τὸν ποταμὸ τὴν νύκτα.

Στὶς 6.15' ὁ ἐπαναστατικὸς στρατὸς ἀντιλαμβάνεται τὶς κινήσεις τῶν μονάδων τοῦ μικτοῦ ἀποσπάσματος ποὺ βρίσκονται ἤδη μεταξὺ τῆς κυρίας γραμμῆς ἀποστάσεώς του καὶ τοῦ ποταμοῦ.

Ἡ αἰφνηδιαστικὴ διάβασις τοῦ ποταμοῦ ὑπὸ τῶν κυβερνητικῶν δυνάμεων ταράσσει τοὺς ἀξιωματικοὺς καὶ τοὺς στρατιώτας τοῦ ἐπαναστατικοῦ Μετώπου. Ἡ ταραχή των εἶνε καταφανής. Τὸ πυροβολικόν του ἀρχίζει ἀμέσως νὰ βάλη. Τίθενται συγχρόνως εἰς ἐνέργειαν τὰ πολυβόλα τους. Εἶνε ὅμως ἀργὰ ἤδη. Οἱ τσολιάδες ἔχουν γαντζώσει εἰς τὰ ἀναχώματα ἀψηφοῦντες τὸ θεριστικὸν πῦρ τῶν πολυβόλων. Καὶ τὸ κυβερνητικὸν πυ-

ροβολικὸν ἀπαντᾷ ἀμέσως, ὑποστηρίζον τὴν προέλασιν τοῦ πεζικοῦ. Ἡ μάχη ἀρχίζει. Τὰ ἐπαναστατικὰ πυροβόλα τὰ χειρίζονται οἱ ἴδιοι οἱ ἐπαναστάται ἀξιωματικοί, πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ὁποίους σκοτώνονται ἀφοῦ σκορπίζουν τὸ θάνατο εἰς τὰς τάξεις τῶν κυβερνητικῶν φαλάγγων.

Τὸ βαρὺ κυβερνητικὸ ποροβολικὸ κάμνει θραῦσιν. Ἔχει ἐπισημάνει τὰ χωρία εἰς τὰ ὁποῖα οἱ ἐπαναστάται ἔχουν τὴν γραμμὴν ἀνασχέσεως καὶ τὰ ἀνασκάπτουν μὲ τὶς ὀβίδες τους, σκορπίζουν τὴς ἐπαναστατικὲς ὀρδές, σπείρουν τὸν πανικό, μεταβάλλουν τὸν καταπράσινο κάμπο σὲ κόλαση.

Παρὰ τὸ δραστικὸν πῦρ τοῦ κυβερνητικοῦ πυροβολικοῦ καὶ παρὰ τὸν συνεχῆ βομβαρδισμὸν τῶν ἀεροπλάνων ποὺ ὑποστηρίζουν μαζὺ μὲ τὸ πυροβολικὸ τὴν προέλασι τοῦ πεζικοῦ, οἱ ἐπαναστάται ἀμύνονται μὲ μανία. Ὑποχωροῦν σπιθαμὴν πρὸς σπιθαμήν.

Περὶ τὴν 8, 30′ φθάνει στὸ στρατηγεῖο μία εὐχάριστος εἴδησις. Τὸ σύνταγμα Ἀντωνάκη κατέλαβε τὸ Κουρμαγιάν. Ὁ διοικητὴς τῆς ἐπαναστατικῆς διμοιρίας ποὺ τὴν ὑπερίσπιζε σκοτώθηκε μὲ τὸ πολυβόλο. Συνελήφθησαν 15 αἰχμάλωτοι.

Τὴν 9ην ὥραν ἄλλη εὐχάριστος εἴδησις. Τὸ εὐζωνικὸ σύνταγμα ὑπὸ τοὺς Πολύζον καὶ Ραπτοδῆμον προχωροῦν πρὸς τὴν Βαμβακιά. Οἱ ἐπαναστάται κατελήφθησαν ἐξ ἀπίνης. Ἡ γέφυρα τοῦ Ὀρλιακο ὅμως ἀνθίσταται ἀκόμη. Τὴν ὑπερασπίζει μία διμοιρία πολυβόλων μὲ λύσσα. Ὁ στρατηγὸς Δεμέστιχας στρέφει πρὸς τὰ ἐκεῖ τώρα τὴν προσοχή του. Ἡ γέφυρα πρέπει νὰ καταληφθῇ διὰ νὰ ἐπισκευασθῇ, ὅσον τὸ δυνατὸν γρηγορώτερα! Ἀπὸ ἐκεῖ θὰ μπορέσουν νὰ περάσουν τὸν ποταμὸ ἡ μεγαλείτερες κυβερνητικὲς δυνάμεις. Τὸ κυβερνητικὸ πυροβολικὸ βάλλει συνεχῶς κατὰ τῆς γεφύρας καὶ ἐναντίον ὅλων τῶν θέσεων τοῦ ἐπαναστατικοῦ πυροβολικοῦ.

Τὴν 9.30′ τὸ κυβερνητικὸ πυροβολικὸ κατορθώνει νὰ σιγήση τα πολυβόλα τῆς γεφύρας τοῦ Ὀρλιακο. Οἱ ἐπαναστάται ἀντιλαμβάνονται τὴν σημασίαν αὐτῆς τῆς κινήσεως καὶ ἀρχίζουν νὰ βάλουν κατὰ τῆς γεφύρας γιὰ νὰ ἐμποδίσουν τὴν ἐπισκευήν των. Ὑπὸ τὰς προϋποθέσεις αὐτάς, ἡ θέσις τῶν γεφυροποιῶν εἶνε δεινή. Παρ᾽ ὅλα ταῦτα οἱ ἄνδρες τοῦ μηχανικοῦ ἐργάζονται ἀδιακόπως ὑπὸ τὰ πυρὰ τοῦ ἐπαναστατικοῦ πυροβολικοῦ, ἐνῷ ἀπὸ ἄλλα σημεῖα συνεχίζεται ἡ περαίωσις κυβερνητικῶν μονάδων διὰ λέμβων. Ἔτσι στὴ μάχη μπαίνουν διαρκῶς καὶ νέες μονάδες.

Τὸ τάγμα Μπομπορίδη προχωρεῖ ἀκάθεκτο καὶ σὲ λίγες ὧρες φθάνει στὸ χωρίο Μπελίτσα, 8 χιλιόμετρα πέραν τοῦ Στρυμόνος. Τὰ πλευρά τους ὅμως μένουν ἀκάλυπτα, ὑπάρχει φόβος πλευροκοπήσεώς του ἐκ μέρους τῶν ἐπαναστατῶν. Ἤδη γίνεται ἀντιληπτὴ παρομοία πρόθεσις. Οἱ συνταγματάρχαι Ραπτοδῆμος καὶ Ἀντωνάκης διαθέτουν τότε τὴν ἐφεδρεία τους. Ἡ στιγμὴ εἶναι κρίσιμος. Οἱ ἐπαναστάται παίζουν τὸ τελευταῖο παιγνίδι τους. Τὸ παιγνίδι αὐτὸ ὅμως χάνεται χάρις εἰς τὴν ὁρμητικότητα καὶ τὴν γενναιότητα τῶν ἀνδρῶν τοῦ ἀπο-

σπάσματος Δεμέστιχα καὶ τῆς ἀποτελεσματικῆς δράσεως τοῦ κυβερνητικοῦ πυροβολικοῦ, ποὺ τελεῖ ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ θαρραλέου συνταγματάρχου Κρυστάλλη.

Τὴν 13ην ὥραν καταλαμβάνεται τὸ χωρίο Ποοβατάδες τὸ κέντρον τῆς γραμμῆς ἀνασχέσεως. Στὸ χωριὸ αὐτὸ ὑπάρχει ἡ πλέον ἐπικίνδυνος ἑστία ἀντιστάσεως τῶν ἐπαναστατῶν καὶ τὸ κέντρον ἀνεφοδιασμοῦ της. Ἐδῶ βρίσκονται τὰ περισσότερα πολυβόλα καὶ οἱ ἀποφασιστικώτεροι ἐπαναστάται ἀξιωματικοί. Μὲ τὴν κατάληψιν τῶν Προβατάδων χάνει τὸ ἐπαναστατικὸ μέτωπο τὸ ἕνα σκέλος του. Τὸ χωριὸ αὐτό, ἔχει ἀνασκαφεῖ σχεδὸν ἀπὸ τὶς ὀβίδες τοῦ κυβερνητικοῦ πυροβολικοῦ. Μερικὰ σπίτια ποὺ μένουν ὄρθια εἶναι κι' αὐτὰ ἑτοιμόρροπα. Στὸ χωριὸ αὐτὸ καὶ ἰδίως στὰ ἀναχώματα ποὺ παρεμβάλλονται μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ ποταμοῦ, διεξάγεται ἀγρία μάχη ἐκ τοῦ συστάδην.

Συγχρόνως ἀναφέρουν στὸ στρατηγὸ Δεμέστιχα ὅτι ἡ γέφυρα τοῦ Ὄρλιακο ἐπεσκευάσθη. Μποροῦν τώρα νὰ περάσουν πεζοί, ἱππικὸ καὶ ἐλαφρὰ αὐτοκίνητα. Ὁ στρατηγὸς σπεύδει νὰ περάση τὴ γέφυρα μὲ τὸν ἐπιτελάρχη κ. Λιόσην καὶ τοὺς ἐπιτελεῖς Γκίκαν καὶ Σταθᾶτον. Ἡ παρουσία τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ ἀποσπάσματος καὶ τῶν ἐπιτελῶν του ἠλεκτρίζει τοὺς φαντάρους ποὺ προελαύνουν. Μέσα στὰ διαλείμματα τῆς βολῆς τοῦ πυροβολικοῦ ζητωκραυγὲς δονοῦν τὴν ἀτμοσφαῖρα ποὺ μεταβάλλονται σὲ ἀποθέωσι, ὅταν ὁ Δεμέστιχας φθάνη στοὺς Προβατάδες. Οἱ φαντάροι ζητωκραυγάζουν ὑπὲρ τοῦ Κονδύλη, ἐπευφημοῦν τὸν Δεμέστιχα, τοὺς ἐπιτελεῖς του, χωρὶς νὰ παύσουν τὴν καταδίωξι τῶν ἐπαναστατῶν. Στοὺς Προβατάδες καταλαμβάνονται τὰ ἐπαναστικὰ κανόνια, τὰ ὁποῖα καὶ στρέφονται ἐναντίον αὐτῶν ποὺ τὰ κατεῖχον πρὸ ὀλίγου. Συλλαμβάνονται ἑκατοντάδες αἰχμαλώτων. Οἱ ἐπαναστάται ὅμως ἐξακολουθοῦν νὰ ἀνθίστανται ἀκόμη μὲ πεῖσμα εἰς τὰ πλευρὰ τοῦ προγεφυρώματος. Τώρα ὅμως περνᾶ ἀπὸ τὴ γέφυρα τοῦ Ὄρλιακο ὁλόκληρος ἡ ταξιαρχία ἱππικοῦ τοῦ ὑποστρατήγου Ἰωαννίδη καὶ τὸ ἐλαφρὸ πυροβολικὸ τοῦ ἀντ)χου Γερολυμάτου. Καὶ ἀκολουθοῦν μία ὁλόκληρος πομπὴ ἀπὸ αὐτοκίνητα ποὺ μεταφέρουν πυροβόλα, τροφὲς καὶ νοσοκομειακὰ αὐτοκίνητα.

Ὅταν ἔρχεται τὸ σούρουπο, τὰ κανόνια σταματοῦν. Συνεχίζουν μόνον τὸ τραγικὸ τραγοῦδι τους τὰ ντουφέκια καὶ τὰ πολυβόλα. Τὸ παιγνίδι γιὰ τοὺς ἐπαναστάτας τῆς Μακεδονίας καὶ τῆς Θράκης ἔχει πιὰ χαθῆ. Οἱ ἐθελοντὲς ἐπωφελούμενοι τοῦ σκότους ποὺ ἔρχεται νὰ καλύψη τὸν κάμπο στὸν ὁποῖο ἐπαίχθηκε ἕνα ἀπὸ τὰ χειρότερα δράματα τῆς νεοελληνικῆς ἱστορίας, τρέπονται εἰς ἀλλόφρονα φυγήν, καταδιωκόμενοι κατὰ πόδας ἀπὸ τὸν πανικὸν καὶ τὰς τύψεις τῆς συνειδήσεως. Οἱ ἀξιωματικοὶ προπορεύονται, δὲν ἐνδιαφέρονται πιὰ παρὰ μόνον γιὰ τὴ ζωή τους καὶ γιὰ ταμεῖα τῶν Τραπεζῶν! Ἐγκαταλείπουν ὅπλα πολυβόλα, πυροβόλα, πυρομαχικά.

Τὴν 21ην ὥραν ἀπὸ τὸ ἐπαναστατικὸ μέτωπο δὲν ἔχει μείνει εἰς τὸν κάμπο τῶν Σερρῶν παρὰ μόνον οἱ νεκροὶ καὶ οἱ

τραυματίαι. Τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρωῒ ἐνῷ ὁ στρατηγὸς Δεμέστιχας ἑτοιμάζεται νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν ἐπίθεσι, νομίζοντας ὅτι οἱ ἐπαναστάται ἔχουν ὀχυρωθῆ ἔξω ἀπὸ τὰς Σέρρας, φθάνουν εἰς τοὺς Προβατάδες οἱ προὔχοντες τῆς πόλεως διὰ ν' ἀναγγείλουν ὅτι αἱ Σέρραι ἐγκατελείφθησαν, ὅτι οἱ στρατιῶτες τῆς Μεραρχίας ἀφωπλίσθησαν καὶ εἶναι κλεισμένοι εἰς τοὺς στρατῶνας καὶ ὅτι οἱ Σερραῖοι περιμένουν νὰ ἐπευφημήσουν τὸν ἀρχηστράτηγο Κονδύλη καὶ τὸν κυβερνητικὸ στρατό.

Τὴν 7ην πρωινὴν τῆς Δευτέρας ἡ ταξιαρχία ἱππικοῦ τοῦ ὑποστρατήγου Ἰωαννίδη μπαίνει θριαμβευτικῶς εἰς τὰς Σέρρας. Ἀπὸ ἐδῶ πλέον ὁ δρόμος πρὸς τὴν Καβάλλαν, τὸ κέντρον τῆς ἐπαναστάσεως, δὲν θὰ παρουσιάσῃ παρὰ ἀσήμαντα ἐμπόδια, μικροεπισόδεια παραβαλλόμενα μὲ τὴν σύγκρουσιν τῆς πεδιάδος τῶν Σερρῶν.

Καὶ τώρα μπορεῖ νὰ ἐκτιμήσῃ κανεὶς τὴν προσπάθειαν τοῦ στατηγοῦ Δεμέστιχα καὶ τῶν ἐπιτελῶν του.

Λυποῦμαι διότι δέν μοῦ εἶνε εὔκολο ν' ἀναφέρω ὀνομαστικῶς ὅλους ἐκείνους ποὺ συνετέλεσαν εἰς τὴν συντριβὴν τοῦ ἐπαναστατικοῦ Μετώπου.

Αὐτὸ ὅμως δὲν ἐμποδίζει νὰ ἐξάρω τὴν δρᾶσιν ὡρισμένων ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν, ὅπως αἴφνης τοῦ συνταγματάρ- Λιόση, τοῦ συνταγματάρχου τοῦ πυροβολικοῦ Κρυστάλη, τοῦ συνταγματάρχου Παπαδοπούλου, τῶν ἀντισυνταγματαρχῶν Δαβάκη, Χρ. Μαντᾶ, Πολύζου, Ραπτοδήμου, Γερολυμάτου, Μπασιάκου, τοῦ συνταγματάρχου Ἀντωνάκη, τοῦ ἀντισυνταγματάρχου τοῦ ἱππικοῦ Ἀσημακοπούλου, τοῦ ἀντισυνταγματάρχου Καραμπάτου, τοῦ ἀντισυνταγματάρχου Βαγενᾶ, τοῦ ταγματάρχου Μπομπορίδη καὶ ἄλλων κατωτέρων ἀξιωματικῶν, οἱ ὁποῖοι ἐπέδειξαν αὐτοθυσίαν καὶ γενναιότητα ἀξιοθαύμαστον εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ἑνὸς τόσον θλιβεροῦ καθήκοντος.

Ἐπίσης ἀξία ἰδιαιτέρας ἐξάρσεως εἶνε ἡ δρᾶσις τοῦ ἐπιμελητοῦ τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ διακεκριμένου ἰατροῦ Β. Κούρια, τοῦ ἐπὶ κεφαλῆς τῶν χειρουργείων, καθὼς καὶ τῆς κ. Μπαλτατζῆ, τῆς ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ἀδελφῶν, αἱ ὁποῖαι παρέσχον πολυτίμους ὑπηρεσίας εἰς τὰ κυβερνητικὰ στρατεύματα.

Διὰ τὸν συνταγματάρχην Εὐάγγελον Τρεπεκλῆν, ὁ ὁποῖος ἦτο ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ μικτοῦ ἀποσπάσματος ποὺ διετέθη διὰ τὴν ἄμυναν τῆς Θεσσαλονίκης, ἔχουν γραφῆ πολλά. Νέοι ἔπαινοι θὰ προσέκρουον εἰς τὴν μετριοφροσύνην του.

Γεγονὸς εἶνε, ὅτι ὁπωσδήποτε καὶ ἂν ἐνήργει ὁ Καμμένος, ὁπωσδήποτε καὶ ἂν ὀργάνωνε τὴν ἄμυνάν του, ὁσονδήποτε καὶ ἂν ἦταν τολμηρὸς καὶ ἀποφασιστικός, τὸ ἐπαναστατικὸν μέτωπον θὰ συνετρίβετο τελικῶς ὑπὸ τὴν πίεσιν τῆς ἠθικῆς καὶ τοῦ

δικαίου καὶ ὑπὸ τὴν πεπειραμένην διοίκησιν τοῦ Κονδύλη καὶ τῶν διοικητῶν τῶν μονάδων τοῦ ἐθνικοῦ στρατοῦ. Δὲν θὰ κατέρρεε ὅμως τόσον γρήγορα καὶ κατὰ τόσον ἄδοξον τρόπον.

Αἱ δυνάμεις τῶν ἐπαναστατῶν δὲν ἦσαν καὶ τόσον εὐκαταφρόνητοι. Δὲν εἶχαν ναὶ μὲν βαρὺ πυροβολικὸν καὶ ἀεροπλάνα εἰς τὴν διάθεσίν των, 12.000 ἀνδρῶν, μὲ ὁπλισμὸν ἄρτιον, πεδινὸν καὶ ὀρειβατικὸν πυροβοικὸν καὶ τὸ σπουδαιότερον εἶχαν εἰς τὴν διάθεσίν των ὀχυρὰ τὰ ὁποῖα θὰ μποροῦσαν νὰ χρησιμοποιηθοῦν διὰ τὴν ὀργάνωσιν δευτέρας καὶ τρίτης ἀμυντικῆς γραμμῆς, ὅπως αἴφνης τὰ ὑψώματα τῆς Δράμας καὶ τὰ στενὰ τοῦ Νέστου. Εἶχον τὰς δυνάμεις τῆς VI Μεραρχίας Σερρῶν, ἐκτὸς μιᾶς διλοχίας τὴν ὁποίαν ἐπρόφθασε καὶ ἀπέσυρεν ὁ διοικητὴς τοῦ Γ' Σώματος Στρατοῦ κ. Παναγιωτάκος, τὰς δυνάμεις τῆς Μεραρχίας Δράμας, τὸ τάγμα τοῦ Πραβίου ὑπὸ τὸν Παλαιολόγον, τὸ σύνταγμα τῆς Ξάνθης ὑπὸ τὸν Βεντήρην, τὸ τάγμα τῆς Ἀγκίστας καὶ ὅλας τὰς δυνάμεις XII Μεραρχίας Κομοτηνῆς. Ἐπὶ πλέον εἶχον καὶ ἐθελοντὰς μίαν δύναμιν ἐξαιρετικῶς σοβαρὰν ἀριθμητικῶς. Ἀρκεῖ νὰ σημειωθῇ ὅτι μόνον ἀπὸ τὴν περιφέρειαν Ἕβρου προσῆλθον περὶ τὰς 4.000 ἐθελονταί!

Ἡ δύναμις ἡ ὁποία διετάχθη νὰ βαδίσῃ πρὸς τὸν Λαχανᾶν ὑπὸ ταγματάρχην Ρηγόπουλον ἀπεδείχθη ἐκ τῶν ὑστέρων ὅτι ἦτο ἐντελῶς ἀνεπαρκής, ἀπόδειξις ὅτι ἀναγκάσθηκε νὰ ὑποχωρήσῃ καὶ πέραν τῶν γεφυρῶν τοῦ Στρυμόνος εἰς τὴν πρώτην ἀντίστασιν ἑνὸς μικτοῦ ἀποσπάσματος τοῦ Γ' Σώματος Στρατοῦ. Ἕνας ἄλλος ἴσως εἰς τὴν θέσιν τοῦ Καμμένου θὰ ἔρριπτεν ὅλο τὸ βάρος τῶν δυνάμεών του κατὰ τῆς Θεσσαλονίκης, προτοῦ δοθῇ ὁ καιρὸς εἰς τὸ Γ' Σῶμα Στρατοῦ νὰ κινητοποιήσῃ τὰς δυνάμεις του καὶ προτοῦ ἐπιτρέψῃ εἰς τὸν ἀρχιστράτηγον νὰ μεταφέρῃ εἰς τὴν Μακεδονίαν ὅλας τὰς διαθεσίμους δυνάμεις τῶν φρουρῶν τῆς Παλαιᾶς Ἑλλάδος. Προτοῦ ἀκόμη φθάσουμε στὴ Θεσσαλονίκη, εἴχαμε ὅλοι τὴν ἐντύπωσι ὅτι ὁ ἀγῶνας θὰ εἶνε σκληρός, ὅτι θὰ διεκδικήσουμε ἴσως βῆμα πρὸς βῆμα τὴν ἀπὸ Ὄρλιακο μέχρι Καβάλλας, ἀπόστασιν, ὅτι ἡ μία ἐπίθεσις θὰ διαδέχεται τὶς ἄλλες, ὅτι θὰ εὑρεθοῦμε ἀντιμέτωποι μὲ τοὺς ἐπαναστάτας εἰς δευτέραν καὶ ἴσως καὶ εἰς τρίτην ἀμυντικὴν γραμμήν.

Τὰ πράγματα ὅμως διέψευσαν τὶς προβλέψεις μας. Εἰς τὴν πρώτην ἐξόρμησιν ὁ ἐπαναστατικὸς στρατὸς διελύθη εἰς τὰ ἐξ ὧν συνετέθη. Οἱ ἀξιωματικοὶ συνηγωνίζοντο μὲ τοὺς τακτικοὺς στρατιώτας καὶ τοὺς ἐθελοντὰς εἰς τόν... δρόμον. Ἂν ἐξαιρέσῃ κανεὶς τὴν ἀντίστασιν τοῦ χωρίου Προβατάδες τὰ πολυβόλα ποὺ ἐκάλυψαν τὴν ὑποχώρησιν εἰς τὰ Ἀναχώματα καὶ τὴν δρᾶσιν τοῦ πυροβολικοῦ κατὰ τῆς γεφύρας τοῦ Ὄρλιακο, σὲ κανένα ἄλλο σημεῖον οἱ ἐπαναστάται δὲν ἀντέταξαν σοβαρὰν ἀντίταξιν σοβαρὰν ἀντίστασιν. Εἰς τὸ χωρίον Χρυσὸ ἀπεπειράθη ἕνας λόχος ν' ἀντισταθῇ, τὰ ἀποπάσματα τοῦ ἱππικοῦ τῆς ταξιαρχίας Ἰωαννίδη ὅμως ἠνάκγασαν τοὺς ἐ-

παναστάτας εἰς παράδοσιν. Εὐθὺς ὡς ἀντελήφθησαν τὸ ἱππικὸν ἔσπευσαν καθ' ὁμάδας νὰ παραδοθοῦν εἰς τὸν πρόεδρον τῆς Κοινότητος, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἀφωπλίσθησαν.

Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΑΝΤΙΣΤΑΣΙΣ

Ἡ τελευταία ἀντίστασις τῶν ἐπαναστατῶν ἐγένετο εἰς τὸ χωρίον Γάζορον μεταξὺ Σερρῶν καὶ Δράμας. Μετὰ τὴν κατάληψιν τοῦ χωρίου Προβατάδες καὶ τὴν κατάρρευσιν τοῦ μετώπου τοῦ Στρυμόνος, ἡ ἐπαναστατικὲς ὀρδὲς ἤρχισαν νὰ ὑποχωροῦν ἀτάκτως πρὸς τὴν Δράμαν καταδιωκόμενες κατὰ πόδας ἀπὸ τμήματα τῆς ταξιαρχίας ἱππικοῦ τοῦ στρατηγοῦ Ἰωαννίδη. Κατὰ τὴν φυγὴν αὐτὴν μερικὲς ὁμάδες μὲ ἐπικεφαλῆς ψυχωμένους κάπως ἀξιωματικοὺς καὶ ὑπαξιωματικοῦς, ἐσταματοῦσαν καὶ ἐπωφελούμενοι τῆς διαμορφώσεως τοῦ ἐδάφους προέβαλλον ἀντίστασιν, ὑποβοηθοῦσαι ἔτσι, ἀκουσίως ἴσως, τὴν φυγὴν τῶν ἀρχηγῶν τῆς Ἐπαναστάσεως. Ἡ περισσότερες ἀπὸ τὶς ὁμάδες αὐτὲς ἢ συνελήφθησαν ἀπὸ τὸ προελαῦνον ἱππικὸ ἢ ἠναγκάσθησαν νὰ παραδοθοῦν εἰς τοὺς προέδρους τῶν Κοινοτήτων, ἢ διελύθησαν τραπεῖσαι μετὰ τὴν ἀνταλλαγὴν τῶν πρώτων πυροβολισμῶν εἰς φυγήν.

Περὶ τὴν 15ην ὥραν τῆς Δευτέρας ἕνας λόχος πεζικοῦ συνοδευόμενος ἀπὸ μίαν πολυβολαρχίαν ὑπὸ τὸν ταγματάρχην Παπαδόγιαννην, ὑποχωροῦσα πρὸς τὴν Δράμαν κατέλαβε τὰ ὑψώματα ποὺ δεσπόζουν τοῦ χωρίου Γάζορον. Ἡ ταξιαρχία ἱππικοῦ ὑπὸ τὸν Στενωτᾶν προήλαυνε καὶ αὐτὴ πρὸς τὴν Δράμαν διὰ τῆς ὁδοῦ Σερρῶν, ἐκκαθαρίζουσα τὸ ἔδαφος ἀπὸ τὰ ὑπολείμματα τῆς ἐπαναστατημένης στρατιᾶς. Ἡ ταξιαρχία ἱππικοῦ ἦτο ἐνισχυμένη καὶ ἀπὸ μίαν πυροβολαρχίαν.

Ὅταν ἡ ταξιαρχία εὑρίσκετο εἰς τὰ πρόθυρα τοῦ Γαζόρου, ἐδέχθη ξαφνικὰ ἐξ ἀριστερῶν ὁμοβροντίας πεζικοῦ. Ὁ σεντωνᾶς διέταξεν ἀνάπτυξιν τῶν ἱππέων καὶ προετοιμασίαν τῆς πυροβολαρχίας πρὸς βολήν. Ἡ πυροβολαρχία ἐστήθη ἐν τάχει καὶ οἱ ἱππεῖς παρὰ τὰ συνεχῆ πυρὰ τοῦ πεζικοῦ ἐπεχείρησαν κυκλωτικὴν κίνησιν ἐναντίον τῶν ἐπαναστατῶν. Ὅλως παραδόξως οἱ ἐπαναστάται δὲν ἔβαλον κατὰ τοῦ ἱππικοῦ μὲ τὰ κανόνια τῆς πυροβολαρχίας Παπαδόγιαννη. Ἂν συνέβαινε τὸ ἐναντίον, θὰ ἐθρηνούσαμε εἰς τὴν τελευταίαν αὐτὴν ἀντίστασιν πολλὰ θύματα, διότι ἡ συμπαγὴς φάλαγξ τοῦ ἱππικοῦ ἔδιδεν ἕνα πρώτης τάξεως στόχον καὶ λόγω τῆς μικρᾶς ἀποστάσεως τὰ ἀποτελέσματα θὰ ἦσαν τρομερὰ διὰ τὴν ταξιαρχίαν Ἰωαννίδη. Δέον νὰ σημειωθῇ ὅτι ταυτοχρόνως εἶχε ληφθῇ τηλεφώνημα ἀναφέρον ὅτι τὴν ἰδίαν ὥραν ἐθεάθη βαίνουσα πρὸς Δράμαν μία ἁμαξοστοιχία, τῆς ὁποίας ἐπέβαινον ὅλοι σχεδὸν οἱ ἀρχηγοὶ τῶν ἐπαναστατῶν.

Δὲν ἀποκλείεται λοιπὸν νὰ ὀχυρώθῃ εἰς τὰ ὑψώματα τοῦ Γαζόρου ὁ Παπαδόγιαννης διὰ νὰ ὑποβοηθήσῃ τὴν ὑποχώρησιν τοῦ ἐπαναστατικοῦ ἐπιτελείου. Ὁπωσδήποτε μετὰ τὴν πρω-

ετοιμασίαν τῆς πυροβολαρχίας καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἱππικοῦ ὁ Παπαδόγιανης ἀντὶ νὰ διατάξῃ τὴν πυροβολαρχίαν του νὰ βάλῃ, ἐτράπη εἰς φυγήν, συλληφθεὶς ἀργότερα ἀπὸ ἕνα ἀγροφύλακα. Τὰ πυροβόλα ἐγκατελείφθησαν καὶ οἱ πεζοὶ ἐπέταξαν τὰ ὅπλα καὶ προσεπάθησαν νὰ ἀκολουθήσουν τὸ παράδειγμα τοῦ Παπαδόγιαννη. Ἦταν ὅμως πλέον ἀργά. Οἱ ἱππεῖς τοῦ Σιενωτᾶ τοὺς εἶχαν ἤδη κυκλώσει. Ὁλόκληρος δὲ ὁ λόχος ἀποτελούμενος ἀπὸ 250 περίπου ἄνδρας συνελήφθη αἰχμάλωτος καὶ ὡδηγήθη εἰς τὴν Δράμαν.

Αὐτὴ ὑπῆρξεν ἡ τύχη τῆς τελευταίας ἀντιστάσεως τῶν ἐπαναστατῶν. Ἀπὸ ἐκεῖ καὶ πέρα ὁ δρόμος ἦτο ἐλεύθερος εἰς τὸν Ἐθνικὸν Στρατόν.

Η ΔΙΑΤΑΓΗ ΑΜΥΝΗΣ ΤΩΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΩΝ

Εἰς τὸ ἐπαναστατικὸν ἀρχεῖον τοῦ Δ' Σώματος Στρατοῦ εὑρῆκα τὴν διαταγὴν ἀμύνης τῶν ἐπαναστατῶν, διὰ τῆς ὁποίας ἀποκαλύπτεται πλήρως τὸ σχέδιον δράσεως τοῦ ἐπαναστατικοῦ στρατοῦ καὶ γίνεται γνωστὴ ἐπισήμως πλέον ἡ διάταξις τοῦ ἐπαν στατικοῦ μετώπου, ἡ ὁποία δὲν εἶχε κατορθωθῆ νὰ καθορισθῇ ἐπακριβῶς ἀπὸ τοὺς ἀεροπόρους παρατηρητάς.

Ἡ διαταγὴ ἀμύνης τῶν ἐπαναστατῶν ἔχει ὡς ἑξῆς:

1ον) Μέχρις 9 Μαρτίου πληροφορίαι ἐχθρικῶν στρατευμάτων.

2ον) Προθέσις Σώματος. α') Ἐπὶ παρόντος ἄμυνα ἐπὶ Στρυμόνος ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν αὐτοῦ μέχρι τῶν συνόρων.
β') Ἀπόρριψις δυτικῶς τοῦ ποταμοῦ τῶν τυχὸν διελθόντων τούτων τμημάτων. γ') Δυνατότης κινήσεως πρὸς Θεσσαλονίκην ἐν δεδομένῃ στιγμῇ.

ΔΙΑΤΑΞΙΣ ΜΕΤΩΠΟΥ

Δύο τομεῖς: Α'. Βόρειος τομεὺς (Σερρῶν). Μονάδες VI Μεραρχίας Σερρῶν καὶ ἀποσταλεῖσαι εἰς αὐτὴν ἐνισχύσεις.

Ὅρια: Βόρειον, ἡ ὀροθετικὴ γραμμή. Νότιον, χωρίον Ἀχινὸς (ναὶ), Τούμπα (ὄχι).

Διοικητὴς VI Μεραρχίας Ἀναγνωστόπουλος.

Β'. Νότιος τομεὺς (Ἀγκίστας). Ἀποσπάσματα Χρονοφόρου καὶ Κολοκοτρώνη. Ὅρια: Ἀπὸ χωρίον Ἀχινὸς (ναὶ) μέχρις ἐκβολῶν. Ἀμφότεροι ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ συνταγματάρχου Γαγάρα.

3ον) Ἐ φ ε δ ρ ε ί α ι. α') Μεραρχία Σερρῶν ὡς καθωρίσθη ἐπὶ τόπου.

β') Μεραρχία Δράμας τάγμα Ἀγκίστας τελοῦν ἐν ταυτῷ καὶ τὴν ἐφεδρείαν τοῦ Σώματος Στρατοῦ.

ΓΕΝΙΚΑΙ ΕΝΤΟΛΑΙ

Συνεχὴς ἐπιτήρησις ποταμοῦ καὶ ἰδία τῶν διαβάσεων καὶ πόρων.

Ἀπαγόρευσις διαβάσεως ποταμοῦ καὶ ἄμεσος ἀπόρριψις δυτικῶς τούτου παντὸς τμήματος κατορθώσαντος νὰ διαβῇ τοῦτον.

Ἐξασφάλισις πλήρους σχεδίου ἀμυντικοῦ πυρρὸς πρὸ ἐπιτηρουμένων ζωνῶν ἡμέρας τε καὶ νυκτός.

Συγκρότησις τοπικῶν ἐφεδρειῶν καὶ ὀργάνωσις τῶν ἐγγὺς τοῦ ποταμοῦ κατῳκημένων τόπων δι' ἀποσύνθεσιν τυχὸν διαβησομένων τμημάτων καὶ τὴν ἐξ αὐτῶν ἐκπομπὴν τῶν ἀντεπιθέσεων.

Σύνδεσμος μεταξύ τῆς VI Μεραρχίας καὶ τοῦ τομέως Ἀγκίστας διὰ τοῦ ἱππικοῦ μερίμνη τῆς Μεραρχίας.

Σταθμοὶ ἐκκινήσεως: Μεραρχίας Σερρῶν, αἱ Σέρραι. Τομέως Ἀγκίστας, ὁ σιδηροδρομικὸς σταθμὸς τῆς Ἀγκίστας.

Ἕνα ἄλλο ἔγγραφον τοῦ ἐπαναστατικοῦ ἀρχείου ἀναφέρει μεταξὺ τῶν ἄλλων τὰ ἑξῆς:«....Λόγω μὴ ὑπάρξεως ἀεροπλάνων. δὲν δυνάμεθα νά ἐξακριβώσωμεν τὸν ἀριθμὸν τοῦ ἐχθροῦ...»

Καὶ παρὰ κάτω:«....Κατὰ ὑπαρχούσας ἐνδείξεις, ἐχθρὸς δὲν δύναται ἐνεργήση ἐπίθεσιν λόγω κωλύματος ποταμοῦ!...»

Παρὰ τὸ κώλυμα τοῦ ποταμοῦ ὅμως ὁ ἐθνικὸς στρατὸς ἐνήργησε τὴν ἐπίθεσιν καὶ οἱ ἐπαναστάται δὲν κατώρθωσαν νὰ ἐκτελέσουν τὴν «διαταγὴν ἀμύνης των». Ἐγκατέλειψαν τὴν ἰδέαν τῆς ὀργανώσεως δευτέρας γραμμῆς ἀμύνης εἰς τὰ ὑψώματα τῆς Δράμας καὶ τρίτης γραμμῆς εἰς τὸν Νέστον.

Ἐτράπησαν εἰς ἄτακτον φυγὴν ἐγκαταλείψαντες τὰ ἀπειθάρχητα στίφη καὶ τὸν τακτικὸν ἐπαναστατςκὸν στρατὸν εἰς τὴν τύχην τους: Αὐτὸ βέβαια δὲν ἐξηγεῖται παρὰ μόνον ὡς δειλία τῶν ἀρχιεπαναστατῶν, οἱ ὁποῖοι, μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν ἀξιοθρήνητον Καμμένον, προτοῦ ἀκόμη ἀρχίση ἡ ἐπίθεσις, εἶχον καταστρώσει τὸ σχέδιον τῆς ὁμαδικῆς φυγῆς καὶ τὸ ἐξετέλεσαν πρὸ τῆς οριστικῆς καταρρεύσεως τοῦ μετώπου τοῦ Στρυμόνος.

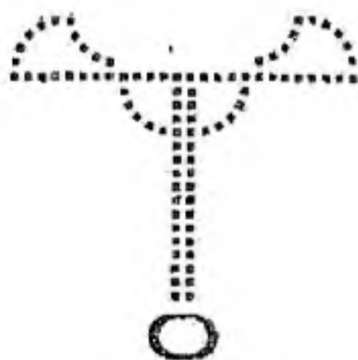
ΠΩΣ ΕΦΟΝΕΥΘΗ Ο ΤΑΓ)ΧΗΣ ΖΑΜΠΕΤΑΚΗΣ

Τὸ πλέον τραγικὸν ἐπεισόδιον τῆς μάχης τῆς πεδιάδος

τῶν Σερρῶν, μετὰ τὴν διάβασιν τῶν γεφυρῶν τοῦ Στρυμόνος εἶνε ἀσφαλῶς ὁ φόνος τοῦ ἐπαναστάτου ταγματάρχου Ζαμπετάκη ὑπὸ ἑνὸς Τσολιᾶ·

Ὁ ταγματάρχης Ζαμπετάκης, ταμπουρωμένος εἰς τὰ ἀναχώματα τοῦ χωρίου Προβατάδες, ἔβαλλε συνεχῶς μὲ τὰ ὑπὸ τὰς διαταγάς του πυροβόλα κατὰ τῶν προελαυνόντων μὲ ἐφ' ὅπλου λόγχην τσολιάδων τοῦ 5)42 συντάγματος καὶ ἐπέτυχε νὰ τραματίσῃ ἀρκετούς. Ὅταν οἱ ἄνδρες του ἐτράπησαν εἰς φυγήν, πρὸ τῆς ἀκαθέκτου ὁρμῆς τῶν εὐζώνων ὁ Ζαμπετάκης ἔδειξε πρὸς στιγμὴν σημεῖα παραδόσεως· Ὅταν ὅμως οἱ τσολιάδες ἐπλησίασαν κάπως πρὸς τὸ μέρος του, ἐφρύαξαν τότε. Ἕνας ἀπ' αὐτούς, ἀψηφῶντας τὶς σφαῖρες τοῦ Ζαμπετάκη, ἐπήδησε κατ' ἐπάνω του, τὸν ἅρπαξε καὶ τὸν ἐξετέλεσε μὲ ἕνα ἀπὸ τὰ ἴδια του τὰ πιστόλια!!

Εἰς τὸ χωριὸ αὐτὸ τοὺς Προβατάδες, τὸ ὁποῖον ἡμικατεστράφη σχεδὸν τελείως ἀπὸ τὸ πυροβολικὸ τοῦ Ἐθνικοῦ στρατοῦ, οἱ τσολιάδες τοῦ 5)42 συντάγματος ἔκαμαν τὸ βράδυ τῆς Κυριακῆς, μετά, ἐννοεῖται, ἀπὸ τὴν ἐκτόπισιν τῶν ἐπαναστατῶν ἕνα γλέντι τρικούβερτο. Δὲν ἔλειψε ἀπὸ τὸ γλέντι αὐτὸ οὔτε ἡ ρομβία. Εἶνε περίεργο πῶς διεσώθη ἡ ρομβία μέσα στὸ χωριὸ αὐτό, ἀπὸ τὸ ὁποῖον δὲν ἔμειναν παρὰ μόνον οἱ τοῖχοι καὶ εἰς τὸ ὁποῖον ἐτάφησαν οἱ περισσότεροι νεκροὶ—τὰ θύματα ἑνὸς κατηραμένου παράφρονος.

Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΚΑΒΑΛΛΑΣ

Οἱ στασιασταὶ τῆς Ἀνατ. Μακεδονίας καὶ Θράκης, εἶχον φθάσει μέχρι τοῦ σημείου νὰ πιστεύουν ὅτι τὰ Κυβερνητικὰ στρατεύματα ἦτο ἀδύνατον νὰ διέλθουν τὸν Στρυμόνα ! ! Πῶς στρατιωτικοὶ αὐτοί, χωρὶς βαρὺ πυροβολικὸν χωρὶς οὔτε ἓν ἀεροπλᾶνον, εὑρίσκοντο εἰς τὴν πλάνην αὐτήν, εἶνε μυστήριον. Διότι ἔπρεπε νὰ γνωρίζουν ἀσφαλῶς τὰς δυνάμεις τὰς ὁποίας διέθετεν ἡ Κυβέρνησις· ἐγνώριζον δὲ καὶ διότι εἶχον ὅλην τὴν ἀπαιτουμένην πεῖραν καὶ κατασκοπείαν ἀρτιώτατα ὀργανωμένην καὶ διευθυνομένην ἀπὸ τὸ δεύτερόν των γραφεῖον.

Εἰς τὸν Στρυμόνα πρὸς ἀντιμετώπισιν τοῦ ἄριστα ὀργανωμένου Ἐθνικοῦ Στρατοῦ εἶχον ἀποστείλει 5—6 χιλιάδας ἀν-

Η ΔΟΚΙΜΑΣΘΕΙΣΑ ΠΟΛΙΣ ΤΗΣ ΚΑΒΑΛΛΑΣ

δρῶν ἐκ τῶν ὁποίων οἱ πλεῖστοι ἦσαν ἐκ τῶν ἀπεριγράπτων ἐθελοντῶν, 15 πυροβόλα ὀρειβατικὰ τῶν 7.5 καὶ τῶν 10.5 καὶ μίαν πυρβολαρχίαν πεδινήν !

Μὲ αὐτὰς τὰς ἀστείας ἀπέναντι τῶν Κυβερνητικῶν δυνάμεων ἤθελαν νὰ κρατήσουν μέτωπον πολεμικόν !

Καὶ ἐνῶ ταῦτα συνέβαιναν εἰς τὸν Στρυμόνα καὶ ἀνεσκάπτετο ἡ πεδιὰς τῶν Σερρῶν ἀπὸ τὰς ὀβίδας, ἐδοκιμάζετο

σκληρῶς ἡ Καβάλλα ἐξ ὑπαιτιότητος τῶν στασιαστῶν, οἵτινες καθὼς προανεφέραμεν εἶχον ὀχυρώσει τὴν πόλιν.

Πρωΐ-πρωΐ, ἐθεάθησαν πλέοντα κατὰ παραγωγήτ ἐκ Δυσμῶν καὶ συγκεκριμμένως ἀπὸ τὸν κόλπον τῆς Ν. Ἡρακλείτσης πρὸς τὸν λιμένα τρία ἀντιτορπιλλικὰ ἀνοικτῆς θαλάσσης, τὸ «Ὕδρα», τὸ «Σπέτσαι» καὶ τὸ «Π. Κουντουριώτης».

Ἦτο ἡ ὥρα 8 ἀκριβῶς, ὅτε εἶχαν φθάσει ἀκριβῶς, εἰς τὸ τῆς Καλαμίτσας, πολλοὶ δὲ περίεργοι ἔσπευδον πρὸς τὴν παραλίαν ὅπως τὰ εἶδον καλλίτερα, πλὴν ἠναγκάσθησαν νὰ ὀπισθοχωρήσουν καὶ νὰ κρυβοῦν, διότι ὁ κίνδυνος τοῦ θανάτου ἦτο ἄμεσος. Τὰ πλοῖα ταῦτα ἤνοιξαν σφοδρὸν πῦρ ἐναντίον τῆς «Ἕλλης», ἥτις εἶχε λιμενισθῆ ἐντὸς τοῦ λιμένος καὶ εἶχε πλευρίσει εἰς τὸν προσήνεμον μῶλον, τὸν ὁποῖον καὶ ἐχρησιμοποίει ὡς προφυλακτῆρα καὶ ἐναντίον τοῦ ὑποβρυχίου Λ. Κατσώνης. Εἰς τὸ πῦρ τοῦτο ἀπήντησεν ἡ «Ἕλλη» μὲ 5—6 κανονιοβολισμοὺς διὰ τοῦ πρωραίου τηλεβόλου, οἱ πυροβοληταὶ ὅμως πτοηθέντες, ἐγκατέλειψαν τὴν θέσιν των, καὶ τὰ ἐπάκτια πυροβολεῖα μὲ ἀρκετὰς βολὰς ἀπήντησαν ἐπίσης.

Ὁ πανικὸς ὅστις μετεδόθη εἰς τὴν πόλιν ἀπὸ τὸν βομβαρδισμὸν, ὅστις διήρκεσεν ἐπὶ μίαν ὥραν καὶ 1)4 ἀκριβῶς, δὲν περιγράφεται. Τὰ δαιμονιώδη συρίγματα καὶ αἱ ἐκρήξεις τῶν ὀβίδων ἐνῶ ἐσκόρπουν τὸν θάνατον καὶ τὴν καταστροφὴν ἐτρομοκράτουν τοὺς πάντας καὶ τὰ πάντα.

Πολλαὶ ὀβίδες ἀστοχήσασαι τοῦ σκοποῦ των ἔπεσαν ἐντὸς τῆς πόλεως, προξενήσασαι σοβαρὰς ζημίας. Ἀνθρώπινα θύματα ὑπῆρξαν ἀρξετά. Οἱ φονευθέντες ἀνῆλθον εἰς 12 καὶ οἱ τραυματίαι ὑπερέβησαν τοὺς τριάκοντα. Εὐθὺς μετὰ τὸν βομβαρδισμὸν ἤρχισεν ἡ ἐγκατάλειψις τῆς πόλεως ἀπὸ τοὺς κατοίκους οἵτινες ἔφευγον εἰς τὰ διάφορα χωρία τῆς ὀχυρωμένης ζώνης. Ὑπολογίζηται ὅτι μέχρι τῆς ἑσπέρας τῆς Κυριακῆς εἶχον ἀπέλθη ἐκ τῆς πόλεως ἄνω τῶν 15 χιλιάδων ἀτόμων ἅτινα ἐπανῆλθον ἀφοῦ κατεστάλη τὸ κίνημα.

Οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς «Ἕλλης» καταληφθέντες ὑπὸ πανικοῦ ἔσπευδον νὰ ἀποβιβασθοῦν εἰς τὴν ξηράν. Ἐκ τοῦ βομβαρδισμοῦ ἐτραυματίσθησαν ὁ πυράρχης Πηγουνάκης ναύτης, ὁ ἀρμενιστὴς Ἄγουρος καὶ ἀρκετοὶ ἄλλοι οἵτινες μετὰ τὴν παῦσιν τοῦ πυρὸς μετεφέρθησαν εἰς τὸ Νοσοκομεῖον τῆς Καβάλλας. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ βομβαρδισμοῦ τὸ ὑποβρύχιον «Κατσώνης» κατεδύθη ἐν τάχει καὶ ἀπέπλευσεν ἐπαναπλεῦσαν βραδύτερον εἰς τὸν λιμένα Καβάλλας. Ἐπὶ τοῦ ὑποβρυχίου ἐπέβησαν τὸ μεσονύκτιον οἱ ἀνώτεροι ἀξιωματικοὶ στασιασταὶ τῆς «Ἕλλης» καὶ ἐδραπέτευσαν.

Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω γεγονότων καὶ τῆς ἐπαισχύντου φυγῆς τῶν ἀξιωματικῶν, οἱ ὑπόλογοι τοῦ πληρώματος τῆς «Ἕλλης» συσκεφθέντες ἀπεφάσισαν νὰ παραδώσουν τὸ σκάφος εἰς τὴν Κυβέρνησιν. Τοιουτοτρόπως τὴν 4ην π. μ. τῆς Δευτέρας ἡ «Ἕλλη» ἀπέπλευσεν ἐκ Καβάλλας μὲ κυβερνήτην τὸν κελευστὴν Ἀϊβαλιώτην. Ἐπηκολούθησεν ἡ ἀνταλλαγὴ τῶν

γνωστῶν ραδιογραφημάτων καὶ τὸ εὔδρομον ἠγκυροβόλησε τὴν 8ην ἑσπερινὴν τῆς Δευτέρας 11 Μαρτίου ἔξωθι τοῦ Λευκοῦ Πύργου.
Τὴν Τρίτην ἅμα τῇ ἀνατολῇ τοῦ ἡλίου ἐπήρθη ἐπὶ τοῦ πολεμικοῦ ἡ ἐθνικὴ σημαία, χαιρετισθεῖσα νομίμως. Μέρος τοῦ πληρώματος καὶ δύο ἐπιβαίνοντες πολῖται, μέλη τῆς Δημοκρατικῆς Ἀμύνης, μετεφέρθησαν ὑπὸ συνοδείαν εἰς τὸ Φρουραρχεῖον.
Οἱ φονευθέντες ἐκ τοῦ βομβαρδισμοῦ, διὰ τὸν ὁποῖον εὐθύνεται ἀπολύτως ὁ Καμμένος, ὅστις ὠχύρωσε τὴν πόλιν, καὶ τῶν ὁποίων ἡ Κηδεία ἐγένετο τὴν 5ην ἀπογευματινὴν κατόπιν διαταγῆς τῶν ἀρχιστασιαστῶν καὶ δαπάναις τοῦ Δήμου, εἶναι οἱ ἑξῆς:
Μαρία Κίτσου ἐτῶν 40, Ἰωάννης Σβαναδέλλης 45, Ἑλένη Κλεάνθους 20, Κατίνα Μπατζάνη 70, Δημ. Πριωνᾶς 13, Χαρ. Δημητριάδης 45, Μαρία Δημητριάδου 38, Πρόδρομος Δημητριάδης 3, Δέσποινα Δημητριάδου 30, Λαμπρινὴ Πετρακίδου 35, Τάκης Κέλλης 9, Βαρτουΐ Τσακιτζιὰν 33 καὶ Κατίνα Κουτσουράδη 1 1|2.

Η ΦΥΓΗ ΤΩΝ ΑΡΧΙΣΤΑΣΙΑΣΤΩΝ

Καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν τῆς Κυριακῆς, μεγάλη συνεῖχε νευρικότης τοὺς στασιαστάς. Οἱ κανονιοβολισμοὶ τοῦ Στρυμόνος καὶ ὁ βομβαρδισμὸς τῆς Καβάλλας, οἵτινες ἠκούοντο εὐκρινῶς εἰς τὰς Σέρρας, τὴν Δράμαν καὶ τὴν Ξάνθην, εἶχαν φθείρει ἐντελῶς τὸ ἠθικόν των καὶ ἀνέμενον τὴν νύκτα διὰ νὰ δραπετεύσουν, ὡς γράφεται ἀνωτέρω καὶ διὰ τοὺς στρατιώτας τοῦ μετώπου.
Ἀπὸ πολὺ ἐνωρὶς τὸ βράδυ κάθε κίνησις ἔχε σταματήση. Ἡ κατήφεια καὶ ἡ ἀνησυχία εἶνε ἐζωγραφισμένη εἰς τὰ πρόσωπα ὅλων. Ἐφόσον νυκτώνει ἐπὶ τοσοῦτον ἡ ἀγωνία ἐπεκτείνεται ὄχι μόνον διὰ τοὺς στασιαστάς, ἀλλὰ καὶ διὰ τοὺς πολίτας εἰς τοὺς ὁποίους μεταδίδεται.
Καθ' ὅλην τὴν νύκτα εἰς ὅλας τὰς πόλεις τῆς Ἀνατ. Μακεδονίας καὶ τῆς Θράκης νεκρικὴ σιγὴ βασιλεύει, τὴν ὁποίαν ταράσσουν μόνον ἀραιὰ συρίγματα σιδηροδρομικῶν ἁμαξοστοιχιῶν καὶ αὐτοκινήτων.
Εἶνε τὰ τραῖνα καὶ τὰ αὐτοκίνητα ποῦ μεταφέρουν τοὺς φυγάδας, οἱ ὁποῖοι ἐπαισχύντως φεύγουν περίτρομοι ἄλλοι σιδηροδρομικῶς, ἄλλοι δι' αὐτοκινήτων καὶ ἄλλοι πεζοὶ πρὸς τὴν Θράκην.
Τὴν 11ην νυκτερινὴν πέντε αὐτοκίνητα ξεκινοῦν ἀπὸ τὸ στρατηγεῖον τοῦ Δ' Σ. Στρατοῦ τῶν ὁποίων ἐπιβαίνουν οἱ ἀρχιστασιασταὶ Καμμένος, Μπακιρτζῆς, Μπουρδάδας κ. λ. ὡς καὶ οἱ Εὔζωνοι τῆς Φρουρᾶς τοῦ στρατηγοῦ καὶ κατευθύνονται εἰς Δράμαν ὅπου τοὺς ἀνέμενεν ἁμαξοστοιχία ἑτοίμη διὰ νὰ τοὺς μεταφέρῃ εἰς Θράκην, ὅπως καὶ ἐγένετο.
Ἀπὸ λίαν ἐνωρὶς πάλιν εἶχεν ἔλθη ἐκ Σερρῶν ἡ οἰκογέ-

νεια τοῦ ἄλλου ἀρχιστασιαστοῦ, τοῦ μεράρχου Σερρῶν Ἀναγνωστοπούλου, ἵνα μεταβῇ ἄγνωστον ποῦ.

Περὶ τὰ ἐξημερώματα ἡ κίνησις τῶν αὐτοκινήτων εἰς τὰς ὑπὸ τοὺς στασιαστὰς ἐπαρχίας ὑπῆρξε ζωηροτάτη. Δι' αὐτῶν ἔφευγον, ἄγνωστον πρὸς ποίαν κατεύθυνσιν, οἱ στασιασταὶ ἀξιωματικοὶ μὲ ὀλίγας ἀποσκευάς των. Ὅλοι σιωπηλοὶ καὶ κατατρομαγμένοι ἐβιάζοντο νὰ ἐξαφανίζωνται ἀπὸ τοὺς κεντρικοὺς δρόμους, προφανῶς διότι ἐφοβοῦντο λαϊκὴν ἐξέγερσιν καὶ ἐπὶ τόπου ἐκδίκασιν καὶ καταδίκην τοῦ ἀποτροπαίου ἐγκλήματος τῆς ἀνταρσίας των. Μέχρι τῆς 8ης πρωϊνῆς τῆς Δευτέρας (11—3—35) ἐσυνεχίζετο ἡ φυγὴ καὶ ἴσως νὰ ἐσυνεχίζετο ἀκόμη ἐὰν αἱ ἀρχαὶ δὲν ἀπεκαθίσταντο, πλὴν ἐννοεῖται τῆς Κομοτηνῆς καὶ τῆς Ἀλεξανδρουπόγεως ὅπου ἡ ἀποκατάστασις ἐγένετο κατὰ τὴν μεσημβρίαν.

ΚΑΙ ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΝ ΨΕΥΔΟΣ ΤΩΝ

Οἱ οἰκτροὶ οὗτοι φυγάδες διὰ νὰ προλάβουν κάθε λαϊκὴν ἐξέγερσιν τῶν πολιτῶν, ἀπὸ τὰς πόλεις τῶν ὁποίων ἔφευγον ἢ διήρχοντο, διέδιδον μετ' ἐπισημότητος ὅτι συγκροτεῖται καὶ δευτέρα ἀμυντικὴ γραμμὴ εἰς Νικηφόρον καὶ Παρανέστιον τὴν ὁποίαν γραμμὴν θὰ ἀναλάβῃ νὰ κρατήσῃ ἡ μεραρχία Κρήτης ἥτις καταφθάνει ἐντὸς ὡρῶν, συνοδευομένη ἀπὸ τὰ στασιαστικὰ πολεμικά! Προσέθετον δὲ ὅτι μετακινοῦνται τὰ ἐπιτελεῖα καὶ αἱ διάφοροι στρατιωτικαὶ ὑπηρεσίαι ἵνα εὑρίσκωνται πλησίον τοῦ Στρατηγείου ὅπερ θὰ ἐγκατασθῇ εἰς τὴν Ξάνθην!! Δὲν ἤρκουν δηλαδὴ ὅλαι αἱ ψευδολογίαι τὰς ὁποίας παρεῖχον ἀφειδῶς εἰς τὸν λαόν, ἔπρεπε νὰ ψευσθοῦν τόσον παταγωδῶς καὶ τὴν τελευταίαν στιγμήν.

Η ΠΡΩΤΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ

Τὸ πρῶτον ἀποκατεστάθησαν αἱ νόμιμοι ἀρχαὶ εἰς τὴν Καβάλλαν ὅπου λίαν πρωῒ τὴν Δευτέραν καὶ πρὶν ἀκόμη ὁ Ἐθνικὸς Στρατὸς εἰσέλθῃ εἰς τὰς Σέρρας, ὁ Νομάρχης κ. Ράντης ἐξέδωκε τὴν κάτωθι προκήρυξιν:

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΛΑΟΝ ΤΗΣ ΚΑΒΑΛΛΑΣ

Ἀποκατασταθέντος τοῦ Νομίμου καθεστῶτος προσκαλοῦμεν ἅπαντας τοὺς πολίτας ὅπως προσηλωμένοι εἰς τὰ ἔργα των ἀποφύγωσι τὰς μεταξὺ των ἀντεγκλήσεις καὶ συμβάλλουσι ἀφ' ἑαυτοῦ εἰς τὴν τήρησιν τῆς τάξεως ἐν τῇ πόλει.

Ἅπαντες οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται χωροφυλακῆς θέλουσι παραμείνῃ εἰς τὰς θέσεις των καὶ ἐξακολουθήσῃ νὰ ἐκτελοῦν τὰ καθήκοντα των ὡς καὶ πρὸ τῆς καταλύσεως τῆς νομίμου ἐξουσίας ὑπὸ τῶν ἐπαναστατῶν.

Ἀπαγορεύομεν αὐστηρῶς τὰς συγκεντρώσεις καὶ συνιστῶμεν ὅπως οἱ πολῖται ἀποσύρονται ἐνωρὶς τὸ ἑσπέρας εἰς τὰς οἰκίας των.

Ὑπομιμνήσκομεν εἰς πάντας ὅτι εὑρισκόμεθα ὑπὸ τὸ

Κράτος στρατιωτικοῦ νόμου. Πᾶσα παρεκτροπὴ παρ' οἱουδήποτε συναπάγεται τὴν ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τοῦ νόμου.
Ἐν Καβάλλα τῇ 11)3)35, ὥρα 7. 30' π.μ.
Ὁ Νομάρχης Καβάλλας
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΡΑΝΤΗΣ

ΑΠΟΚΑΘΙΣΤΑΤΑΙ ΤΟ ΝΟΜΙΜΟΝ ΚΡΑΤΟΣ

Ὁ Λαὸς ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης πλήρης χαρᾶς ἐνθουσιασμοῦ ἔσπευδεν εἰς τὴν Νομαρχίαν καὶ τὰ γραφεῖα τῶν ἐφημερίδων, διὰ νὰ Πληροφορηθῇ νεώτερα. Εἶχε τελειώση πλέον ἡ βασιλεία τῶν ἀνταρτῶν καὶ τὸ νόμιμον κράτος μὲ τὰς ἠθικὰς ἀρχὰς καὶ τὴν ὀργάνωσιν του ἐπανεὑρισκε τὸν ρυθμὸν του τὸν ὁποῖον ὀλίγοι ἀνισόρροποι διετάρραξαν. Ἐντὸς μιᾶς ἡμέρας ἐπαναλαμβάνομεν κατελύθη ἡ ἐπανάστασις ἀπὸ τοῦ Στρυμόνος μέχρι τοῦ Ἕβρου. Τὸ ἀπόγευμα τῆς Δευτέρας τὸ κράτος τοῦ νόμου ἔχει εἰς ὁλόκληρον τὴν βορειονατολικὴν Ἑλλάδα πλήρως ἀποκατασταθῆ· Ὁ Ἐθνικὸς Στρατὸς μὲ τοὺς γενναίους ἀρχηγοὺς του εἰσέρχεται ἀλληλοδιαδόχως εἰς τὰς Σέρρας, τὴν Δράμαν τὴν Καβάλλαν καὶ τὴν Ξάνθην ἐντὸς τῆς αὐτῆς ἡμέρας. Εἰς τὴν Δράμαν ἐπίσης φθάνει ἐκ Σερρῶν τὴν ἰδίαν ἑσπέραν ὁ ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν κ. Κονδύλη τὴν δὲ ἑπομένην ἐπισκέπτεται τὴν Καβάλλαν, πρὸς τὸν λαὸν τῆς ὁποίας καὶ ὡμίλησεν ἐπὶ τῶν αἰτίων τῆς ἐπαναστάσεως. Ἐπίσης μετ' αὐτοῦ ἀφίκοντο καὶ ἐγκατεστάθησαν ὡς Διοικητὴς τῆς Μεραρχίας Δράμας ὁ ὑποστράτηγος κ. Δεμέστιχας καὶ ὡς Διοικητὴς τοῦ Δ. Σ.Σ. ὁ κ. Ζεππας.

Ἐν Καβάλλα ἐξέδωκε δύο διαγγέλματα ἓν πρὸς τὸν Λαὸν καὶ πρὸς τὸν Στρατὸν ἔχοντα ὡς ἑξῆς :

Πρὸς τὸν λαὸν τῆς Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καὶ Δυτικῆς Θράκης.

Ἡ περιπέτεια εἰς τὴν ὁποίαν ἔρριψε τὴν χώραν ἡ παραφροσύνη τοῦ Βενιζέλου καὶ τῆς ὁποίας τὰς συνεπείας ὑπέστησαν οἱ κάτοικοι τοῦ προσφιλοῦς τούτου τμήματος τῆς Ἑλλάδος κατέθλιψε τὴν Κυβέρνησιν καὶ ἐξ ὀνόματος τοῦ Προέδρου αὐτῆς καὶ ἐκ μέρους τῆς Ἑλλάδος σᾶς ἐκφράζω τὴν ἄπειρον συμπάθειαν.

Εὐτυχῶς τὸ νόμιμον Κράτος ἐπεκράτησεν παντοῦ. Εἰς τὴν Κρήτην ἀκόμη οἱ ὄνυχες τοῦ Βενιζελικοῦ πολύποδος εἶναι ἐμπηγμένοι εἰς τὰς σάρκας τοῦ ἡρωϊκοῦ αὐτοῦ τμήματος τῆς Ἑλλην. γῆς. Ἀλλ' ἔχομεν τὴν πεποίθησιν ὅτι ταχέως θὰ ἐλευθερωθῇ καὶ ἡ ὡραία αὐτὴ Μεγαλόνησος ἡ ὁποία μέχρι τοῦδε μόνον ἡρωικοὺς ἀγῶνας διεξήγαγε. Οἱ γηγενεῖς καὶ πρόσφυγες Παλαιολλαδῖται καὶ νεοελλαδῖται, ὅλος ὁ Ἑλληνισμὸς ἡνωμένος ὡς εἷς ἄνθρωπος μὲ τὴν νόμιμον Κυβέρνησιν του ἐπὶ κεφαλῆς καὶ ἔμπλεος ἀγαθότητος καὶ καλωσύνης θὰ ἐπιδωθῇ εἰς τὴν ἀναδημιουργικὴν ἐργασίαν. Ἔτσι θὰ μπορέσωμεν νὰ κάμωμεν τὴν Ἑλλάδα μας ἀξίαν καὶ ἀπαράμιλλον κυρίαρχον τῶν μελλοντικῶν πεπρωμένων της.

Καβάλλα 12 Μαρτίου 1935
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΝΔΥΛΗΣ

Η ΠΡΟΚΗΡΥΞΙΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΣΤΡΑΤΟΝ

Πρὸς τὸν Στρατὸν τῆς Νομίμου Κυβερνήσεως.

Ἡ ἱερὰ ἀγανάκτησις ἡ ὁποία ἐξεδηλώθη ἀπὸ τοῦ Ταινάροι μέχρι τοῦ Στρυμόνος διὰ τὴν θρασεῖαν ἀξίωσιν τοῦ παράφρονος τῆς Χαλέπας ὅπως τοῦ στείλωμεν γῆν καὶ ὕδωρ ἀπὸ τὸν Μωρηᾶν καὶ τὴν Ρούμελην ἀπὸ τὰς νήσους καὶ τὴν Θεσσαλίαν ἀπὸ τὴν Μακεδονίαν καὶ τὴν Ἤπειρον θὰ ἀποτελέση τὴν ἀφετηρίαν μιᾶς ἀναγεννήσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους Εἶνε μεγάλα τὰ κακὰ καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῆς νίκης θὰ εἶνε ἐπίσης μεγάλα.

Θὰ λείψῃ πλέον ὁ ἐπάρατος διχασμὸς τὸν ὁποῖον διατρέφει ἡ ἐμπάθεια καὶ ἀρχομανία τοῦ Βενιζέλου.

Ὁ ἐνθουσιασμὸς τῶν ἑλληνοπαίδων μεθ' οὗ ἔσπευσαν νὰ ἀνταποκριθοῦν εἰς τὴν πρόσκλησιν τῆς κινδυνευούσης πατρίδος καὶ ἡ προθυμία τῶν μὴ κληθέντων ὅπως προσέλθουν ἐθελοντικῶς. Ἔτσι προοιωνίζουν τὸ καλλίτερον μέλλον διὰ τὴν Ἑλλάδα. Τέλος ὁ ἡρωϊσμὸς καὶ ἡ καρτερία μέθ' ἧς τὰ στρατεύματα τοῦ Στρυμόνος ὑπέμεινον τὰς κακουχίας ἑνὸς πολέμου διεξαχθέντος ὑπὸ χιόνας καὶ ψῦχος μὲ ἔπεισαν ὅτι οἱ νέοι Ἕλληνες ὄχι μόνον δὲν ὑπολείπονται ἀπὸ ἀρκετοὺς τοῦ παλ. Στρατοῦ τῆς Ἑλλάδος ἀλλ' ὑπερτεροῦν ἐν πολλοῖς ἐκείνων.

Παλαιὸς πολεμιστὴς ἀγὼ διελθὼν ὅλην τὴν ζωήν μου διὰ μέσου τῶν μαχῶν καὶ τῶν κινδύνων δὲν ἠδυνήθην νὰ συγκρατήσω τὸν ἐνθουσιασμὸν τὸν ὁποῖον ᾐσθάνθην ὅταν μοῦ ἔφερον εἰς Ὄρλιακον τοὺς δύο νεκροὺς τοῦ λόχου συδηροδρόμων ὅστις βαλλόμενος ἀπὸ τὰ ἀχθρικὰ πυροβόλα δὲν διέκοπτε οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν τὸ ἔργον του.

Νέοι στρατιῶται ἀβάπτιστοι εἰς τὸ πῦρ ἀκόμη κατώρθωσαν ὑπὸ τὴν δραστικὴν τοῦ ἐχθροῦ βολὴν νὰ κατασκευάσουν γέφυραν ἀπαιτοῦσαν πολύωρον ἐργασίαν.

Τοιοῦτον παράδειγμα ἡρωϊσμοῦ ἀμφιβάλλω ὅτι θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπιδείξῃ καὶ πλέον συγχρονισμένον Ἔθνος.

Ἕλληνες στρατιῶται τῆς Νομίμου Κυβερνήσεως, κατέστησε τώρα ἄξιοι τῆς πατρίδος. Συνεχίσατε τὸ ἔργον σας μετὰ τῆς αὐτῆς αὐταπαρνήσεως καὶ ἐστὲ βέβαιοι ὅτι θὰ δημιουργήσητε μίαν Ἑλλάδα εὐτυχισμένην.

Σᾶς ἐκφράζω τὰς εὐχαριστίας τοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως καὶ ὁλοκλήρου τοῦ ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Ἀπὸ μέρους μου σᾶς δηλῶ ὅτι εἶμαι ὑπερήφανος διότι

εὑρέθην στρατηγός σας κατὰ τὰς δυσχερεῖς ταύτας στιγμάς.
Ζήτω τὸ Ἔθνος
Γ. ΚΟΝΔΥΛΗΣ

Ἐκ τῆς Νομαρχίας ἔνθα ὁ κ. Κονδύλης συνειργάσθη μετὰ τοῦ Διοικητοῦ τοῦ Δ'Σ.Στρατοῦ καὶ τοῦ Στεριοπούλου ἐπὶ διαφόρων ζητημάτων. κατηυθύνθη εἰς τὴν Στρατιωτικὴν Λέσχην ὅπου νέαι ζωηραὶ ἐπευφημίαι καὶ ζητωκραυγαὶ τὸν ἀνέμενον ἀπὸ τὸ συγκεντρωμένον πρὸ τῆς πλατείας πλῆθος.

Ἐπίσης καὶ ἐδῶ ὁ κ. Ὑπουργὸς ὑπεχρεώθη νὰ ὡμιλήσῃ δι' ὀλίγον πρὸς τὸ συγκεντρωμένον ἄπειρον πλῆθος εἰπὼν περίπου τὰ αὐτά, μὲ τὰ εἰς εἰς τὰς προκηρύξεις διαλαμβανόμενα διακοπτόμενος διαρκῶς ἀπὸ ζητωκραυγάς.

ΚΑΙ ΜΙΑ ΤΡΑΓΙΚΗ ΕΙΚΩΝ

Ἡ μάχη ἔχει παύσει. Εἰς τὴν μεγάλην πεδιάδα τῶν Σερρῶν, δὲν ἀκούεται πλέον οὔτε ὁ κρότος τῶν πυροβόλων, οὔτε τὸ ἀνατριχιαστικὸν σύριγμα τῶν ὀβίδων, οὔτε ὁ ξηρὸς ἐπαναληπτικὸς κρότος τῶν πολυβόλων. Ἡ νύκτα καλύπτει τὸ θέατρον τῆς μάχης καὶ συγχρόνως τὰ πτώματα ποῦ κεῖνται κρεουργημένα ἐπὶ τῆς δημοσίας ὁδοῦ. Αἱ προφυλακαὶ εἰς τὸ τεχνικὸν ἀνάχωμα, ποῦ εὑρίσκεται 6 χιλιόμετρα μακρὰν τῶν Σερρῶν, παρακολουθοῦν ὅλας τὰς κινήσεις τοῦ στασιαστικοῦ στρατοῦ, ὁ ὁποῖος εἶχεν ἀποσυρθῆ ἔπειτα ἀπὸ 10ωρον σκληρὸν ἀγῶνα εἰς τὴν ἄλλην πλευρὰν τοῦ ἀναχώματος. Τὸ στρατηγεῖον, ἑδρεῦον εἰς τὸ 70ὸν χιλιόμετρον τῆς ὁδοῦ Σερρῶν-Θεσσαλονίκης εἰς ἕνα μικρὸν ἀγροτικὸν οἴκημα, δίδει διαταγὰς πρὸς ὅλας τὰς μονάδας περὶ τῶν ἐπιβαλλομένων κινήσεών των, τὰς ὁποίας πρέπει νὰ κάμουν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς νυκτός.

Ὅλαι αἱ πυροβολαρχίαι βαρέος, ὀρειβατικοῦ καὶ πεδινοῦ πυροβολικοῦ, μετακινοῦνται συρόμενα διὰ τρακτὲρ καὶ αὐτοκινήτων φορτηγῶν, ἀπὸ τὰ ὑψώματα τοῦ 70οῦ χιλιομέτρου, ἀπὸ ὅπου ἔβαλλαν τόσας ἡμέρας, πέραν τοῦ Στρυμόνος, διὰ νὰ ὑποστηρίξουν κατὰ τὴν ἑπομένην, τὴν προέλασιν τοῦ πεζικοῦ, ὥστε ἐντὸς τῶν πρώτων ὡρῶν νὰ καταληφθοῦν αἱ Σέρραι. Τὰ συντάγματα πεζικοῦ περνοῦν τὴν ἱστορικὴν γέφυραν τοῦ Στρυμόνος, ἕνα σημεῖον τῶν συνόρων τῆς νομίμου καὶ ἐπαναστατικῆς Ἑλλάδος καὶ λαμβάνουν θέσεις, ὥστε μόλις ὁ ἥλιος κάπως φωτίσῃ, νὰ ἐπιπέσουν κατὰ τῶν στασιαστῶν. Παντοῦ εἰς ὅλα τὰ σημεῖα σημειοῦται ἕνας ὀργασμὸς κινήσεως καὶ συγχρόνως ἕνας ἐνθουσιασμὸς ὅλων ἀνεξαιρέτως τῶν ἀνδρῶν διότι ἐπὶ τέλους θὰ παταχθοῦν οἱ ἀντάρται. Ἀπὸ τὰ ἄλλα σημεῖα τοῦ μετώπου διαβιβάζονται πληροφορίαι εἰς τὸ στρατηγεῖον περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ὁλοημέρου μάχης, τὰ ἀποτελέσματα ὅμως εἶναι πενιχρά. Ἡ διέλευσις τῆς γεφύρας Σιδηροκάστρου δὲν κατωρθώθη παρὰ τὰς ἐπανειλημμένας ἐπιθέσεις τῶν κυβερνητικῶν στρατευμάτων. Ἕνα πολυβόλον, αὐτὸ καὶ μόνον, τὸ ὁποῖον ἐχειρίζετο εἷς ὑπολοχαγὸς ἐπαναστά-

της ἠμπόδισε τὴν προέλασιν ἀπὸ τὸν βὸρειον τομέα τῶν κυβερνητικῶν στρατιωτῶν.

Τὴν ἐπομένην, πολὺ πρωΐ, ἀναμένεται ἡ νέα ἐπίθεσις.

Αἱ διαταγαὶ ἔχουν δοθῆ. Αἱ ὀβίδες ἔχουν τεθῆ εἰς τά πυροβόλα. Καὶ τὴν στιγμὴν ποῦ ὁ ἐπὶ κεφαλῆς ἀξιωματικὸς πρόκειται νὰ δώσῃ τὴν διαταγὴν «πῦρ», εἰς τὸ βάθος τῆς δημοσίας ὁδοῦ φαίνεται ἕνα αὐτοκίνητον μὲ μίαν μεγάλην λευκὴν σημαίαν. Εἶνε τὸ αὐτοκίνητον τῆς ἐπιτροπῆς τὸ ὁποῖον ἔρχεται νὰ δηλώσῃ ὅτι οἱ στασιασταὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς νυκτὸς ἐγκατέλειψαν τὴν πόλιν τῶν Σερρῶν καὶ ἀπεσύρθησαν πρὸς τὴν Δράμαν, Ξάνθην.

Αἱ διαταγαὶ ἀμέσως ἀνεστάλησαν καὶ ὅλα τὰ τμήματα βαδίζουν πρὸς τὰς Σέρρας μέ ἐπικεφαλῆς τὴν ταξιαρχίαν ἱππικοῦ. Μετ' ὀλίγον καταφθάνει ἐκεῖ ὁ ἀρχηγὸς τῶν ἐθνικῶν δυνάμεων κ. Κονδύλης, ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Γ' Σώματος κ. Παναγιωτάκος καὶ ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Ἐπιτελείου Δεμέστιχας. Ἕνας πραγματικὸς στρατιώτης, εἰς τὸν ὁποῖον ὀφείλεται ἕνα σημαντικὸν μέρος τῆς ἐπιτυχίας.

Ὅλοι ἀναμένουν ὅτι κάπου εἰς μίαν ἀπὸ τὰς πολλὰς ὀροσειρὰς τῆς Θράκης, οἱ στασιασταὶ θὰ ἔδιδαν μίαν ἀκόμη μάχην, ἡ ὁποία θὰ ἐπιστοποίει τὸν ἀνδρισμόν των καὶ θὰ τοὺς ἐπέτρεπε νὰ διατηρήσουν τὴν φήμην τῶν «καλῶν ἀξιωματικῶν». Ἀλλ' ἀντ' αὐτοῦ τὸ τηλέφωνον παρέχει κάθε στιγμὴν τὴν πληροφορίαν:

«ΔΡΑΜΑ: Οἱ ἐπαναστάται διελύθησαν. Οἱ ἀξιωματικοὶ ἐπιβάντες ἁμαξοστοιχίας ἀνεχώρησαν».

«ΞΑΝΘΗ: Κανεὶς ἀξιωματικὸς ἐπαναστάτης δὲν ὑπάρχει ἐδῶ. Ὅλοι ἔφυγαν».

«ΚΑΒΑΛΛΑ: Ὁ Καμμένος, ὁ Μπουρδάρας, ὁ Μπακιρτζῆς, ὅλοι οἱ ἀνώτεροι ἀξιωματικοί, ἐκτὸς ὀλίγων κατωτέρων, ἔφυγον».

Μόνον μακρὰν ἀπὸ τὴν Κομοτινὴν καὶ τὴν Ἀλεξανδρούπολιν, ἀπὸ ἀποστάσεως δηλαδὴ 500 περίπου χιλιομέτρων, ἀκούεται πρὸς στιγμὴν ὅτι ἐκεῖ ἦσαν συγκεντρωμένοι οἱ στασιασταὶ καὶ ὅτι πιθανῶς θὰ προέβαλον μίαν τελευταίαν ἀντίστασιν. Ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ πληροφορία ἀπεδείχθη μετ' ὀλίγον ἀναληθής, διότι ὁ Γιαλύστρας ἐδήλου τηλεφωνικῶς πρὸς τὸν Κονδύλην: «Ἀνέλαβον τὴν διοίκησιν τῆς μεραρχίας».

Ἀπὸ παντοῦ καὶ ἀπὸ τὴν τελευταίαν ἀκόμη κοινότητα τῆς Θράκης, ὅλοι ἐδήλουν ὑποταγὴν πρὸς τὸ νόμιμον Κράτος.

Πῶς εἶχον διαλυθῆ οἱ στασιασταί; οἱ ὁποῖοι ἐπὶ ὁλόκληρον

δεκαήμερον ἠπείλουν, οἱ ὁποῖοι ἐνῶ διελύοντο κακὴν κακῶς διέδιδον εἰς τὰς Σέρρας ὅτι θὰ κατετρόπωναν τὰ κυβερνητικὰ στρατεύματα;

Αἱ πληροφορίαι εἶναι κάπως ἀσαφεῖς. Μόνον οἱ σιδηροδρομικοὶ ὑπάλληλοι μὲ δυὸ λόγια σκιαγραφοῦν τὴν ζωηρὰν εἰκόνα τῆς φυγῆς των ἀπὸ τὸν Στρυμόνα.

Εἰς τὰς 9.30 ἀκριβῶς ἔφθασε μιὰ ὁμὰς ἐθελοντῶν εἰς τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμὸν Σερρῶν. Ἐπιβιβάζεται τῆς ἁμαξοστοιχίας καὶ ἀναγκάζει μὲ τὴν ἀπειλὴν τῶν ὅπλων τὸν μηχανοδηγὸν νὰ ἐκκινήσῃ. Εἶναι ἡ ἴδια ἡ ἁμαξοστοιχία, ἡ ὁποία πρὸ τριῶν ὡρῶν εἶχεν μεταφέρει πολεμοφόδια ἀπὸ τὴν Κομοτινήν. Ἄλλοι, ὅσοι δὲν ἐπρόφθασαν νὰ ἐπιβοῦν, πυροβολοῦν κατὰ τῆς ἁμαξοστοιχίας διὰ νὰ σταματήσῃ. Ὁ μηχανοδηγὸς ὅμως, ὑπὸ τὴν ἀπειλὴν πάντοτε τῶν ὅπλων, προχωρεῖ ὁλοταχῶς καὶ ἡ μικρὰ ἁμαξοστοιχία χάνεται μέσα εἰς τὸ σκότος.

Δὲν παρέρχεται ὅμως πολλὴ ὥρα καὶ ὁ σταθμὸς κατακλύζεται ἀπὸ ἀξιωματικούς. Καταρτίζεται ἄλλη ἁμαξοστοιχία, ἐπιβαίνουν αὐτῆς ὅσοι προφθάνουν καὶ ἀναχωρεῖ πρὸς τὴν Δράμαν. Οἱ ἄλλοι τρέχουν, κυνηγοῦν κυριολεκτικῶς τὴν ἁμαξοστοιχίαν, χρησιμοποιοῦν ὅλα τὰ μέσα, κυρίως ὅμως ἄλογα. Πυροβολοῦν, φωνάζουν, ἐκλιπαροῦν. Δυστυχῶς ὅμως δι' αὐτοὺς οὐδεὶς ἀπὸ τὴν ἁμαξοστοιχία συγκινεῖται. Καταρτίζεται ὅμως μετ' ὀλίγον τρίτη ἁμαξοστοιχία μὲ τὰ οἰκτρὰ ὑπολείμματα. Φεύγουν καὶ αὐτὰ μαζί των δὲ καὶ ὁ ἀγνώμων στρατηγὸς Ἀναγνωστόπουλος, ὁ ὁποῖος προήχθη εἰς τὸν βαθμὸν αὐτὸν, ὡς προσωπικὸς φίλος τοῦ κ. Κονδύλη.

Δὲν ὑπάρχουν πιὰ ἄλλαι ἁμαξοστοιχίαι καὶ οἱ ἐθελονταί, τὰ «καμάρια» αὐτὰ τῶν ἐπαναστατῶν χρησιμοποιοῦν ὅλα τὰ ἄλλα μεταφορικὰ μέσα. Τά χαράματα οὐδεὶς ἐπαναστάτης ὑπῆρχε εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης καὶ εἰς τὰς Σέρρας. Ὁ στρατὸς τῆς νομιμότητος ἐπήρχετο θριαμβευτικῶς.

Μετ' ὀλίγον πληροφορίαι πρὸς τὸ στρατηγεῖον ἀπὸ τὰ διάφορα τμήματα τῆς ταξιαρχίας ἱππικοῦ, ἀνέφερον ὅτι ἐδῶ συνελήφθησαν 100 στασιασταί, ἐκεῖ 200, εἰς τὴν Δράμαν 200, εἰς τὴν Ξάνθην, εἰς τὴν Κομοτινήν, εἰς τὴν Ἀλεξανδρούπολιν, εἰς τὴν Νέαν Ζίχνην, εἰς τὰ σύνορα. Αὐτὰ μόνον πού δὲν συνελαμβάνοντο μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἦσαν τὰ πολλὰ ἑκατομμύρια τῆς Ἐκδοτικῆς, τῆς Ἀγροτικῆς, τῆς Ἐμπορικῆς, τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῶν ἄλλων Τραπεζῶν, τὰ ὁποῖα

συναπεκόμισαν μαζύ των οἱ στασιασταί.

Εἰς τὸν σταθμὸν τῶν Σερρῶν ἡ μιὰ ἅμαξοστοιχία φθάνει μετὰ τὴν ἄλλην πλήρης αἰχμαλώτων στρατιωτῶν καὶ ἀξιωματικῶν ἀφωπλισμένων. Πολλοὶ τοὺς περιφρονοῦν καὶ ἄλλοι, οἱ ζωηρότεροι, τοὺς ὑβρίζουν, τοὺς δέρνουν, δὲν τοὺς μεταχειρίζονται ὡς ἀνθρώπους. Αὐτοὶ τὰ δέχονται ὅλα χωρὶς καμμίαν διαμαρτυρίαν. Μόνον ἕνας ἀνθυπολοχαγὸς ζητεῖ ὡς χάριν νὰ μὴ μάθη τίποτε ἡ μητέρα του.

Ἀρχίζει κατόπιν ὁ ἔλεγχος τῶν αἰχμαλώτων καὶ συγχρόνως ἡ ἀπόλυσίς των. Τοὺς βγάζουν τὴν στρατιωτικὴν στολήν, τοὺς συνιστοῦν νὰ μὴν ὑποπέσουν ἄλλην φορὰν εἰς παρόμοιον σφάλμα. Ὡρισμένους τοὺς δέρνουν διότι φέρουν ἀντιρρήσεις καὶ τοὺς ἀφήνουν κατόπιν διὰ νὰ ἐπιδοθοῦν καὶ πάλιν εἰς τὸ παραγωγικὸν ἔργον τῶν ἀγροτῶν...

ΟΙ ΑΡΧΙΣΤΑΣΙΑΣΤΑΙ ΚΑΙ ΤΑ ΘΥΜΑΤΑ ΤΩΝ

Ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας, μετὰ τὸ σάρωμα τοῦ Στρυμόνος, συνήντα κανεὶς εἰς τοὺς δρόμους Δράμας—Καβάλλας—Παγγαίου—Ξάνθης καὶ Θράκης γενικῶς, ὁμάδας καὶ μεμονωμένα ἄτομα, νὰ βαδίζουν δειλὰ κρυφὰ καὶ μὲ χίλιες προφυλάξεις.

Γυμνοὶ μόνον μὲ τὰ ἐσώρουχα, ξυπόλυτοι καὶ μὲ τὴν χαρακτηριστικὴν ἀξυρισίαν προσπαθοῦν νὰ κρύπτωνται ὅταν ἀντιλαμβάνωνται ὅτι κάποιο αὐτοκίνητον ἔρχεται ἀπὸ μακρυά.

Εἶναι οἱ ἐθελονταί, οἱ ἀφελεῖς χωρικοὶ τοὺς ὁποίους μὲ ἀπάτας παντοειδεῖς, μὲ ἀσύστολα ψεύδη καὶ μὲ τὴν πεντακοσιόδραχμον προκαταβολὴν εἶχε παρασύρει ὁ Καμμένος εἰς τὴν ἀνταρσίαν.

Ὁ ἀρχηγός των ὅμως Καμμένος, δὲν ἐπεζοπόρησε οὐδ' ἐπὶ στιγμήν, διὰ νὰ ἐξασφαλίση τὸ ἄθλιον σαρκίον του, διότι ἡ Πατρὶς τὴν ὁποίαν ἀπεπειράθη νὰ φονεύση καὶ ἐτραυμάτισε βαρέως εἶχεν εἰς τὴν διάθεσίν του καὶ αὐτοκίνητον καὶ τραῖνα, τῶν ὁποίων ἐπιβαίνων ἔφυγεν εἰς Βουλγαρίαν μαζὺ μὲ τοὺς συστασιώτας του.

Ὁμολογεῖται πανταχόθεν ὅτι οἱ προσελθόντες ὡς ἐθελονταὶ παρεσύρθησαν ἢ ἐβιάσθησαν, διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἡ Ἐθνικὴ Κυβέρνησις Τσαλδάρη ὡς φιλόστοργος μήτηρ παρέσχεν εἰς αὐτοὺς συγγνώμην διὰ τὸ ἐναντίον τῆς Πατρίδος ἐπιχειρηθὲν ἔγκλημα ἀρκεσθεῖσα μόνον εἰς τὸ νὰ τοὺς ἀφαιρέση τὸν ὁπλισμὸν καὶ ἐν γένει τὸ Δ μόσιον ὑλικὸν ὅπερ εἶχον παραλάβη, ἀπὸ τὰς ἀποθήκας ἐπιστρατεύσεως.

ΤΟ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟΝ ΤΟΥ ΚΑΜΜΕΝΟΥ

Ἐν σχέσει μὲ τοὺς καταφυγόντας εἰς τὸ βουλγαρικὸν ἔδαφος στασιαστὰς γνωστοποιεῖται ἀπὸ τὸν ἐν Σόφια πρεσβευτὴν

μας κ. Κόλλαν ὅτι οὗτοι εἶνε ὁ στρατηγὸς Καμμένος· συνταγματάρχαι Μπακιρτζῆς, Βεντήρης καὶ Βλαχαϊτόπουλος, ἀντισυνταγματάρχης Ροδόπουλος, ἀντιπλοίαρχοι Μπιτζάνης καὶ Γεωργουλόπουλος, ταγματάρχαι Μπουρδάρς, Παπασταματιάδης, Γουνελάκης καὶ Γερακόπουλος, λοχαγοὶ Δημάκης, Καστρινὸς καὶ Περ. Μπραντέλλης, ὑπολοχαγὸς Δελαστίδης, ὑπίατρος Στεφανάκης, στρατιωτικὸς ὑπάλληλος Ἰστικόπουλος καὶ ἀπόστρατος συνταγματάρχης Ξύδης, προσωρινὸς διοικητὴς Θράκης (τῶν ἐπαναστατῶν).

Ο ΛΑΟΣ ΠΑΝΗΓΥΡΙΖΕΙ

Διὰ τὴν τελείαν ἐκκαθάρισιν τῆς καταστάσεως, σύμπας ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς πανηγυρίζει, διότι ἀπηλλάγη ἐπὶ τέλους ἡ χώρα ἀπὸ ἕνα ἐφιάλτην τρομερόν. Ἀθρόα καταφθάνουν εἰς τὴν Κυβέρνησιν πανταχόθεν τηλεγραφήματα συγχαρητήρια καὶ παντοῦ συγκροτοῦνται συλλαλητήρια εἰς τὰ ὁποῖα ἐκφράζεται ἡ εὐγνωμοσύνη πρὸς τὴν Κυβέρνησιν καὶ ὁ ἀποτροπιασμὸς διὰ τὸ ἀντεθνικὸν κίνημα.

Ἄρθρα ἐνθουσιώδη καὶ λίαν ἐπαινετικὰ διὰ τὴν Κυβέρνησιν δημοσιεύονται εἰς τὸν παγκόσμιον τύπον εἰς τὰ ὁποῖα ἐκδηλώνεται ἡ ἀγανάκτησις συγχρόνως διὰ τοὺς κινηματίας.

ΔΙΑΓΓΕΛΜΑ ΤΟΥ κ. ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Ὁ κ. Ζαΐμης ἐκφράζει τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ Ἔθνους πρὸς τὴν Κυβέρνησιν καὶ διαβιβάζει τὰ συγχαρητήριά του πρὸς τὰς ἐνόπλους δυνάμεις.

Περὶ τὴν μεσημβρίαν τῆς 12-3-35 ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως τὸ ἑξῆς διάγγελμα τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας πρὸς τὸν ἑλληνικὸν λαόν :

ΕΛΛΗΝΕΣ,

Ἐπὶ τῇ καταστολῇ τοῦ ἄφρονος στασιαστικοῦ κινήματος τὸ ὁποῖον ἠπείλησε τὴν ἀπὸ θεμελίων καταστροφὴν τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐναντίον τοῦ ὁποίου δὲν ἐξηγέρθη μόνον σύσσωμος ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ἀλλὰ καὶ ὁλόκληρος ἡ διεθνὴς κοινὴ γνώμη, ἐπιθυμῶ νὰ ἐκφράσω πρὸς τὴν Κυβέρνησιν τῆς χώρας τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ ἔθνους διότι διὰ τῆς σθεναρᾶς στάσεώς της καὶ τῶν συνετῶν καὶ ἐγκαίρων ἐνεργειῶν της, ἀπεσόβησε τὸν ἐμφύλιον σπαραγμόν, ἀπέτρεψε τὴν ἀδελφικὴν αἱματοχυσίαν, καὶ ἀπήλλαξε τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τῶν δεινῶν συνεπειῶν τοῦ ἀποτολμηθέντος ἐθνικοῦ διχασμοῦ.

Ἐπιθυμῶ ὡς ἄρχων κατὰ τὸ ἄρθρον 81 τοῦ Συντάγματος τῶν κατὰ ξηράν, θάλασσαν καὶ ἀέρα δυνάμεων τῆς χώρας ὅπως οἱ κ. κ. ὑπουργοὶ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν, Ναυτικῶν Ἀεροπορίας καὶ Ἐσωτερικῶν διερμηνεύσωσι τὴν ἐθνικὴν εὐγνωμοσύνην καὶ διαβιβάσωσι τὰ συγχαρητήριά μου πρὸς ἅπαντας τοὺς

ἀξιωματικοὺς καὶ ὁπλίτας τοῦ στρατοῦ, τοῦ στόλου, τῆς ἀεροπλοΐας, τῆς χωροφυλακῆς καὶ τῆς ἀστυνομίας πόλεων οἵτινες διὰ τῆς ἀφοσιώσεώς των πρὸς τὴν νόμιμον Κυβέρνησιν τῆς χώρας καὶ τῆς γενναίας των συμβολῆς εἰς τὸ κοινὸν κατὰ τῶν ταραξιῶν μέτωπον, ὑπὸ τὴν συνετὴν ἡγεσίαν τῶν προϊσταμένων αὐτῶν, κατέστειλε σχεδὸν ἀναιμάκτως τὸ ἐθνοκτόνον κίνημα.

Οὕτω, μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ κατώρθωσε τὸ ἔθνος ἡνωμένον ν' ἀπομακρύνη καὶ νὰ ἐξουδετερώση τὸν φοβερὸν κίνδυνον, ὅστις πρὸς στιγμὴν ἠπείλησε τὴν ὕπαρξίν του, διὰ νὰ δυνηθῇ οὕτω νὰ συνεχίσῃ τὸν βίον του ἐν τῇ προσπαθείᾳ τῆς παγιώσεως τῆς ἐσωτερικῆς γαλήνης, τῆς εὐημερίας καὶ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν ἰδανικῶν του.

"Ἕλληνες,

Ἡ ἰδιότης μου ὡς ἀνωτάτου λειτουργοῦ τῆς πολιτείας καὶ τὸ γεγονὸς ὅτι κατὰ τὸν μακρὸν πολιτικὸν βίον μου ὑπῆρξα μάρτυς μεγάλης σειρᾶς γεγονότων τῆς ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος, μοῦ δίδει τὸ δικαίωμα ν' ἀπευθύνω πρὸς ἅπαντα τὸν ἑλληνικὸν λαὸν τὴν ἔκκλησιν ὅπως τηρήσῃ τὴν τάξιν, πειθαρχήσῃ εἰς τὴν Κυβέρνησιν, συνενωθῇ ἐν τῇ ἀγάπῃ τῆς πατρίδος καὶ παραμείνῃ ἀδιάσπαστος ἐν τῇ πεποιθήσει πρὸς αὐτὴν καὶ τὸ μέλλον της.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΑΛΕΞ. ΖΑΪΜΗΣ

Ὁ ὑπασπιστὴς τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας κ. Κιβωτὸς ἐπεσκέφθη τὸν κ. Πρωθυπουργόν, πρὸς τὸν ὁποῖον διεβίβασε τὰ συγχαρητήρια διὰ τὴν καταστολὴν τοῦ κινήματος.

Ἐπίσης ὁ διευθυντὴς τοῦ Γραφείου τοῦ κ. Ζαΐμη κ. Γατόπουλος, προσεκόμισεν εἰς τὸν κ. Πρωθυπουργὸν ἀντίγραφον τοῦ διαγγέλματος τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας.

ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ ΕΝ ΚΑΒΑΛΛΑ

ΠΩΣ ΕΚΘΕΤΕΙ ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ Ο κ. ΝΟΜΑΡΧΗΣ

Ἐπὶ τῆς ἐκρήξεως καὶ τῆς καταστολῆς τοῦ κινήματος ἐν Καβάλλα συνέταξεν ἐμπεριστατωμένην ἔκθεσιν ὁ κ. Νομάρχης τὴν ὁποίαν καταχωροῦμεν ἀμέσως κατωτέρω:

«Τὴν 9ην ἑσπερινὴν ὥραν τῆς Παρασκευῆς (1ης Μαρτίου) ἐκυκλοφόρησε ἐν Καβάλλα φήμη περὶ ἐκτάκτων καὶ σοβαρῶν γεγονότων ἐν Ἀθήναις.

Ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ φήμη αὕτη διεδόθη καὶ περιωρίσθη αὐστηρῶς μόνον μεταξὺ τῶν Βενιζελικῶν ἀξιωματούχων (Στρατιωτικῶν καὶ Πολιτικῶν) ὥστε οὐδεὶς ἐκ τῶν ἡμετέρων νὰ λάβῃ ταύτης γνῶσιν μηδὲ αὐτοῦ τοῦ Τμήματος Ἀσφαλείας ἐξαιρουμένου, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖτο ἀπὸ ἀξιωματικοὺς καὶ ὁπλίτας ἐμπίστους εἰς ἡμᾶς, σημαίνει ὅτι οἱ φιλελεύθεροι ἦσαν μεμυημένοι εἰς τὸ κίνημα ἐν ἀναμονῇ τοῦ συνθήματος ἐκρήξεως.

Ὁμοίως ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ἐνῶ ἡ φήμη μετεδόθη ἐκ Δράμας ἢ Θεσσαλονίκης διὰ τηλεγραφικοῦ ἢ τηλεφωνικοῦ σύρματος, ὅμως οὐδεὶς ὑπάλληλος εἰδοποίησεν, ὡς ὤφειλε, τὸν Νομάρχην ὡς ἐκπρόσωπον τοῦ Κράτους, τοῦτο σημαίνει ὅτι καὶ οἱ ὑπάλληλοι τῶν Τ.Τ.Τ. ἦσαν μεμυημένοι εἰς τὸ κίνημα.

Τὴν 9 1)2 ἑσπερινὴν ὁ ταγματάρχης τοῦ Ἐπιτελείου τοῦ Δ' Σώματος Στρατοῦ καὶ ἐκ τῶν ὀργανωτῶν τῆς Ἐπαναστάσεως Α. Μπουρδάρας μεταβαίνει εἰς τὸ Τηλεγραφεῖον καὶ συνεννοεῖται τηλεφωνικῶς μὲ τὴν Θεσσαλονίκην.

Μὲ ποῖον πρόσωπον συνεννοήθη καὶ τὶ μεταξὺ των διημείφθη οὐδὲν γνωρίζομεν, διότι ὁ κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν ὑπάλλυλος ἐτήρησεν σιγὴν λόγῳ προφανῶς ἐξαιρετικοῦ περιεχομένου τῆς συνδιαλέξεως.

Καθ' ἡμᾶς, ἐὰν ἡ συνδιάλεξις αὕτη ἐγνωστοποιεῖτο θὰ μᾶς ἔδιδε λαβὴν ν' ἀντιληφθῶμεν ὅλην τὴν σατανικότητα τῶν στασιαστῶν καὶ πιθανῶς νὰ προλάβωμεν τὰ μετέπειτα λαβόντα χώρην τραγικὰ γεγονότα.

Περὶ τὴν 10.30' ὁ ἀντισυνταγματάρχης τοῦ Μηχανικοῦ Καραβίτης συνεπείᾳ διαταγῆς προφορικῆς τοῦ Σωματάρχου Καμ-

μένου καταλαμβάνει τὸ Τηλεγραφεῖον καὶ ἐγκαθιστᾶ φρουρὰν ἀπαγορεύουσαν εἰς πάντας τὴν εἴσοδον.

Ἔχομεν οὕτω τὴν πρώτην ἐπαναστατικὴν πρᾶξιν τοῦ Δ' Σώματος Στρατοῦ ἐκδηλουμένην διὰ τῆς καταλήψεως ὑπὸ στρατιωτικῶν τῶν τηλεγραφείων καὶ διακοπῆς τῶν συγκοινωνιῶν εἰς τὴν περιοχὴν ταύτην ἐν παντελῆ ἀγνοίᾳ τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς Κυβερνήσεως. Τοιουτοτρόπως ἀπὸ τῆς 10.30' ἑσπερινῆς τῆς Παρασκευῆς (1ης Μαρτίου) αἱ συγκοινωνίαι εἶνε εἰς χεῖρας τῶν ἐπαναστατῶν τοῦ Δ' Σ. Στρατοῦ, οἵτινες προφανῶς τὰς χρησιμοποιοῦν τὸ μὲν διὰ νὰ παρακολουθήσουν τὴν ἐξέλιξιν τῶν ἐν Ἀθήναις καὶ Ναυστάθμῳ γεγονότων, ἵνα ἐκ τούτων κανονίσουν τὴν στάσιν των, τὸ δὲ ἵνα συνεννοοῦνται μετὰ τῶν λοιπῶν μεμυημένων εἰς τὸ κίνημα καὶ συγχρονίσουν μετὰ τούτων τὰς ἐπαναστατικάς των ἐνεργείας.

Ἡμεῖς, οὐδὲν περὶ τῶν ἄνω γνωρίζομεν, οὔτε κανεὶς ἐκ τῶν ἡμετέρων διότι οἱ ὑπάλληλοι τοῦ Τηλεγραφείου εἶνε προφανῶς συνεπαναστάται τοῦ αὐτοῦ βαθμοῦ μὲ τὸν καταλαβόντα τὸ τηλεγραφεῖον ἀντισυνταγματάρχην Καραβίτην. Ἡ ὡς ἄνω Ἐπαναστατικὴ ἐκδήλωσις ὑπεστάλη πρὸς στιγμὴν περὶ ὥραν 12.30' τοῦ μεσονυκτίου, ὅταν ἤρχισαν νὰ καταφθάνουν αἱ ἐπίσημοι ἀνακοινώσεις τῆς Κυβερνήσεως περὶ καταστολῆς τοῦ κινήματος ἐν Ἀθήναις καὶ ὁ Νομάρχης ἐζητεῖτο προσωπικῶς ἀπὸ τὴν Γενικὴν Διοίκησιν Θράκης ἵνα τοῦ δοθοῦν σοβαραὶ ἀνακοινώσεις. Πτοηθέντες οἱ ἐπαναστάται μὲ ειδοποιοῦν διὰ σημειώματος ὅτι μὲ ζητεῖ ὁ Γεν.Γραμματεὺς Διοικήσεως Θράκης (ὅρα συνημμένον σημείωμα Διευθυντοῦ Τ.Τ.Τ. Μπατζάκα).

Χάριν τῆς ἱστορίας σημειῶ ἐνταῦθα ὅτι ὁ ἄνω ὑπάλληλος παριστάνει πολὺ τὸν ἀφελῆ, προσποιούμενος ὅτι ἀγνοῖ ὅτι ἔχω εἰς το σπίτι μου τηλέφωνον καὶ ἐνῶ μοῦ ἀπέστειλε διανομέα μὲ τὸ σημείωμα τὴν 12.30 πῶς δὲν εἶχε τὸν τρόπον νὰ μὲ εἰδοποιήση δι' ὅλα τὰ ἐξαιρετικὰ συμβάντα ἐν τῷ τηλεγραφείῳ ἀπὸ τῆς 9ης ἑσπερινῆς μέχρι τῆς 12.30 τοῦ μεσονυκτίου;

Ἡ εἴσοδος ἐν τῇ οἰκίᾳ μου ταυταχρόνως μὲ τὸν διανομέα τοῦ ὑπομοιράρχου Σαρρῆ ἵνα καὶ οὗτος μὲ ἀνακοινώση ὅτι κάτι ἐξαιρετικὸν συμβαίνει εἰς τὰς Ἀθήνας οὐδὲν ἄλλο σημαίνει ἢ τὰ ὅσα ἀνωτέρω διαπιστώνω:

Τὴν 1, 15 συνδέομαι ἐκ τῆς οἰκίας τηλεφωνικῶς μετὰ τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως κ. Ἀργυροπούλου ἐν Κομοτινῇ ὁ ὁποῖος καὶ μοῦ ἀναγγέλει βραχυλόγως ὅτι ἐξερράγη ἐπανάστασις ἐν Ἀθήνας κατασταλεῖσα καὶ ὅτι ἐκηρύχθη Στρατιωτικὸς Νόμος καὶ νὰ φροντίσω διὰ τὴν κατάληψιν τοῦ Τηλεγραφείου καὶ τὴν ἐγκατάστασιν λογοκρισίας.

Μεταβαίνω ἀμέσως εἰς τὸ τηλεγραφεῖον ἀλλὰ τοῦτο ἤδη εἶναι κατειλημμένον καὶ οἱ φρουροὶ μοῦ ἀπαγορεύουν τὴν εἴσοδον παρὰ τὴν γνωστοποίησιν τῆς ταυτότητός μου.

Τοὺς ὠθῶ βιαίως, ἀνέρχομαι εἰς τὸ Τηλεγραφεῖον ἔνθα εὑρίσκω ἐγκατεστημένον τὸν ἀντισ)ρχην τοῦ Μηχανικοῦ Καραβίτην, ὁ ὁποῖος εἰς ἐρώτησιν μου πῶς εὑρίσκεται ἐκεῖ, μοῦ ἐδι-

καιολογήθη ὅτι ἔλαβε τηλεφωνικὴν προφορικὴν ἐντολὴν τοῦ Στρατηγοῦ Καμμένου,

Ἐζήτησα τὸν Διευθυντὴν Πατζάκαν καὶ τὸν ἠρώτησα διατί δὲν μὲ εἰδοποίησεν ἐγκαίρως τηλεφωνικῶς καὶ οὗτος ἰσχυρίσθη ὅτι δὲν ἐγνώριζε τὸν ἀριθμὸν τοῦ τηλεφώνου μου, ταυτοχρόνως μοῦ ἐνεχείριζε τὸ ὑπ' ἀριθ. 149 τηλεγράφημα τῆς Γενικῆς Διοικήσεως Θράκης τὸ ὁποῖον ἔφερεν ὥραν ἀφίξεως 0 35' ἐνῶ τὸ ἐλάμβανε 1.5ο' καὶ διὰ τοῦ ὁποίου ἐκοινοποιεῖτο ἡ κήρυξις τοῦ Στρατικοῦ Νόμου.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΟΙΚΙΑΝ ΤΟΥ ΚΑΜΜΕΝΟΥ

Κατευθύνομαι ἀμέσως εἰς τὴν ἐκεῖ πλησίον εὑρισκομένην οἰκίαν τοῦ Στρατηγοῦ Καμμένου, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ εἰσέρχομαι χωρὶς νὰ ἀναγγελθῶ καὶ νὰ ἀναμείνω, τὴν 2αν μεταμεσονύκτιον ὥραν. Πέριξ μιᾶς τραπέζης, ἐκάθηντο ὁ Συνταγματάρχης Παναγιωτόπουλος Ἐπιτελάρχης Δ' Σώματος, ὁ Συνταγματάρχης Μπακιρτζῆς, Φρούραρχος Καβάλλας καὶ ὁ Ταγματάρχης Ἐπιτελὴς Σώματος Στρατοῦ Μπουρδάρας, ἐνῶ εἰς τὸ παρακείμενον δωμάτιον ὅπου καὶ τὸ τηλέφωνον τοῦ Στρατηγοῦ, ἠκούοντο ὁμιλίαι προφανῶς ἑτέρου ἐκεῖ ὁμίλου στρατιωτικῶν.

Ὁ Στρατηγὸς ἀπευθυνόμενος εἰς φιλικὸν ὕφος πρὸς ἐμὲ μοῦ εἶπε, καθῆστε κ. Νομάρχα ἂν καὶ δὲν εἶσθε πλέον Νομάρχης, ἐγὼ εἶμαι πλέον ἐδῶ, σεῖς δὲν εἶσθε τίποτε. Τοῦ ἀπήντησα βεβαίως Στρατηγέ μου, οἱ Στρατιωτικοὶ ἔχουν τὸν λόγον τώρα. Ἐφ' ὅσον ἐκηρύχθη Στρατιωτικὸς Νόμος ἐγὼ τίθεμαι εἰς τὸ περιθώριον καὶ αἱ ἐξουσίαι μου περιέρχονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τοὺς Στρατιωτικοὺς γι' αὐτὸ καὶ ἐγὼ ἦλθα ἐδῶ. Ταυτοχρόνως τοῦ ἐπεδείκνυον τὸ ὡς ἀνωτέρω ἀναφέρω ὑπ' ἀρ. 149 τηλ)μα τῆς Γενικῆς Διοικήσεως περὶ κηρύξεως τοῦ Στρατιωτικοῦ Νόμου. Ὁ Στρατηγὸς ἀναγνώσας τὸ τηλεγράφημα ἔστρεψε ἐρωτηματικὰ βλέμματα πρὸς τοὺς γύρω ὡς ἀνωτέρω ἀξιωματικούς. Ἤρξατο διαλογικὴ συζήτησις μεταξὺ Στρατηγοῦ καὶ ἐμοῦ πέριξ τῶν ληφθησομένων μέτρων, ὁ στρατηγὸς εἰς ἐρώτησίν μου πῶς εἶχε λάβει γνῶσιν τῆς κηρύξεως τοῦ στρατιωτικοῦ Νόμου πρὸ τῆς λήψεως τοῦ τηλεγραφήματος καὶ ἐὰν καὶ ποτὲ διέταξεν αὐτὸς τὴν κατάληψιν τοῦ τηλεγραφείου μοὶ ἀπήντησεν. Ἄ ἐμένα μὲ πῆρε ὁ κ. Παναγιωτᾶκος στὸ τηλέφωνο (Στρατηγὸς) καὶ μοῦ εἶπεν ὅτι ἐκηρύχθη ὁ Στρατιωτικὸς Νόμος καὶ φαίνεται ὅτι συναίβησαν σοβαρὰ γεγονότα εἰς τὰς Ἀθήνας. Ἄλλως τε καὶ ὁ κ. Γυαλίστρας (Στρατηγὸς Κομοτινῆς) κάτι μοῦ εἶπεν ἀπὸ τηλεφώνου, ἀλλὰ δὲν κατώρθωσα νὰ ἀντιληφθῶ καλῶς τί ἔλεγε καὶ διέταξα ἀμέσως νὰ καταληφθῇ τὸ τηλεγραφεῖον. Ὁ συν)ρχης Παναγιωτόπουλος ἐπεμβαίνων συνεζήτει κατὰ πόσον δυνάμεθα νὰ κυρήξωμεν Στρατιωτικὸν Νόμον, ἐφ' ὅσον τὸ ὡς ἄνω 149 τηλεγράφημα τῆς Γενικῆς Διοικήσεως Θράκης δὲν ἔφερε τὴν ὑπογραφὴ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν. Ἤρξατο μακρὰ διαλογικὴ συζήτησις περὶ τῶν πιθανῶν γεγονότων ἐν Ἀθήναις, περὶ τῶν δραστῶν τοῦ κινήμα-

τος κλπ. όπότε προσεκομίσθη άπευθυνόμενον πρός έμέ τό παρά τοῦ Γραφείου Τύπου Πρωθυπουργοῦ τηλ)μα περί καταστολῆς τοῦ κινήματος τῆς Ἐπαναστάσεως.

Ἐν τῷ μεταξὺ προσήρχοντο εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Στρατηγοῦ (κληθέντες φαίνεται προηγουμένως παρὰ τοῦ Σρατηγοῦ) οἱ ἀντ)χης τῆς Δικ ιοσύνης Παπαγεωργίου καὶ Ταγματάρχης Πεζ. Παπασταματιάδης τοῦ Β.' Ἐπιτελικοῦ Γραφείου. Εἰς δὲ τὸ τηλέφωνον τοῦ Στρατηγοῦ ἐκάλει τὸν ὑποφαινόμενον ὁ Γραμματεὺς τῆς Γενικῆς Διοικήσεως καὶ μοὶ ἀνήγγειλλεν ὅτι ἐλήφθη εἰς Κομοτινὴν τὸ τηλ)μα ἐξ Ἀθηνῶν φέρον τὰς ὑπογραφὰς τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν κλπ. δι' οὗ ἐκηρύσσετο ὁ Στρατιωτικὸς Νόμος. Μοῦ ἔλεγε δὲ, ὅτι ἐντὸς ὀλίγου θὰ μοῦ διαβιβάση τὸ αὐτούσιον κείμενον ὑπηρεσιακῶς. Ἀλλὰ νὰ λάβωμεν ἐν τῷ μεταξὺ μέτρα περὶ μὴ ἐκδόσεως τῶν ἐφημερίδων κλπ. ἀπήντησα εἰς τὸν κ. Ἀργυρόπουλον ὅτι ὅλα αὐτὰ τὰ μέτρα διὰ νὰ ληφθῶσι παρὰ τοῦ Στρατηγοῦ θέλει ὁπωσδήποτε προηγουμένως νὰ λάβη οὗτος τὸ ὑπηρεσιακὸν τηλεγράφημα καθ' ὅσον διαβλέπω δυστροπίαν ἐν τῇ ἐφαρμογῇ τῶν διατασσομένων καὶ δὲν δύναμαι ἀπὸ τηλεφώνου νὰ εἴπω περισσότερα. (Παρίστατο ἐν τῇ τηλεφωνικῇ διαλέξει ὁ Ταγματάρχης Μπουρδάρας.)

Ἐπανελθὼν εἰς τὴν αἴθουσαν ὅπου ὁ Στρατηγὸς καὶ οἱ λοιποί, ἀνεκοίνωσα τὰ διαμειφθέντα μετὰ τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως καὶ διετύπωσα τὴν γνώμην μου ὅτι πρέπει ὁ στρατηγὸς νὰ ὑπογράψη τὴν διαταγὴν τῆς κηρύξεως τοῦ Στρατιωτικοῦ Νόμου ἐφ' ὅσον ὅπως δήποτε θὰ ἤρχετο ἐντὸς ὀλίγου τὸ τηλεγράφημα.

Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο εἰσήρχετο εἰς τὴν αἴθουσαν ὁ Δ)τὴς Χωροφυλακῆς Μπριλλάκης καὶ ἐγὼ ἀποτεινόμενος πρὸς αὐτὸν τοῦ εἶπα νὰ λάβη ἀμέσως μέτρα περὶ μὴ ἐκδόσεως τῶν ἐφημερίδων. Ὁ Συν)ρχης Παναγιωτόπουλος ἐπεμβαίνων διετύπωσεν ἐπιφυλάξεις περὶ τοῦ τὶς ὑπέχει τὴν εὐθύνην τῆς χρηματικῆς ἀποζημιώσεως διὰ τὴν ἀπαγόρευσιν τῆς κυκλοφορίας τῶν τυποθεισῶν ἤδη κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἐφημερίδων.

Ἐπεμβαίνων ὑπεστήριξα τὴν γνώμην μου, ὅτι ὁ Στρατηγὸς δύναται νὰ διαταξη τὴν ἀπογόρευσιν τῶν τυπωθέντων ἤδη φύλλων καὶ ὅτι ἐφ' ὅσον ὡς μοὶ ἀνήγγειλεν ἀπὸ τηλεφώνου ὁ Γεν. Γραμματεὺς ἡ διαταγὴ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν ἀπαγορεύει τὴν ἔκδοσιν ἐφημερίδων ἄνευ ἀδείας του, ἡ Κυβέρνησις θὰ ἀποζημιώσει τοὺς ἰδιοκτήτας. Ὁ Στρα-

τηγὸς συνεφώνησε καὶ ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν Ταγματάρχην Χωροφαλακῆς Μπριλλάκην εἰσελθόντα ἐν τῷ μεταξὺ εἰς τὴν αἴθουσαν τὸν διέτασσε ν' ἀποστείλῃ ὄργανα εἰς τὰ τυπογραφεῖα τῶν ἐφημερίδων πρὸς ἀπαγόρευσιν τῆς ἐκδόσεως ἀπευθυνόμενος δὲ πρὸς τὸν ἀντισ)ρχην τῆς Δικαιοσύνης Παπαγεωργίου τὸν διέτασσε νὰ συντάξῃ τὴν διαταγὴν τῆς κηρύξεως τοῦ Στρατιωτικοῦ Νόμου.

Η ΚΗΡΥΞΙΣ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΥ ΝΟΜΟΥ

Ἦτο ἡ ὥρα περίπου 3η πρωϊνὴ καὶ πλέον ὁπότε προσεκομίσθη πρὸς ἐμὲ, ἂν δὲν ἀπατῶμαι δὲ καὶ εἰς τὸν Στρατηγὸν τὸ ἀναμενόμενον τηλεγράφημα περὶ κηρύξεως τοῦ Στρατιωτικοῦ Νόμου φέρον τὰς ὑπογραφὰς τῶν ἐπὶ Στρατιωτικῶν, τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῶν Ἐσωτερικῶν, προερχόμενον ἐκ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν ὑπ' ἀριθμὸν 207 καὶ ἀναγράφον ὥραν ἀφίξεως μέσῳ Θεσ)νίκης 2ας Μαρτίου Μεταξὺ ἐμοῦ καὶ τοῦ Στρατηγοῦ ἤρξατο συζήτησις περὶ τοῦ τρόπου κηρύξεως τοῦ Σρατιωτικοῦ Νόμου. Προσεκλήθη καὶ πάλιν ὁ ἀντι)ρχης Παπαγεωργίου νὰ προσκομίσῃ καὶ ἀναγνώσῃ τὰ ἀναστελλόμενα ἄρθρα τοῦ Συντάγματος τοῦ θ' ὅπερ καὶ ἔπραξεν οὗτος. Ἐνώπιόν μου δὲ συνετάχθη ἡ τελικὴ διατύπωσις τῆς διαταγῆς τοῦ Δ' Σώματος Στρατοῦ περὶ κηρύξεως τοῦ Στρατιωτικοῦ Νόμου (κοινοποιηθείσης καὶ τῇ Νομαρχίᾳ) καὶ ὑπεγράφη ἐνώπιόν μου παρὰ τοῦ Στρατηγοῦ.

Τὰ ἀνωτέρω παραθέτω λεπτομερῶς ἵνα ἐξ αὐτῶν ἐξαχθοῦν τὰ ἑξῆς συμπεράσματα, 1) ὅτι ὁλόκληρον τὸ ὡς ἄνω περιβάλλον τοῦ Στρατηγοῦ Καμμένου ἐκωλυσιέργει εἰς τὴν κήρυξιν τοῦ Στρατιωτικοῦ Νόμου, διότι ἐφοβεῖτο μήπως ἡ κήρυξις τούτου ματαιώσῃ τὴν ἐπέκτασιν τοῦ κινήματος εἰς τὴν ὑπόλοιπον μεμυημένην μὲν ἀλλὰ μήπω ἐπαναστατήσασαν χώραν καὶ 2) ὅτι ὁ Στρατηγὸς Καμμένος ἦτο διαρκῶς διστακτικὸς ἐκυμαίνετο μεταξὺ κινήματος καὶ νομιμότητος τὸν περιέσφιγγον συνεχῶς οἱ τολμηρότεροι τῶν κινηματιῶν καὶ ὅτι λόγῳ τῆς διστακτικότητος τοῦ Καμμένου ἀπεφύγαμεν τὴν ἐπανάστασιν τοῦ Δ.Σ.Σ. ταὐτοχρόνως μὲ τὰ γεγονότα τῶν Ἀθηνῶν ἤτοι τὴν Παρασκευὴν 1ην Μαρτίου καὶ ἐγένετο αὕτη μετὰ 2 ἡμέρας ἤτοι τὴν μεσημβρίαν τῆς Κυριακῆς. Ἐὰν τὸ Δ.Σ.Σ. ἐπανεστάτει τὴν Παρασκευὴν καὶ ἐβάδιζε πρὸς τὴν

Θεσσαλονίκην, ἀμφιβάλλομεν πολὺ διὰ τὰ ἀποτελέσματα Θεσσαλονίκης.

Θὰ ἦτο περίπου ἡ ὥρα 4η πρωϊνή. Ὁπότε εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο προσκομίζεται τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 74056 κατεπεῖγον τηλ)μα πρὸς ἐμὲ καὶ τὸν Στρατηγὸν τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν περὶ ἀπαγορεύσεως ἐπικοινωνίας τυχὸν ἐλευσομένου πολεμικοῦ πλοίου μετὰ τῆς ξηρᾶς κλπ. καὶ ἤρξατο νέα διαλογικὴ συζήτησις περὶ τῶν πιθανῶν συμβάντων ἐν Ἀθήναις καὶ τῆς ἐκτάσεως τῶν γεγονότων. Νέον ταυτοχρόνως τηλ)μα ἀφίκετο τοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως (Διάγγελμα πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν Λαόν, ἐν ᾧ ἐγίνετο μνεία περὶ τῶν νεκρῶν καὶ τραυματιῶν.

Ὁ Στρατηγὸς ἠρώτησε τὸν ὑποφαινόμενον ἐὰν ὑπάρχωσιν εἰς τὴν πόλιν ἀποθῆκαι καὶ ποῦ.

Ἔλαβε παρ' ἐμοῦ τὰς δεούσας πληροφορίας καὶ ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν Διοικητὴν Χωροφυλακῆς τὸν διέταξε νὰ λάβη μέτρα φρουρήσεως τῶν ἀποθηκῶν τούτων.

Ἦτο ἡ ὥρα περίπου 5η πρωϊνή, ὁπότε ἐγὼ ἀπῆλθον πρῶτος τῆς οἰκίας τοῦ Στρατηγοῦ συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν Διοικητὴν τῆς Χωροφυλακῆς. Ταυτοχρόνως μὲ ἡμᾶς ἀπεχώρει ὁ Ταγματάρχης Παπασταματιάδης καὶ ἐπέβαινε τοῦ αὐτοκινήτου τοῦ Στρατηγοῦ μεταβαίνων προφανῶς εἰς τὸ Στρατηγεῖον πρὸς κοινοποίησιν τῆς ὑπογραφείσης διαταγῆς,

Διερχόμενος τοῦ Τηλ)φείου ἀφῆκα τὸν Διοικητὴν Χωροφυλακῆς δώσας ἐντολὴν νὰ ἀνέλθη αὐτὸς εἰς τὰ γραφεῖα του καὶ νὰ μὲ περιμένη ἐγὼ δὲ ἀπεπειράθην νὰ εἰσέλθω εἰς τὸ Τηλεγραφεῖον συνοδευόμενος ἀπὸ ἕνα χωροφύλακα. Εὑρέθην πρὸ νέας ἀντιστάσεως ἐντονωτέρας ταύτην τὴν φορὰν τῶν φρουρούντων σκοπῶν. Ὑπέμνησα εἰς αὐτοὺς ὅτι εἶμαι ὁ Νομάρχης ὅστις καὶ προηγουμένως ἀνῆλθον εἰς τὸ τηλεγραφεῖον. Οἱ στρατιῶται ἀντέταξαν ἄρνησιν, δηλοῦντες ὅτι ἔχουσι ρητὴν ἐντολὴν νὰ μὴν ἐπιτρέψωσι εἰς οὐδένα τὴν εἴσοδον. Πρὸ τῆς καταστάσεως ταύτης μετῆλθον βίαν καὶ ἀπειλῶν διὰ τοῦ περιστρόφου εἰσῆλθον εἰς τὸ Τηλ)φεῖον διεμαρτυρήθην ἐκ νέου εἰς τὸν ἀντισυνταγματάρχην Καραβίτην Οὗτος ἐδικαιολογήθη δῆθεν ὅτι οἱ σκοποὶ εἶναι ἀρχάριοι καὶ δὲν γνωρίζουσι νὰ κάμωσι διάκρισιν τῶν προσώπων ἐνῶ ἡ πραγματικότης ἦτο ὅτι ἡ ἐμφάνισίς μου τοὺς ἦτο ἐνοχλητικὴ εἰς τοὺς σκοποὺς των. Ἐζήτησα ἐὰν ὑπάρχωσι νεώτερα τηλεγραφήματα ἐν τῷ μεταξὺ νὰ μοῦ τὰ δώσουν, μοῦ ἀπήντησαν ὅτι δὲν ὑπάρχουσι νεώτερα ἀπὸ ὅσα μοῦ ἀπέστειλλαν ὅτε εὑρισκόμην εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Στρατηγοῦ.

Ὑποπτευόμενος ἐξ ὅλης τῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ Καμμένου καὶ ἐν τῷ Τηλεγραφείῳ στάσεως τῶν ἀξιωματικῶν καὶ φοβούμενος ὅτι ἡ παρουσία μου καὶ μόνον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Στρατηγοῦ ἀνέβαλε τὴν ἔκρηξιν καὶ ἐνταῦθα κινήματος καὶ ὅτι ἦτο ἐνδεχόμενον αἱ ὑπογραφεῖσαι διαταγαὶ νὰ μὴ κοινοποιηθῶσι, μετέβην εἰς τὴν Νομαρχίαν καὶ προέβην ἀμέσως εἰς τὴν σύνταξιν ἐγκυκλίου πρὸς τὰς Κοινότητας καὶ τὴν πόλιν Καβάλλας δι' ἧς

ἐκοινοποίουν τὸ ληφθὲν κατὰ τὴν νύκτα Διάγγελμα τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, ἵνα οὕτω δημιουργήσω ψυχολογίαν ὑπὲρ τῆς νομιμότητος, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι αὕτη θὰ ἐπιδράση κἄπως καὶ εἰς τοὺς ὑπ' ἀτμὸν ἐπαναστατικὸν διατελοῦντες στρατιωτικούς. Ἐπειδὴ εἶχεν ἀπαγορευθῆ ἡ κυκλοφορία τῶν ἐφημερίδων ἐν τῇ πόλει ἐπεδίωξα συνεννόησιν μετὰ τοῦ Στρατηγοῦ ὅπως ἐπιτραπῆ ἡ ἔκδοσις ἐκτάκτου παραρτήματος τῆς Κυβερνητικῆς ἐφημερίδος «Ταχυδρόμος». Ἐκ τῆς οἰκίας τοῦ Στρατηγοῦ μὲ εἰδοποίησαν, προφανῶς ἀνακριβῶς, ὅτι ὁ Στρατηγὸς ἔπεσε νὰ ἡσυχάση. Ἔδωσα ἐντολὴν εἰς τὴν Ἐφημερίδα «Ταχυδρόμος» ὑπ' εὐθύνην μου νὰ ἀρχίση τὴν ἐκτύπωσιν τοῦ Διαγγέλματος, διατάξας ταὐτοχρόνως τὰ φρουροῦντα ἄστυν. ὄργανα να ὅπως μὴ ἐμποδίσωσι τὴν ἐκτύπωσιν.

Μέχρι τῆς μεσημβρίας τοῦ Σαββάτου (2 Μαρτίου) οὐδὲν ἀξιοσημείωτον γεγονὸς ἔλαβε χώραν πλὴν τῆς ἀντικαταστάσεως τοῦ Διοικητοῦ Χωροφυλακῆς Ταγματάρχου Μπριλλάκη, συνεπεία διαταγῆς τοῦ Ἀνωτέρου Διοικητοῦ Χωροφυλακῆς καὶ συλλήψεως τοῦ Προέδρου τοῦ Δημοκρατικοῦ Φρουροῦ Ἀντισ)χου ἐ. ἀ. Ἰατροῦ καὶ κατασχέσεως τοῦ ἀρχείου του. Ἀλλ' ἐνῶ φαινομενικῶς ἔχομεν ἡσυχίαν, ἐν τῇ πρραγματικότητι τὸ Δ.Σ.Σ. προετοιμάζεται νὰ ἐπαναστατήση ἀποφεύγει ὅμως ἐπιμελῶς νὰ ἐμφανίση τὰς διαθέσεις του εἰς ἡμᾶς, οἵτινες μὴ διαθέτοντες τίποτε ἰδικόν μας ἐν τῇ πόλει μόνον τὸ μαντεύομεν καὶ τὸ διαισθανόμεθα, ἀλλὰ δὲν δυνάμεθα νὰ τὸ παρακολουθήσωμεν καὶ πολλῷ μᾶλλον νὰ τὸ προλάβωμεν. Ἐπειδὴ ὅμως μέχρι τῆς μεσημβρίας οὐδὲν τηλ)φημα τῆς Κυβερνήσεως ἔλαβα, ὑποπτεύομαι ὅτι μοῦ τὰ κατακρατοῦν καὶ μεταβαίνω ἐκ νέου εἰς τὸ τηλεγραφεῖον ὅπου καὶ πάλιν ἐπαναλαμβάνεται ἡ σκηνή, μὲ τοὺς φρουρούς, τῆς ἀπαγορεύσεως τῆς εἰσόδου μου.

Προφανῶς ἐν Καβάλλα εὑρισκόμεθα ἐν ἀκηρύκτω ἐπαναστάσει τοῦ Ἀν)χου Καραβίτη κατακρατοῦντος τὰ πρὸς ἐμὲ τηλεγραφήματα καὶ διαρκῶς ἰσχυριζομένου ὅτι οὐδὲν νεώτερον ὑπάρχει, ἐνῶ ὅταν μετέβην εἰς τὸ Στρατηγεῖον τοῦ Δ' Σ. Σ. ὁ Καμμένος ἀφοῦ ἐσχολίασε δυσμενῶς τὴν ἀντικατάστασιν τοῦ Μπριλλάκη καὶ τὴν σύλληψιν τοῦ Προέδρου τοῦ Δημοκρατικοῦ Φρουροῦ μοῦ ἔδειξε τηλ)μα ληφθὲν ὡς μοῦ εἶπε διὰ τοῦ ἀσυρμάτου Ἀλεξανδρουπόλεως ἀναφέρον ποῖα πλοῖα ἐπανεστάτησαν, καί τινα ἄλλα τηλεγραφήματα.

Εἶτα ἡ συζήτησις περιεστράφη περὶ τὴν ἔκβασιν τοῦ ἐκραγέντος κινήματος μοὶ ἀνέγνωσε δὲ σχετικὸν τηλ)μα ληφθὲν διὰ τοῦ ἀσυρμάτου Ἀλεξανδρουπόλεως. Ὁ Συν)χης Παναγιωτόπουλος εἰς παρατήρησίν μου ὅτι οὐδεμίαν σημασίαν ἔχει τὸ ζήτημα τῆς στάσεως τοῦ στόλου, ἐξεδήλωσε αἰσιοδόξους σκέψεις περὶ δυσκόλου καταπνίξεως τοῦ κινήματος ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως. Ἐτόνισα τότε εἰς τὸν στρατηγὸν ὅτι κατὰ τὸ Διεθνὲς δίκαιον στασιάζοντα πολεμικὰ πλοῖα κηρύσσονται πειρατικὰ καὶ συλλαμβάνονται παρὰ τῶν ξένων πολεμικῶν πλοίων ἐφ' ὅσον εὑρίσκονται ἔξω τῆς αἰγιαλίτιδος ζώνης. Ὥστε, λέγω, τὰ πολεμικὰ ταῦτα πλοῖα θᾶττον ἢ βράδιον θὰ καταφύγωσιν

εἰς λιμένας ἐντὸς τῶν ὁποίων πάλιν εὑρισκόμενα θὰ θεωρῶνται ἀνταρτικά. Ἀμφότεροι ἐφάνησαν καταπλησσόμενοι ἀπὸ τὰς πληροφορίας μου ταύτας ἀγνοοῦντες τὰς περιπτώσεις ταύτας.

Καθ' ἣν ὥραν ἐγὼ ἔλεγα τὰ ἀνωτέρω εἰς τὸν Καμμένον οὗτος χωρὶς νὰ διαφωνῇ μαζύ μου προσέβλεπε πρὸς τὸν Ἐπιτελάρχην του μὲ βλέμματα ἐρωτηματικὰ ὑποδηλοῦντα ὅτι αὐτά, ποὺ λέγω ἐγὼ εἶνε ἀντίθετα μὲ ἐκεῖνα ποὺ τοῦ ἔλεγε τὸ περιβάλλον του, τὸ ὁποῖον φυσικὰ τὸν ὤθει εἰς ἐπανάστασιν.

Ἐν συνεχείᾳ ὁ Στρατηγὸς μὲ ἠρώτησεν ἂν ἔλαβον γνῶσιν τοῦ τηλεγραφήματος τὸ ὁποῖον ἀπηύθυνεν ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν πρὸς τὸν λαὸν τῆς Κρήτης, ἀφ' ἑνὸς καὶ ἀφ' ἑτέρου τηλεγραφήματος τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ πρὸς τὸν Βενιζέλον εἰς Κρήτην. Ἔμεινεν δὲ ἔκπληκτος ὅταν τοῦ εἶπον ὅτι ἐγὼ δὲν γνωρίζω περὶ τῶν τηλ)μάτων τι τὸ σπουδαῖον. Ὁ Στρατηγὸς ἀνέγνωσε δὶς τὸ τηλ)μα τοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως πρὸς τὸν Βενιζέλον, ἐπεξηγῶν δὲ εἰς ἐμὲ τὴν σημασίαν, ἣν ἀποδίδει εἰς τὸ τηλ)μα τοῦτο, μοῦ εἶπεν ὅτι ὁ κ. Τσαλδάρης εἶνε πολὺ εὐφυὴς πολιτικὸς καὶ τὸ τηλ)μα αὐτὸ ἔχει μεγάλην σημασίαν λέγει δηλ. πρὸς τὸν Βενιζέλον, ὅτι ἐὰν δὲν καθησυχάσῃ εἰς Κρήτην ἀπεκδύεται πάσης εὐθύνης διὰ συμβησόμενα καὶ ὅτι εἶνε ἐνδεχόμενον νὰ παραιτηθῇ καὶ νὰ κυβερνήσουν ἄλλοι. Ἂς ἐλπίζωμεν τοῦ εἶπον ὅτι ὁ Βενιζέλος θὰ σκεφθῇ ψυχραίμως καὶ δὲν θὰ ἔχωμεν περιπετείας στρατηγέ. Τὸ εὐτύχημα εἶνε ὅτι κατεστάλη τὸ κίνημα στὰς Ἀθήνας ἀμέσως.

ΑΘΕΑΤΟΣ Ο ΚΑΜΜΕΝΟΣ

Στὸ σημεῖον τοῦτο ἀπεχώρησα ἦτο ἡ ὥρα περίπου 3,30' μ. μεσημβρίαν. Ἔκτοτε πλέον δὲν τὸν ἐπανεῖδον· ὅταν τὸν ἀνεζήτουν ἐλάμβανα τὴν στερεότυπον ἀπάντησιν «δὲν εἶναι ἐδῶ» Τοῦτο σημαίνει ὅτι τὸ ἐπαναστατικὸν περιβάλλον του τὸν ἐκράτει καταλλήλως ἐν ἀπομονώσει ἀπὸ παντα δυνάμενον νὰ ἐπιδράσῃ εἰς τὰς σκέψεις αὐτοῦ καὶ τὰς ἀποφάσεις του, διότι ἐπαναλαμβάνω ἡ ὅλη ψυχολογία περὶ Καμμένου ἦτο ὅτι ἐδίσταζε νὰ χωρίσῃ εἰς μεγάλας ἀποφάσεις καὶ ἀναμφιβόλως τὸ περιβάλλον του τὸν ἐξηπάτησεν ἴσως καὶ διὰ ψευδῶν καὶ πλαστῶν τηλ)μάτων χαλκευομένων ἐν τῷ τηλεγραφείῳ Καβάλλας καὶ θὰ τοῦ παρουσίαζον ὅτι ὅλαι αἱ φρουραὶ ἐπανεστάτησαν.

Τὸ ἑσπέρας τῆς αὐτῆς ἡμέρας πολὺ ἀργὰ περὶ τὴν 1ην μ. μεσονύκτιον (3ης Μαρτίου) ἐνῷ εὑρισκόμην εἰς τὴν οἰκίαν μου, ὁ Δ]τὴς τοῦ Τηλεγραφείου μοῦ ἀνήγγειλε καὶ μοῦ ἀνέγνωσε τὸ ἐξ Ἀθηνῶν τηλ]μα. δι' οὗ ἀνηγγέλλετο ἡ πρόσληψις εἰς τὴν Κυβέρνησιν τῶν κ.κ. Μεταξᾶ καὶ Δούσμανη. Τὴν αὐτὴν εἴδησιν μοῦ ἔδιδεν ὀλίγον ἀργότερον ὁ Γεν. Γραμματεὺς

τῆς Δ]σεως. Εἶχον ζωηρούς φόβους ἐξ ὅσων ἐνδείξεων μέχρι τοῦδε εἶχον, ὅτι ἦτο ἐνδεχομένη ἐπέκτασις τῆς ἐπαναστάσεως ἐνταῦθα. Τοὺς φόβους μου τούτους ἐνίσχυεν ἡ πληροφορία ἥν ἔσχον κατὰ τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας καὶ καθ' ἥν πληροφορίαν ὁ Συντ)χης Μπακιρτ ἧς εἶχε μεταβῆ εἰς Σέρρας.

Οὕτως ἔλαβον χώραν τὰ γεγονότα μέχρι τῆς 3ης Μαρτίου ὥρας 10ης πρωϊνῆς. Τάχιστα διεδόθη ἀνὰ τὴν πόλιν ἡ κήρυξις τῆς ἐπαναστάσεως. Περὶ τὴν μεσημβρίαν δὲ ἐκυκλοφόρει διάγγελμα τοῦ Στρατηγοῦ Καμμένου κηρύσσοντος ἐπισήμως τὴν ἐπανάστασιν, ἐν ὀνόματι τῆς κινδυνευούσης Δημοκρατίας. Ἐγνωστοποίει εἰς τὸ κοινὸν ὅτι κατέλυε τὰς ἀρχὰς τῆς Κυβερνήσεως. Ἐπληροφορούμην ταὐτοχρόνως ὅτι ἐγένετο ἐπίσημος τελετὴ εἰς τὸν Δημοτικὸν κῆπον πρὸ τῆς Στρατιωτικῆς Λέσχης καὶ αὐθόρμητος συγκέντρωσις φιλελευθέρων πολιτῶν τῆς Καβάλλας, οἵτινες ἐπευφήμησαν τὸν Στρατηγόν.

Κατὰ τὰς πληροφορίας αἵτινες μοὶ διεβιβάζοντο ὑπὸ διαφόρων προσώπων οἱ συγκεντρωθέντες δὲν ὑπερέβαινον τοὺς 300 περίπου. Κατὰ τὴν συγκέντρωσιν ταύτην ὡμίλησεν ὁ δικηγόρος τῆς πόλεως Βασιλικὸς Νικόλαος. Οὗτος παρώτρυνε τὸ κοινὸν νὰ συντ.έξη τὴν ἐπανάστασιν. Ἐξήμεσε ὕβρεις κατὰ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν τοπικῶν ὀργάνων κατὰ τὴν συνήθειάν του ἀπειλῶν τὸ σύμπαν. Προσεκάλει δὲ οὗτος τὸν λαὸν νὰ συγκεντρωθῆ ἐκ νέου τὸ ἀπόγευμα.

Πρὸς τὸ ἑσπέρας ἐπληροφορήθην ὅτι ὁ ἐν ἀποστρατείᾳ Ἀντισ)ρχης Ἰατροῦ, πρόεδρος τοῦ Δημοκρατικοῦ Φρουροῦ, ὅστις καὶ εἶχε κρατηθῆ ὑπὸ τῶν Ἀστυνομικῶν Ἀρχῶν τὴν προτεραίαν διά τινας ὥρας, συνεκάλει τὸ συμβούλιον τῆς ὀργανώσεως καὶ ἐπεδίωκε νὰ ἀναλάβη αὐτὸς νὰ ἐνεργήση συλλήψεις διαφόρων προσώπων ἐκ τῶν ἡμετέρων.

ΔΙΑ ΤΗΝ ΤΑΞΙΝ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΝ

Ἀπὸ τηλεφώνου ἐζήτησε ἐπικοινωνίαν, ἐκ τῆς οἰκίας μου, ἔνθα ἐκρατούμην, μετὰ τοῦ Διοικητοῦ τῆς Χωροφυλακῆς ἥτις καὶ ἐπετεύχθη. Συνέστησα ζωηρῶς ὅπως παντὶ σθένει μὴ ἀφήση νὰ διαφύγη τῶν χειρῶν του ἡ τάξις καὶ ἡ ἀσφάλεια καὶ ὅπως μὴ κακοποιηθῶσι οἱ παραμένοντες πιστοὶ εἰς τὴν Κυβέρνησιν πολῖται. Ἔκαμα ἔκκλησιν εἰς τὰ αἰσθήματα αὐτοῦ καὶ τοῦ ὑπέμνησα ὅτι αὐτὸς μὲν μίαν ἡμέραν ὡς καὶ ἐγὼ, θὰ ἀπέλθωμεν τῆς πόλεως ταύτης, ἀλλ' ὅτι αἱ κακοποιήσεις πολιτῶν καὶ οἱ διωγμοὶ θὰ δημιουργήσωσι μίση καὶ πάθη ἀνεξίτηλα με-

ταξὺ τῶν κατοίκων τῆς πόλεως. Ὅτι εἶνε ἐνδεχόμενον ἐφ' ὅσον εὑρισκόμεθα πρό στρατιωτικῶν ἐπιχειρήσεων νὰ ἐπέλθη εἰς μίαν στιγμὴν ἀναρχία εἰς τὴν πόλιν, ὁπότε οὐδεὶς οὐδ' ἐγὼ ὁ ἴδιος θὰ εἶμαι εἰς θέσιν νὰ προλάβω τὰ ἀντίποινα. Ὑπέμνησα προσέτι εἰς αὐτὸν ὅτι πιστεύω ἀκραδάντως ὅτι ἡ πρᾶξις των ἡ ἐπαναστατικὴ ἦτο φανερὰ παραφροσύνη καὶ ὅτι ὁπωσδήποτε ἡ Κυβέρνησις θὰ ἐπικρατήση καὶ θὰ συμβοῦν ἀντίποινα. Οὗτος μὲ ἐβεβαίωσεν ὅτι καταβάλλει πᾶσαν προσπάθειαν ὅπως διατηρήση τὴν τάξιν εἰς τὴν πόλιν καὶ προλάβη τὰς πράξεις ἀνευθύνων παραγόντων δὲν μοὶ ἀπέκρυψε δὲ ὅτι ἀντιδρᾶ πάση δυνάμει κατὰ τῶν τοιούτων πιέσεων ἐξασκουμένων κατ' αὐτοῦ πανταχόθεν.

ΑΙ ΠΡΩΤΑΙ ΣΥΛΛΗΨΕΙΣ

Κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην δὲν ἐγένοντο συλλήψεις πολιτῶν, καὶ μόνον οἱ Μοίραρχος Χανιώτης, Ἀνθ)στὴς Ἀλεξάκης καὶ 10 ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς πιστοὶ εἰς τὴν Κυβέρνησιν περιωρίσθησαν ἐντὸς τοῦ τμήματος Ἀσφαλείας.

Τὸ ἑσπέρας ἀπὸ ραδιοφώνου (ἐν τῇ οἰκία μου) ἐπληροφορήθην τὴν πραγματικὴν κατάστασιν ἐν Ἑλλάδι, ἐκ τῶν σταθμῶν Παρισίων καὶ Μπάρι, ἣν καὶ ἄφηνα νὰ διαδίδηται δι' ἐμπίστων προσώπων, ἵνα συγκρατήσω τὸ ἠθικὸν τῶν νομιμοφρόνων πολιτῶν καθ' ὅσον τὰ ἀνακοινωθέντα τοῦ ἐγχωρίου τύπου ἦσαν ἐξωφρενικά. Παριστάνετο δηλονότι ὅτι τὸ Β' Σῶμα Στρατοῦ ἐστασίασε, ὅτι αἱ φρουραὶ Γιανιτσῶν, Βερροίας, Βοδενῶν καὶ Κιλκὶς βαδίζουσι κατὰ τῆς Θεσσαλονίκης, ὅτι ὁ Πειραιεὺς κατελήφθη ὑπὸ τοῦ ἐπαναστατημένου στόλου ὅτι ἐπίκειται ὁ βομβαρδισμὸς τῆς Θεσσαλονίκης κτλ.

4η Μαρτίου.—Δευτέρα κατὰ τὸ ἀπόγευμα ἐγένοντο μερικαὶ συλλήψεις. 1) Μπαλάνου δικηγόρου πολιτευτοῦ, 2) Μανιαδάκη Ἀντισ)ρχου ἐν ἀποστρατεία 3) Μοσχοβίτου Ἀνθ)ρχου ἐν ἀποστρατεία, 4) Πρεδάρη δικηγόρου, 5) Βαφειάδου ἰατροῦ, 6) Μάνθου λογιστοῦ, Στασινοπούλου καταστηματάρχου, 7) Γρηγορίου ἐμπόρου, οἵτινες αὐθημερὸν ἀπεφυλακίσθησαν περιορισθέντες εἰς τὰς οἰκίας των.

Τὴν 5ην μ.μ. κατέπλεεν εἰς τὸν λιμένα τὸ ἀτμόπλοιον «Κέρκυρα» ὅπερ καὶ ἐκρατήθη παρὰ τῶν ἐπαναστατῶν. Εἰρήσθω ἐνταῦθα ὅτι τὴν πρωΐαν τῆς Δευτέρας ἀεροπλάνον ἔρριψε προκηρύξεις εἰς τὴν πόλιν, δι' ὧν ἀνηγγέλλετο ἡ ἀπόλυσις τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ κτλ.

Εἶχον σκεφθῆ ν' ἀναχωρήσω διὰ θαλάσσης κατὰ τὴν νύκτα παρὰ τὴν θαλασσοταραχήν, ἐπιθυμῶν νὰ ἀποβιβασθῶ διὰ βενζινακάτου εἰς τὸν κόλπον τοῦ Ὀρφανίου καὶ ἐκεῖθεν διὰ Χαλκιδικῆς εἰς Θεσ)νίκην, ὅπως καταστήσω ἐνήμερον τὸ Γ'. Σῶμα Στρατοῦ περὶ τῆς πραγματικῆς καταστάσεως καὶ ψυχολογίας τοῦ πληθυσμοῦ. Τοῦτο ὅμως δὲν ἐπέτυχα.

5η Μαρτίου Τρίτη.— Περὶ τὴν 8ην ὥραν κατέπλεεν εἰς τὸν λιμένα τῆς Καβάλλας τὸ πολεμικὸν «Ψαρρά», Μίαν ὥραν βρα

δύτερον, ἀεροπλάνον κατερχόμενον ὑπεράνω αὐτοῦ εἰς ὕψος οὐχὶ μικρότερον τῶν 50 μέτρων ἔρριπτεν δέσμην προκηρύξεων καὶ βόμβας αἵτινες ἠστόχησαν. Παρηκολούθουν ἀπὸ τοῦ ἐξώστου μου τὴν σκηνὴν ταύτην, δὲν γνωρίζω ποῖος ὁ ἀεροπόρος ἐκεῖνος. Ἀλλὰ δέον νὰ σημειωθῇ τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ ἀνδρεία του ἦτο καταπληκτικὴ ἐνῶ ἐβάλλετο διὰ πολυαρίθμων βολῶν τῶν ταχυβόλων τοῦ πλοίου ἐπὶ τῆς κατευθύνσεως τῆς πτήσεώς του, οὔτε ἐλόξευσεν, οὔτε ἀνῆλθε πρὶν ἐπιτύχῃ τὸν σκοπὸν του. Ἡ διαγωγὴ τοῦ ἀεροπόρου ἐμείωσε κατὰ πολὺ τὸ ἠθικὸν τῶν ἁρμοδίων καὶ τῶν πολιτῶν.

Διέβλεπον οἱ πάντες ὅτι δὲν πρόκειται περὶ ἀστεϊσμῶν. Καθ' ὅσον οἱ ἐπαναστάται διέδιδον εὐρέως ὅτι ἡ Κυβέρνησις μὴ ἐπιθυμοῦσα νὰ φθάσῃ εἰς βιαίαν καταστολὴν τοῦ κινήματος θὰ δεχθῇ συζητήσεις μετὰ τῶν ἐπαναστατῶν.

Ὁμολογουμένως τὰ ὄργανα τῆς τάξεως ἅτινα παρέμειναν καὶ μετὰ τὴν ἐπανάστασιν ἐνταῦθα ἐτήρησαν ἐξαιρετικὴν διαγωγὴν εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο. Ἐντὸς τῆς πόλεως Καβάλλας οὐδαμοῦ οὐδεμία ἐσημειώθη ἐπίμεμπτος πρᾶξις ἀνευθύνων ἀτόμων. Τοὐναντίον, εἰς τὴν ὕπαιθρον ἔλαβον χώραν ἀπεχθεῖς βανδαλισμοὶ ἡ ἐξιστόρησις τῶν ὁποίων διαφεύγει τὴν παροῦσαν ἔκθεσιν, καὶ ὧν τὰς λεπτομερείας δὲν γνωρίζομεν εἰσέτι.

Ο ΒΟΜΒΑΡΔΙΣΜΟΣ ΤΗΣ «ΕΛΛΗΣ»

10η Μαρτίου, Κυριακή.— Περὶ τὴν ἑβδόμην πρωϊνὴν ἐνεφανίσθησαν εἰς τὸ βάθος τοῦ ὁρίζοντος τὰ τρία φιλικὰ πολεμικά, περὶ δὲ τὴν ὀγδόην ἤρξατο σφοδρὸς κανονιοβολισμὸς κατὰ τῆς ὁρμούσης «Ἕλλης» καὶ τοῦ ὑποβρυχίου ΥΙ. Τὸ ὑποβρύχιον ΥΙ κατεδύθη ἀμέσως καὶ ἐξῆλθε τοῦ λιμένος ἐπανέπλευσε δὲ μετὰ μίαν ὥραν. Ὁλόκληρος ἡ πόλις κατελήφθη ὑπὸ τρόμου ἔνιοι ὀβίδες ἐξερηγνύοντο εἰς διάφορα σημεῖα τῆς πόλεως κατ' ἀρχὰς εἰς τὸ ἀνατολικὸν ἄκρον, εἶτα εἰς τὸ μέσον καὶ τέλος εἰς τὸ δυτικὸν ἄκρον.

Ἡ θέσις τῶν βαλλόντων πολεμικῶν καὶ τῆς «Ἕλλης» ἦτο τοιαύτη ὥστε καθίστατο ἀναπόφευκτος ἡ πτῶσις βλημάτων ἐντὸς τῆς πόλεως, δεδομένου ὅτι, πλὴν τῆς «Ἕλλης» ἥτις ἔβαλε κατὰ τῶν ἀντιτορπιλλικῶν προκεκαλυμμένης ἀπὸ τὸν λιμενοβραχίονα, ἔβαλον συγχρόνως κατ' αὐτῶν καὶ τρεῖς οὐλαμοὶ πυροβολικοῦ οἵτινες εἶχον τοποθετηθῇ εἰς τὰς θέσεις Καλαμίτσα, Φυλάκιον δημοτικοῦ φόρου καὶ Φθισιατρεῖον. Συνεπῶς εἰς τὰς εὐθύνας τῶν στασιαστῶν δέον νὰ προστεθῇ καὶ ἡ εὐθύνη τῶν θυμάτων καὶ ζημιῶν τῆς Καβάλλας, ἅτινα δὲν θὰ ἐλάμβανον χώραν ἂν οἱ στασιασταὶ δὲν ὠχύρωναν τὴν ἀνοχύρωτον Καβάλλαν. Μετὰ τὸν κανονιοβολισμὸν τῶν πολεμικῶν ἐφάνη ἀμέσως ἡ μεταβολὴ τῶν πραγμάτων.

Γενικὴ ἀγανάκτησις ἐστρέφετο κατὰ τοῦ Στρατηγοῦ Καμμένου διότι οὗτος εἶχε τοποθετήση τὰ πυροβόλα ἐντὸς τῆς πόλεως καὶ ἀφῆκε τὴν «Ἕλλην» ὁρμοῦσαν ἐντὸς τοῦ λιμένος.

Οὐδεὶς ὅμως ἐτόλμησε νὰ διαμαρτυρηθῇ ἐπισήμως. Τὸ ἠθικὸν τῶν πολιτῶν κατέπιπτεν, οἵτινες ἐπείθοντο περὶ τῆς ἀληθείας των καὶ δὲν ἐπίστευον εἰς τὰ δυθεύματα τῶν ἐντοπίων φύλλων. Οἱ στρατιωτικοὶ παράγοντες καὶ οἱ πολιτικοὶ τοιοῦτοι ἔβλεπον νὰ διαλύωνται αἱ αἰσιόδοξοι προβλέψεις των περὶ φιλικοῦ συμβιβασμοῦ, διότι οἱ πάντες ἐνταῦθα ἐπίστευον ὅτι ὅσον περισσότερον ἐνισχύεται ἡ ἐπανάστασις διὰ τῆς ἐξεγέρσεως περισσοτέρων μερῶν ἐπὶ τοσοῦτον θὰ ἐπήρχετο φιλικὸς συμβιβασμὸς ἑκατέρωθεν ἄνευ αἱματοχυσίας διότι ἐκ τοῦ ὅλου τρόπου ἐνεργείας τῶν ἐπαναστατῶν καὶ στόλου οἵτινες ἀντὶ νὰ σπεύσουν πρὸς τὴν Θεσσαλονίκην κλπ. ἠσχολοῦντο μὲ ἐξεγέρσεις νήσων, συλλαλητήρια δοξολογίας καταφαίνεται σαφῶς, ἡ ταπεινὴ τακτικὴ τοῦ νὰ καταστήσουν συνενόχους των καὶ νὰ ἐκθέσουν ὅσω ἠδύνατο περισσοτέρους Ἕλληνας.

Ὁλόκληρος ἡ ἡμέρα διῆλθεν ἐν μεγίστῃ νευρικότητι καὶ ἀδημονίᾳ. Ἡ μὴ ἐμφάνησις ἀεροπλάνων ὁμοῦ μετὰ τῶν ἀντιτορπιλικῶν ἐσήμαινε δι' ἡμᾶς, ὅτι τὰ ἀεροπλάνα χρησιμοποιοῦνται εἰς τὸν Στρυμῶνα, ἔνθα ἀναμφισβητήτως σήμερον θὰ γίνεται γενικὴ ἐπίθεσις.

Ἀνεμένομεν συνεπῶς διάλυσιν τῶν ἐπαναστατ τῶν ἐντὸς τῆς ἡμέρας.

....

ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΝΟΜΙΜΩΝ ΑΡΧΩΝ

Ἡ νὺξ τῆς Κυριακῆς πρὸς τὴν Δευτέραν ἐχρησιμοποιήθη ὑπὸ τῶν ἐπαναστατῶν διὰ τὴν ἔκδοσιν τῶν διαταγῶν συμπτύξεως τῶν ἐπαναστατικῶν τμημάτων τοῦ Στρυμόνος, καὶ τὴν διαφυγὴν ἐντεῦθεν τοῦ Στρατηγοῦ Καμμένου μετὰ τοῦ ἐπιτελείου του. Τῆς νέας καταστάσεως ἔλαβον γνῶσιν τὴν 6.30' πρωϊνὴν τῆς Δευτέρας ὅτε καὶ μετέβην εἰς τὴν Νομαρχίαν. Ἐκ προχείρου ἐξετάσεως ἐπείσθην ὅτι ἡ τακτικὴ κατάστασις τῆς στιγμῆς ἐκείνης εἶχεν ὡς ἀκολούθως:

1) Ἐν Καβάλλα εὑρίσκετο ὁλόκληρος ἡ δύναμις τῆς Χωροφυλακῆς μὲ τοὺς ἀξιωματικούς της καὶ τὸν Διοικητήν της. Οὗτος ἐδήλωσεν ὅτι θὰ παραμείνῃ εἰς τὴν πόλιν καὶ θὰ ἐκτελέσῃ διαταγάς μου.

2) Ὁμοίως εὑρίσκοντο δύο Λόχοι Πεζικοῦ πλήρεις ἐκ τῶν ἐπαναστατημένων τοιούτων ὑπὸ τοὺς λοχαγοὺς Βελιγράκην καὶ Μαρούδαν.

3) Εἰς τὸ Σῶμα Στρατοῦ εἶχε παραμείνῃ ἀριθμὸς ἀξιωματικῶν ἀγνώστων εἰς ἡμᾶς φρονημάτων καὶ ὁ ὑποφρούραρχος Ταγματάρχης Γερανιώτης, ὅστις κατὰ προχείρους πληροφορίας εἶχεν ἐντολὴν νὰ συγκεντρώσῃ ἅπασαν τὴν δύναμιν ἥτις θὰ ὑπεχώρει ἐκ Τσάγεζι μέσω Προβίου ὡς καὶ τὴν τοιαύτην ἐκ Δράμας διότι οὐδεμία ἄλλη ὁδὸς ὑποχωρήσεως ὑπῆρχε καὶ νὰ τὴν κατευθύνῃ πρὸς τὸν Νέστον.

4) Εἰς τὰς θέσεις «Καλαμίτσα» Φυλάκεοντ Δημοτικοῦ Φόρου καὶ Φθισιατρεῖον ὑπῆρχον τρεῖς οὐλαμοὶ Πυροβολικοῦ μὲ ἀνάλογον δύναμιν στηρίγματος καὶ ἄφθονα βλήματα ρυθμισμένα διὰ βολήν. Ταῦτα ἦσαν ἐπαναστατικὰ τμήματα.

5) Ὁμοίως ἐν Καβάλλα εὑρίσκετο ἡ Δ' Μοῖρα Αὐτοκινήτων, ἥτις καὶ αὕτη εἶχε προσχωρήση ἀπ' ἀρχῆς εἰς τὴν Ἐπανάστασιν.

6) Ὁ πληθυσμὸς τῆς Καβάλλας ἢ ἦτο κομμουνιστικῶν αἰσθημάτων ἢ συνεπάθει πρὸς τὴν ἐπανάστασιν. Οἱ ὀλίγοι ἀντιβενιζελικοὶ οὔτε εὔκολον ἀλλ' οὔτε καὶ δυνατὸν ἦτο νὰ ὁπλισθῶσι καὶ νὰ ἀντιμετωπίσωσι τὴν νέαν ταύτην κατάστασιν. Ἔδει συνεπῶς ἐκ τῶν ἐνόντων καὶ μὲ αὐτὰς ταύτας τὰς ἐν τῇ πόλει παραμεινάσας ἐπαναστατικὰς δυνάμεις τὰς ὁποίας νὰ θέσωμεν εἰς τὴν κατοχήν μας, νὰ συγκρατήσωμεν τὴν τάξιν προσωρινῶς.

Ὁ Νομάρχης Καβάλλας κ. **ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΡΑΝΤΗΣ**

Ἡ Καβάλλα διῆλθεν ἀφαντάστως τραγικὰς στιγμάς, διότι τὴν πρωΐαν τῆς Δευτέρας ἡ κατάστασις ἐν αὐτῇ παρουσιάζετο ἐξόχως λεπτὴ καὶ ἔδει νὰ ἐνεργήσωμεν μετὰ συνέσεως καὶ ταχύτητος ἄνευ ἀναμίξεως πολιτῶν δυναμένων νὰ ἐπιφέρουν σύγχυσιν.

Ὁ κίνδυνος ἦτο: Ἀπὸ τὸν πληθυσμὸν ὅστις ἀγνοῶν τὴν κατάστασιν καὶ μὴ δυνάμενος νὰ κρίνῃ ἐνδεχομένως νὰ ἐξετρέπετο εἰς πράξεις δυναμένας νὰ δημιουργήσουν αἱματοχύλισμα.

Ἀπὸ τὰς ὑπαρχούσας ἐν τῇ πόλει στρατιωτικὰς δυνάμεις αἵτινες ὑπὸ τὸ κράτος τῆς συγχίσεως ἥτις ἐπικρατεῖ πιθανὸν νὰ μὴ ἐγνώριζον ποίαν ὁδὸν ν' ἀκολουθήσουν τῆς ὑποταγῆς εἰς τὰς νομίμους ἀρχὰς ἢ τῆς ἐξακολουθήσεως τῆς ἐπαναστατικῆς καταστάσεως ὁπότε θὰ ἐπήρχετο ῥῆξις καὶ μεταξύ των καὶ πρὸς τρίτους.

Ἀπὸ τὰ ἀναρχικὰ τῆς πόλεως στοιχεῖα ἅτινα λίαν ἐνωρὶς ἤρχισαν νὰ κυκλοφοροῦν προκηρύξεις ἐπαναστατικοῦ περιεχομένου καὶ ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῶν δικαιωμάτων τοῦ λαοῦ ἐκάλουν τοῦτον εἰς ἐπανάστασιν.

Ὁ σπουδαιότερος ὅμως κίνδυνος συνίστατο εἰς τὸ ὅτι ἐκ Καβάλλας θὰ διήρχοντο κατὰ τὴν διαταγὴν τοῦ Καμμένου τὰ ἐπαναστατημένα τμήματα Τσάγεζι καὶ Δράμας, ὅσα δὲν ἠδυνήθησαν νὰ μεταφερθοῦν σιδηροδρομικῶς πρὸς τὴν δευτέραν γραμμὴν ἀντιστάσεως ἥτις εἶ,εν ὁρισθῆ ὁ Νέστος.

Ἀναθέσαντες τὴν τήρησιν τῆς ἐσωτερικῆς τάξεως εἰς τὸν Διοικητὴν Χωροφυλακῆς κ. Μριλλάκην ἀπέστειλε ἀμέσως τηλεγραφικὴν ἐγκύκλιον πρὸς ὅλους τοὺς Ἀστυνομικοὺς Σταθμοὺς καὶ Προέδρους Κοινοτήτων Νομοῦ Καβάλλας, δι' ἧς τοὺς ἐγνώριζον τὴν ἀποκατάσιν τοῦ νομίμου καθεστῶτος καὶ νὰ μεριμνήσουν διὰ τὴν τήρησιν τῆς τάξεως.

Σκεπτόμενος ὅτι ἔδει εὐθὺς ὡς κυκλοφορήσουν οἱ πολῖται τῆς Καβάλλας νὰ εὑρεθῶσιν πρὸ τῶν Νομίμων ἀρχῶν καὶ νὰ θεωρήσουν ὡς τερματισθεῖσαν τὴν Ἐπανάστασιν, ἀνέθεσα εἰς τὸν Διευθυντὴν τοῦ «Ταχυδρόμου» κ. Πριμικίδην τὴν ταχίστην κυκλοφορίαν παραρτήματος μὲ προκήρυξίν μου πρὸς τὸν λαόν. Ὄντως μετὰ 30' ἡ προκήρυξις ἐκυκλοφόρει ἔχουσα οὕτω:

«Προκήρυξις πρὸς τὸν λαὸν τῆς Καβάλλας. Ἀποκατασταθέντος τοῦ νομίμου καθεστῶτος προσκαλοῦμεν ἅπαντας τοὺς πολίτας ὅπως προσηλωμένοι εἰς τὰ ἔργα των ἀποφύγωσι τὰς ἀντεγκλήσεις μεταξύ των καὶ συμβάλωσι ἀφ' ἑαυτῶν εἰς τὴν τήρησιν τῆς τάξεως ἐν τῇ πόλει. Ἅπαντες οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται Χωροφυλακῆς θέλουσι παραμείνῃ εἰς τὰς θέσεις καν καὶ ἐξακολουθήσωσι νὰ ἐκτελοῦν τὰ καθήκοντά των ὡς τωὶ πρὸ τῆς καταλύσεως τῆς νομίμου ἐξουσίας ὑπὸ τῶν ἐπαναστατῶν. Ἀπαγορεύομεν αὐστηρῶς τὰς συγκεντρώσεις καὶ συνιστῶμεν ὅπως οἱ συμπολῖται ἀποσύρωνται ἐνωρὶς τὸ ἑσπέρας εἰς τὰς οἰκίας των. Ὑπομιμνήσκομεν εἰς πάντας ὅτι εὑρισκόμεθα ὑπὸ τὸ Κράτος Στρατιωτικοῦ Νόμου. Ἐν Καβάλλᾳ 11)3)35 ὥρα 7.30' π.μ. Ὁ Νομάρχης Καβάλλας Γεώργιος Ράντης».

Ἔστρεψα πρὸ παντὸς τὴν προσοχήν μου εἰς τὴν ἐρχομένην ἐκ Πραβίου ἐπαναστατικὴν φάλαγγα τῆς ὁποίας ἔδει νὰ ἀποφύγωμεν πάσῃ θυσίᾳ τὴν εἴσοδον εἰς Καβάλλαν.

Ο ΑΦΟΠΛΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΩΝ

Ἀπέστειλα πρὸς τοῦτο τὸν ἀπόστρατον Ἀντισ)χην κ. Μανιαδάκην ἵνα μετὰ τοῦ Διοικητοῦ Χωροφυλακῆς Μπριλλάκη μεταβοῦν ἐπειγόντως δι' αὐτοκινήτου εἰς Πράβι καὶ κατορθώσουν νὰ ἀφοπλισθοῦν καὶ παραιτηθοῦν τῆς περαιτέρω ἀσκόπου

αἱματοχυσίας, ἐὰν δὲ δὲν κατορθώσουν τοῦτο, τότε νὰ τοὺς δηλώσουν ὅτι ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ θὰ τοὺς ἐπιτραπῆ ἡ διέλευσις ἐκ Καβάλλας, διότι ἤδη εἶνε ἐγκατεστημέναι αἱ νόμιμοι ἀρχαί....

Οἱ ὡς ἄνω ἐπιστρέψαντες μετὰ 45' μοῦ ἀνέφερον ὅτι μόνον σποραδικοὶ ἐπαναστάται ἔρχονται πρὸς Καβάλλαν καὶ ὅτι ἡ κυρία φάλαγξ θὰ βραδύνη πλέον τῶν τριῶν ὡρῶν νὰ πλησιάση εἰς Καβάλλαν.

Κατόπιν τούτου ἐκάλεσα τὸν Ὑποφρούραρχον Ταγματάρχην Γερανιώτην, ὅστις ἦτο ὁ ἀπομένων ἀνώτερος ἀξιωματικὸς εἰς τὸ Δ' Σ. Στρατοῦ καὶ τοὺς Διοικητὰς τῶν 2 λόχων Πεζικοῦ καὶ τὸν μὲν Γερανιώτην ἔθετον ὑπὸ περιορισμὸν ἐντὸς τῆς Νομαρχίας, ὥστε νὰ μὴ δυνηθῆ νὰ ἐκτελέση τὰς ἃς εἶχε λάβη διαταγὰς παρὰ τοῦ Στρατηγοῦ Καμμένου, τοὺς δὲ δύο Διοικητὰς Λόχων, δηλώσαντας ὅτι τάσσονται μετὰ τῶν τμημάτων εἰς τὰς διαταγάς μου, διέταξα νὰ ἐξακολουθήσωσι τὴν φρούρησιν τῶν Στρατιωτικῶν Καταστημάτων, Φυλακῶν, Τραπεζῶν τὴν δὲ ὑπόλοιπον δύναμιν νὰ τὴν κρατοῦν πρὸς ἄμεσον ἀναχώρησιν καὶ διάθεσιν.

Διέταξα ἐν συνεχείᾳ τὸν ἀπόστρατον ἀντι)χην Μανιαδάκην νὰ μεταβῆ εἰς τὸ Σ. Στρατοῦ καὶ νὰ διορίση ὡς προσωρινὸν Σωματάρχην οἱονδήποτε ἀξιωματικὸν τῆς ἐμπιστοσύνης μας καὶ ὄντως μετὰ πάροδον ὀλίγης ὥρας μοῦ ἀνέφερεν ὅτι ἡ Διοίκησις τοῦ Στρατοῦ ἀνετέθη εἰς τὸν Ταγματάρχην τοῦ Πυροβολικοῦ κ. Κομπόκην μετὰ τοῦ ὁποίου καὶ ἀνεχώρησε διὰ τὴν Νομαρχίαν πρὸς λῆψιν διαταγῶν.

Αἱ δοθεῖσαι διαταγαὶ ἦσαν αἱ ἑξῆς:

1) Νὰ σταλῆ ἀμέσως ἐπ' αὐτοκινήτου δύναμις 30 ἀνδρῶν ὑπὸ ἀξιωματικὸν εἰς τὴν θέσιν «Γεντίκ» ἥτις νὰ καταλάβη θέσιν καὶ ἀπαγορεύση τὴν εἴσοδον ἐπαναστατῶν ἐν τῇ πόλει. Τούτους νὰ συλλαμβάνη καὶ ἀφοπλίζη.

2) Νὰ ἀφαιρεθοῦν ἀμέσως τὰ κλεῖστρα τῶν ἐν Καβάλλα τοποθετημένων πυροβόλων.

3) Νὰ σταλῆ ὑπὸ ἀξιωματικὸν δύναμις εἰς τὴν ἔξοδον πρὸς Χρυσούπολιν καὶ παρὰ τὴν Πύλην Σαπαίων ἥτις νὰ ἀπαγορεύη καὶ τὴν ἔξοδον καὶ τὴν εἴσοδον.

Αἱ διαταγαί μου αὗται ὄντως ἐξετελέσθησαν ἀμέσως.

Ἀκολούθως συνεδέθην τηλεφωνικῶς μὲ τὸ Πράβι ἵνα πληροφορηθῶ τὴν ἐκεῖ κατάστασιν· Αἱ πρῶται πληροφορίαι, αἵτινες μοὶ ἐδόθησαν ἦσαν ἀρκετὰ ἀνήσυχοι, διότι τὸ Πράβι διετέλει ὑπὸ τὴν πνιγηρὰν ἀτμόσφαιραν τῶν διερχομένων καὶ ὑποχωρούντων ἐπαναστατῶν.

Διώρισα τηλεφωνικῶς τὸν ἐκεῖ εὑρισκόμενον ἀπόστρατον Ἀντι)χην Γρανίτσαν Β. Στρατιωτικὸν Διοικητὴν Παγγαίου καὶ τοῦ ἔδωκα τὰς πρώτας ὁδηγίας περὶ ἀφοπλισμοῦ τῶν ἐπαναστατῶν.

Συνεδέθην μετὰ τῆς Χρυσουπόλεως καὶ ὁ ἐκεῖ ὑπάλληλος μὲ ἐπληροφόρει μὲν ὅτι ἐπικρατεῖ ἡσυχία ἀλλ' οὐδεὶς ἕτερος ἐνεφανίζετο διὰ νὰ μᾶς πληροφορήση ποῦ κατευθύνθησαν αἱ

κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς νυκτὸς μετακινηθεῖσαι πρὸς Νέστον δυνάμεις.

Φοβούμενος τὴν καταστροφὴν τῆς ξυλίνης γεφύρας Νέστου «Τοξοτῶν» ὑπὸ τῶν ἐπαναστατῶν καὶ ἵναπαρακολουθήσω τούτους καὶ λάβω τὴν μετ' αὐτῶν ἐπαφὴν διέταξα ἵνα μία Διμοιρία Πεζικοῦ μετὰ δύο πολυβόλων ὑπὸ τὸν ὑπολοχαγὸνε Παπανικολάου, δι' ὃν μὲ ἐπληροφόρησαν ὅτι εἶναι Κυβερνητικὸς νὰ ὠθηθῇ δι' αὐτοκινήτου πρὸς Νέστον εἰς γέφυραν.

Τὴν κίνησιν ταύτην ἐπετάχυνα διότι ἀναζητήσας τὴν Ξάνθην ἵνα βολιδοσκοπήσω τὴν κατάστασιν εὑρίσκω τὸν Ταγματάρχην Κίτσον γνωστὸν Κυβερνητικὸν ὅστις μοῦ ἐγνώρισεν ὅτι οἱ ἐπαναστάται ἐπιβαίνοντες δύο ἁμαξοστοιχιῶν εὑρίσκονται μεταξὺ Τοξοτῶν καὶ Ξανθης καὶ ὅτι αὐτὸς μὲ ὀλίγους ὁπλίτας οὓς προχείρως στρατολογεῖ παρακολουθεῖ ἁπλῶς τὴν κατάστασιν μὴ δυνάμενος νὰ ἐνεργήσῃ ἐπιθετικῶς.

Μετ' ὀλίγον ἡ Ξάνθη μὲ πληροφορεῖ ὅτι ἡ μία ἁμαξοστοιχία διῆλθεν ἐκ Ξάνθης πρὸς Κομοτινὴν ἡ δὲ ἑτέρα βαδίζει πρὸς Ξάνθην. Ἦτο πλέον προφανὲς ὅτι οἱ Ἐπαναστάται παρητήθησαν τῆς ἀρχικῆς σκέψεως περὶ ἀμύνης εἰς Νέστον καὶ ὅτι ἐτρέποντοεἰς φυγήν. Ἀνέστειλα συνεπῶς τὴν μετακίνησιν τῆς Διμοιρίας καὶ τῶν πολυβόλων πρὸς Τοξότας, ὡς περιττὴν ἀναθέσας προσωρινῶς τὴν Διοίκησιν τοῦ Δ.Σ.Σ. εἰς τὸν παρουσιασθέντα μοι Συν[ρχην Πεζικοῦ Στεργιόπουλον, ὅστις ἐκρατεῖτο ἐν Καβάλλᾳ ὑπὸ τῶν Ἐπαναστατῶν. Συνδέομαι μὲ τὸ Γ'.Σ.Σ. καὶ Σέρρας καὶ τοὺς γνωρίζω τὴν κατάστασιν τῆς στιγμῆς καὶ τοὺς ζητῶ τὴν ἄμεσον πτῆσιν ἀεροπλάνων πρὸς βομβαρδισμὸν τῶν ἁμαξοστοιχιῶν καὶ διασκόρπισιν τῶν ἐπαναστατῶν, διότι οὐδεὶς ἄλλος τρόπος διώξεως ἦτο δυνατὸς καὶ ἀποφυγῆς περαιτέρω ζημιῶν πρὸς τὰς περιοχὰς εἰς ἃς ὑπεχώρουν. Τὸ Γ.Σ. Σ. μὲ εἰδοποιεῖ ὅτι θὰ διατάξῃ ἀμέσως τὴν πτῆσιν ἀεροπλάνων καὶ ὅτι ἐντὸς τῆς ἡμέρας θὰ ἀποστείλουν σιδηροδρομικῶς εἰς Δράμαν τμήματα Στρατοῦ ἐξ ὧν ἓν Τάγμα θὰ σταλῇ εἰς Καβάλλαν.

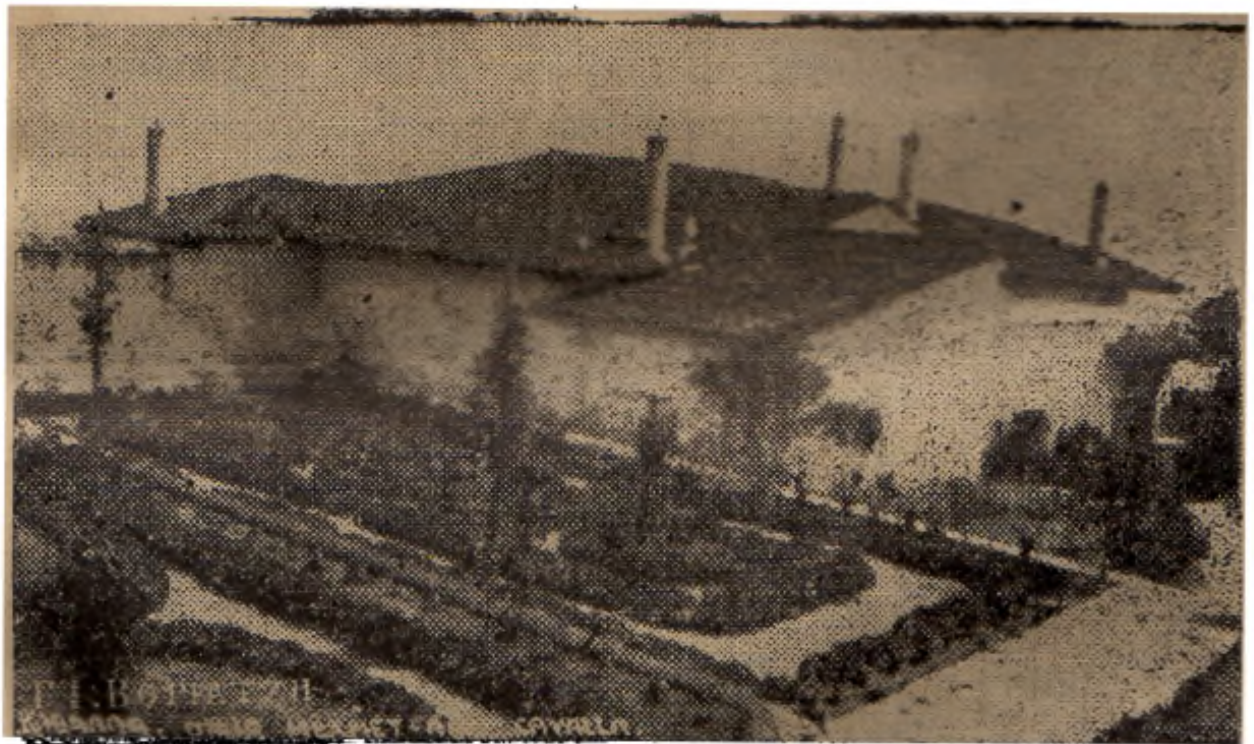
Ἐνταῦθα δέον νὰ λεχθῇ ὅτι ἡ Καβάλλα ἀπησχόλει μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἰδιαιτέρως μόνον τὸ Γ' Σ. Σ. ἀλλὰ καὶ τὸν κ. Πρωθυπουργὸν εἰς Ἀθήνας, ὅστις τηλεφωνικῶς ἐζήτει ἀπὸ τὰς Σέρρας πληροφορίας περὶ Καβάλλας, διότι εἰς τὰς Ἀθήνας εἶχε διαδοθῆ ὅτι εἰς τὴν Καβάλλαν ἐπανεστάτησαν οἱ κομμουνισταὶ ὅτι κατέλυσαν τὰς Ἀρχὰς καὶ ὅτι εἶνε αὐτοὶ κύριοι τῆς καταστάσεως.

Ἀφοῦ τοὺς διεβεβαίωσα περὶ τῆς ἀπολύτου ἡσυχίας, ἥτις ἐπικρατεῖ εἰς Καβάλλαν καὶ τοὺς διεβεβαίωσα ὅτι πάντως ἡ τάξις θὰ τηρηθῇ τοὺς ἐζήτησα τὴν ἄμεσον ἀποστολὴν τῶν νέων δυνάμεων ἐντὸς τῆς νυκτός.

Εἶνε ἡ ὥρα 11η πρωϊνὴ ὅτε συνδόμεθα τηλεφωνικῶς μὲ τὴν Κομοτινήν. Ἀκριβῶς τὴν ὥραν αὐτὴν ἐγκαθίστανται αἱ ἀρχαὶ ἐν Κομοτινῇ καὶ εἶνε ἀδύνατον νὰ μᾶς πληροφορήσουν τί γίνεται ἐκεῖ καὶ ἐὰν εἶνε οἱ ἐπαναστάται κύριοι τῆς καταστά-

σεως ἢ αἱ νόμιμοι ἀρχαί. Τὴν 11. 30΄ συνδεόμεθα μὲ τὸν Στρατηγὸν Γυαλίστραν εἰς ὃν δίδομεν τὰς πληροφορίας μας καὶ τὰς τοιαύτας τοῦ Γ΄ Σ. Στρατοῦ καὶ οὗτος μᾶς πληροφορεῖ ὅτι μία ἁμαξοστοιχία ἐπροχώρησεν εἰς Ἀλεξανδρούπολιν μὲ ἐπαναστάτας, ἐνῶ ἡ ἄλλη παρέμεινεν εἰς Κομοτινήν, μᾶς παρεκάλει δὲ νὰ εἰδοποιήσωμεν τὸ Γ΄ Σ. Σ. νὰ μὴ ἀποστείλη ἀεροπλάνα πρὸς βομβαρδισμὸν τῶν ἁμαξοστοιχιῶν.

Τὰς πληροφορίας ταύτας μετεδώσαμεν εἰς τὸ Γ΄ Σ. Σ. ἀλλὰ τὴν κοινὴν γνώμην ἐν Καβάλλα ἐκρατήσαμεν διαρκῶς ἐνήμερον τῆς καταστάσεως διὰ συνεχῶν παραρτημάτων τῆς ἐ-

Ἡ ἐν Καβάλλα οἰκία τοῦ Μωχάμετ Ἄλυ

φημερίδος «Ταχυδρόμος» ἥτις ὁμολογουμένως οὐκ ὀλίγα σεινεισέφερε εἰς τὴν ὁμαλότητα. Τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας ἐκ Πραβίου μᾶς τηλεφωνοῦν ὅτι διατελοῦν ὑπὸ τὸ Κράτος τοῦ τρόμου τοῦ ἐπαναστάτου λοχαγοῦ Πουλημένου ὅστις ὑποχωρῶν ἐκεῖθεν εὑρίσκετο παρὰ τὴν θέσιν Κοκκινόχωμα μὲ 300 ἄνδρας καὶ πολλὰ πολυβόλα.

Διετάξαμεν τὸν Διοικητὴν τοῦ Σώματος Στρατοῦ.

1) Νὰ ἀποστείλη δύο πυροβόλα εἰς τὸν αὐχένα «Γεντὶκ» ἅτινα νὰ ἐπισημάνουν τὴν ὁδὸν Πραβίου καὶ νὰ βάλλουν κατὰ παντὸς τμήματος ὅπερ ἐκεῖθεν ἤθελεν ἐμφανισθῆ.

2) Νὰ ἐνισχύση τὴν ἐκεῖ δύναμιν διὰ δύο πολυβόλων καὶ ἐμπίστου ἀξιωματικοῦ, τὴν ὅλην δὲ ἐκεῖ δύναμιν νά ἀναθέση εἰς τὸν Ταγματάρχην τοῦ πυροβολικοῦ Κομπόκην.

3) Νὰ ἀποστείλη πρὸς Κοκκινόπουλον, ὅστις νὰ συναντήση τὰ ὑπολείμματα τῶν ἐπαναστατῶν καὶ νὰ τὰ πείση νὰ ἀφοπλισθοῦν διότι ἡ παραιτέρω ἐμμονή των εἶναι ἐγκληματικὴ καὶ ὅτι ἂν μέχρι τῆς ἑσπέρας δὲν διαλυθοῦν θὰ ἀποσταλοῦν

πρὸς τὰ ἐκεῖ δυνάμεις νὰ τούς κτυπήσουν.

Συγχρόνως διέταξα τὸν Ταγματάρχην χωροφυλακῆς Πραβίου νὰ ἀποστείλῃ καὶ αὐτὸς ἐκεῖθεν δύο ἀξιωματικοὺς οἵτινες νὰ γνωρίσωσιν εἰς τὸν λοχαγὸν Πουλημένον τὴν ὅλην κατάστασιν, διότι πιθανὸν οὗτος νὰ ἀγνοῇ τὴν τραγικὴν ἔκβασιν τῆς ἐπαναστάσεως.

Αἱ ἀποστολαὶ τῶν ἀξιωματικῶν οὐδὲν ἐπέτυχον, διότι οἱ ἐπαναστάται πετάξαντες τὰ ὅπλα διεσκορπίσθησαν εἰς τὰ ὕπερθεν τοῦ Πραβίου ὑψώματα καὶ ἐτράπησαν μεμονωμένως πρὸς τὰ χωρία των.

Ἀρκετοὺς τούτων συνέλαβε τὸ ἐν «Γεντὶκ» φυλάκιον.

Τὴν 10ην νυκτερινὴν καταφθάνει εἰς τὴν πόλιν τὸ πρῶτον Κυβερνητικὸν Τμῆμα ἀποτελούμενον ἀπὸ ἕνα Λόχον εὐζώνων μὲ τὸν λοχαγὸν Χριστέαν ἐπὶ κεφαλῆς. Ὁ λόχος οὗτος μετεφέρθη ἐκ Δράμας δι' αὐτοκινήτων τῆς Δ. Μοίρας, ἅτινα εἴχομεν ἀπὸ τοῦ ἀπογεύματος ἀποστείλῃ εἰς Δράμαν.

Τὰ πάντα πλέον ἔχουν ὀργανωθῇ καλῶς καὶ οὐδεὶς φόβος διασαλεύσεως τῆς τάξεως ὑπάρχει.

Οὕτω ἡ πόλις τῆς Καβάλλας μετέβη ἐκ τῆς μιᾶς καταστάσεως εἰς τὴν ἄλλην ἄνευ οὐδενὸς ἀπευκτέου.

Ἐνῶ ἦτο πρωτεύουσα τῆς Ἐπαναστάσεως, ἐνῶ ἦτο ὑποχρεωτικὴ διάβασις τῶν ὑποχωρούντων ἐκ Στρυμόνος Ἐπαναστατῶν ἐνῶ ἦτο πόλις συνθέσεως κοινωνικῆς οὐχὶ εὐνοϊκῆς ἐνῶ οὐδεὶς ὁπλίτης Κυβερνητικὸς ὑπῆρχε τὴν χαραυγὴν τῆς Δευτέρας 11ης Μαρτίου, ὅμως μετέστη ἐκ τῆς Ἐπαναστάσεως εἰς τὴν Νομιμότητα χωρὶς κἂν τοὺς συνήθεις εἰς τοιαύτας περιπτώσεις βανδαλισμούς.

Εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ χρωματίσω ἰδιαιτέρως τὸ σημεῖον τοῦτο καὶ νὰ συγχαρῶ καὶ εὐχαριστήσω ἐκείνους οἵτινες ἔσπευσαν ἀπὸ τῆς στιγμῆς νὰ προσφέρουν τὰς ὑπηρεσίας των διὰ τὴν ἐπιτευχθεῖσαν προσπάθειαν καὶ νὰ μοιρασθοῦν μαζὶ μου τὰς τραγικὰς καὶ ἀγωνιώδεις στιγμὰς τῆς πρώτης ἡμέρας.

Ἐν Καβάλλα τῇ 25η Μαρτίου 1935

Ὁ Νομάρχης Καβάλλας

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΡΑΝΤΗΣ

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΤΣΟΛΙΑΔΕΣ

Η ΥΠΟΔΟΧΗ ΚΑΙ ΤΑ ΠΡΟΣΦΕΡΘΕΝΤΑ ΔΩΡΑ

Ἀμέσως μετὰ τὴν συντριβὴν τοῦ στασιαστικοῦ μετώπου τοῦ Στρυμόνος λόχοι εὐζώνων ἔσπευδον δι' αὐτοκινήτων εἰς τὰς διοφόρους πόλεις τῆς ἐπιρροῆς τῶν Ἐπαναστατῶν καὶ ἀνελάμβανον τὰς φρουράς. Ὅπου εἰσῆλθον ἐγένοντο ἀντικείμενον ἐνθουσιωδῶν ἐκδηλώσεων ἀπὸ μέρους τοῦ Λαοῦ ὅστις ἐπανηγύριζε τὴν ἀπελευθέρωσιν του, ἀπὸ τοὺς ἐπαναστικοὺς τυραννίσκους.

Ὁ κ. Θεοχ. Παπαδημητρίου

Σχεδὸν παντοῦ συνεστήθησαν ἐπιτροπαὶ συλλογῆς ἐράνων καὶ δώρων διὰ τοὺς «Τσολιάδες» εἰς τὴν Καβάλλαν δὲ ὁ κ. Θεοχάρης Παπαδημητρίου, Πρόεδρος τοῦ Δ. Συμβουλίου διέθεσε διὰ τὸν λόχον ὅστις ἔφθασε τὴν ἑσπέραν τῆς 11ης Μαρτίου χίλια κυτία σιγαρέττα, ἐκ τοῦ ἰδιαιτέρου του ταμείου πληρωθέντα.

Ἐπίσης εἰς τὴν Δράμαν, συνεκροτήθη ἐπιτροπὴ ἥτις ἐνήργησεν ἐ άνους εἰς εἴδη καὶ εἰς χρήματα, τὰ ὁποῖα διένειμενεν εἰς τοὺς ἀετοὺς τῆς Ἑλληνικῆς μας Πατρίδος.

Εἶναι πράγματι συγκινητικαὶ αἱ σκηναὶ τῆς ὑποδοχῆς τῶν τσολιάδων, εἰς τάς περιφερείας, ὅπου εἶχον ἐπικρατήσει οἱ στασιασταὶ τοὺς θρυλικοὺς αὐτοὺς ἥρωας, ὑπεδέχετο ὁ κόσμος μετὰ δακρύων χαρᾶς ἐνῶ τοὺς ἔρενε μὲ λουλούδια.

ΤΑ ΟΝΟΜΑΤΑ ΤΩΝ ΝΕΚΡΩΝ ΚΑΙ ΤΡΑΥΜΑΤΙΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΣΥΜΠΛΟΚΗΝ ΕΝ ΑΝ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

Καθ' ἃ ἀνεκοινώθη ἁρμοδίως, τὰ θύματα τῶν συμπλοκῶν ἐν Μακεδονίᾳ ἀνέρχον εἰς ἓξ νεκροὺς καὶ 18 τραυματίας ἐκ τῶν Κιβερνητικῶν στρατευμάτων καὶ ἑπτὰ νεκροὺς καὶ ἑπτὰ τραυματίας ἐκ τῶν ἐπαναστατῶν

Νεκροὶ κυβερνητικοί. Ἐπιλοχίας Σκέντζος, ἐκ Πύργου Ἠλείας, δεκανεὺς Ἀλ. Τασσόπουλος τοῦ 50οῦ συντάγματος Ν. Φρανταρούλης, ἐξ Ἡρακλείου Κρήτης, Δ. Καλκάνης τοῦ 5)42 συντάγματος, Α. Εὐαγγέλου. τοῦ τάγματος γεφυροποιῶν.

Νεκροὶ στασιαστῶν: Ἐπίλαρχος Ἰωαννίδης, λοχαγὸς Παπαδόπουλος ἐκ Κομοτινῆς, στρατιῶται: Τηλέμ. Ἰωαννίδης ἐκ Διδυμοτείχου, Δ. Καραμανλῆς ἐκ Κομοτινῆς, Ἀνδρέας Κυριαδάκης τοῦ 41ου συν]τος, Π. Χατζηπαναγιώτου ἐκ Ξάνθης.

Τραυματίαι Κυβερνητικοί. Ὑπολοχαγὸς Ν. Γιαννούλης τοῦ 1ου πεζικοῦ συν)τος ἐκ Μεσσηνίας, ἔφεδρος ἀνθ)γὸς Μπίκος ἐξ Ἀγρινίου, δεκανεῖς: Γρ. Ρόμπας ἐκ Καρπενησίου. Ι. Θεοδωρίδης ἐκ Μαγνησίας, Χαρ. Ἀμαραντίδης ἐκ Θεσσαλονίκης, στρατιῶται: Δ. Κακάλης ἐκ Σπάρτης, Β. Δημητριάδης ἐκ Καστορίας, Α. Κανναβὸς τοῦ 59ου συντάγματος Γ. Στεφανίδης ἐκ Θεσσαλονίκης Ν. Σόλας ἐκ Γρεβενῶν, Ν. Κυριαζῆς ἐκ Πολυγύρου, Ἀντ. Βουδονίκος ἐκ Παναγιᾶς Χαλκιδικῆς, Χρ. Δούκας ἐκ Θεσ)κης, Ν. Ρούμπας ἐξ Ἀριάνας, Ντερμὶ Ἀβραὰμ Σαμπετιὰν τοῦ 50οῦ συν)τος, Α. Κρῖκος ἐκ Δωρίδος, Γεώρ. Μπαρμπαγιαννόπουλος τοῦ τάγματος γεφυροποιῶν.

Τραυματίαι κυβερνητικοί: Λοχαγὸς Ε. Καλίδης ἐκ Μακρᾶς Γεφύρας στρατιῶται· Η. Πόστογλου ἐκ Σερρῶν, Τζιτζῆς ἐκ Κομοτινῆς, Α Κωνσταντινίδης ἐκ Σερρῶν. Ι. Ὀφανόγλου ἐκ Ροδολίβου καὶ Ι. Δελκατσονόγλου.

Ἐπίσης ὑπάρχει εἷς λοχαγὸς νεκρός, τοῦ ὁποίου δὲν ἐξηκριβώθη ἡ ταυτότης καὶ ἀγνοεῖται ἡ τύχη τοῦ κυβερνιτικοῦ λοχαγοῦ Κωνσταντινίδη.

ΠΩΣ ΕΚΗΡΥΧΘΗ ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ ΕΙΣ ΚΟΜΟΤΙΝΗΝ

Μυστήριον θὰ παραμείνη τὸ πῶς, οἱ στασιασταὶ χωρὶς νὰ ἔχουν ἐν Κομοτινῇ βάσιν ἢ πυρῆνα σοβαρὸν καὶ ἱκανὸν νὰ παρασύρῃ τὰς στρατιωτιωτικὰς μονάδας, κατώρθωσαν νὰ ἐπιβληθοῦν εἰς τὴν Κομοτινὴν καὶ νὰ παραλάβουν τὴν XII Μεραρχίαν καὶ τὴν χωρ)κήν. Εἶναι γεγονὸς ὅτι εἰς τὴν πόλιν αὐτὴν ὑπηρέτουν κατ' ἀπόλυτον πλειονότητα βενιζελόπλαστηρικοὶ ἀξιωματικοὶ πλὴν ὡς ἀπεδείχθη ἐλάχιστοι ἦσαν μεμυημένοι εἰς τὸ ἐπαναστατικὸν κίνημα. Δὲν ἐδίστασαν ὅμως καὶ οἱ ἐδῶ ἀρχιστασιασταὶ τῆς Καβάλλας νὰ θέσουν εἰς κυκλοφορίαν δι' ἐμπίστων των ψευδεῖς διαδόσεις, ἔστω καὶ τερατώδεις μὲ τὰς ὁ-

ποίας νὰ ἐξουδετερώσουν τὴν ἀντίδρασιν καὶ τὴν πίστιν εἰς τὴν νομιμότητα τοῦ Μεράρχου Στρατηγοῦ κ. Γυαλίστρα καὶ τοῦ Ἀν. Διοικ. Χωροφυλακῆς Θράκης Συνταγματάρχου κ. Μιχαλοπούλου. Εἰς τὰς διαδόσεις ταύτας πολλοὶ ἀξιωματικοὶ ἐπίστευσαν ἄλλοι μὲν διότι συμπαθῶς διέκειντο πρὸς τὰ γεγονότα ἅτινα ἐπληροφοροῦντο, ἄλλοι δὲ διότι ἐστεροῦντο τῆς ψυχικῆς δυνάμεως νὰ ἀντιστοῦν καὶ νὰ ἀντιμετωπίσουν τοὺς στασιαστὰς μαζὺ μὲ τοὺς ἀρχηγούς των.

Διεδόθη ἀπὸ τῆς μεσημβρίας τῆς Κυριακῆς 3-3-35 ὅτι ὁ Βενιζέλος μὲ τὸν Μεραρχίαν Κρήτης ἐπιβαίνων τῶν στασιαστικῶν πλοίων πλέει πρὸς Καβάλλαν, ὅτι ὁ Πλαστήρας εἰσελθὼν διὰ τῶν πρὸς Βουλγαρίαν συνόρων μας εὑρίσκεται εἰς Σέρρας καὶ ὅτι πᾶσα ἀντίδρασις τῶν Φρουρῶν Κομοτινῆς θὰ ἐθραύετο καθόσον ἓν Σύνταγμα στρατοῦ ἐκ Καβάλλας (!!) ἐβάδιζεν ἐναντίον τῆς Κομοτινῆς, διὰ νὰ καταλύσῃ τὰς ἀρχὰς τῆς Κυβερνήσεως!

Αἱ διαδόσεις αὗται, τὰ ἀσύστολα καὶ τερατώδη ταῦτα ἴσχυσαν καὶ ἐξουδετέρωσαν τὴν ἀντίδρασιν τῶν ἀρχηγῶν τοῦ Στρατοῦ καὶ τῆς Χωροφυλακῆς Κομοτινῆς.

Εἰς ταύτας βεβαίως οὔτε ὁ Στρατηγὸς κ. Γυαλίστρας, οὔτε ὁ Συνταγματάρχης κ. Μιχαλόπουλος ἔδωσαν πίστιν, πλὴν διὰ νὰ εἶνε ἐντελῶς ἥσυχοι διέταξαν συγκεντρώσεις τῶν ὑπ' αὐτοὺς ἀξιωματικῶν, πρὸς τοὺς ὁποίους ὡμίλησαν, τονίσαντες ὅτι τῆς Πατρίδος τὸ συμφέρον καὶ αὐτῶν τῶν ἰδίων τὸ ἀτομικὸν ἐπέτασσε νὰ παραμείνουν πιστοὶ εἰς τὴν Κυβέρνησιν καὶ εἰς τὸν ὅρκον των νὰ μὴ ἀκολουθήσουν δὲ τοὺς παράφρονας στασιαστὰς οἵτινες συντομώτατα θὰ συντριβοῦν. Καὶ εἶνε γεγονὸς ἐξηκριβωμένον, ὅτι οὐδεὶς ἀξιωματικὸς κατὰ τὰς συγκεντρώσεις ταύτας ἔφερεν ἀντίρρησιν, τοὐναντίον μάλιστα πάντες ἐδήλωσαν ὅτι συμφωνοῦν καὶ θὰ πειθαρχήσουν πλήρως εἰς τοὺς ἀρχηγούς των καὶ τὴν νόμιμον Κυβέρνησιν τῆς χώρας.

Οὕτω ἦσαν πάντες ἤρεμοι καὶ ἥσυχοι ὅτι ἡ νομιμότης δὲν θὰ ἐσαλεύετο. Ἀργὰ ὅμως τὴν ἑσπέραν ἐκυκλοφόρησε μία προκήρυξις τοῦ Διοικητοῦ τοῦ Συντάγματος Ξάνθης Βεντήρη διὰ τῆς ὁποίας ἐγνωστοποιεῖτο ἑτέρα τοιαύτη τοῦ Καμμένου, περὶ κηρύξεως τῆς ἀνταρσίας καὶ τῶν δῆθεν ἠθικῶν ἐλατηρίων της, ἥτις προκήρυξις ὑπῆρξεν ἡ ἔμπρακτος ἀφορμὴ ὥστε ἀξιωματικοὶ οἵτινες μέχρι πρὸ ὀλίγου ἐδήλουν ὑπακοὴν εἰς τοὺς ἀρχηγούς των, νὰ γίνουν ἐπίορκοι.

Τὴν ἰδίαν νύκτα τῆς 3ης πρὸς τὴν 4ην ἔφθανεν εἰς τὴν Κομοτινὴν ὁ Συνταγματάρχης Παναγιωτόπουλος ὅστις μετὰ τῶν συνταγματαρχῶν Βλαχαΐτοπούλου καὶ Ζησιμοπούλου κατέλυε τὰς ἐπισήμους ἀρχὰς καὶ διέτασσε τὸν περιορισμὸν τοῦ ἀναπληρωτοῦ τοῦ Γεν. Διοικητοῦ κ. Ἀργυροπούλου καὶ τὴν ἀντικατάσιν του διὰ τοῦ μεμυημένου ἀποστράτου ἀξιωματικοῦ Ἀθ. Ξύδη, ὡς καὶ τὸν τοιοῦτον τῶν κ. κ. Γυαλίστρα, Μιχαλοπούλου. καὶ τοῦ Δημάρχου κ. Μπλέτσα.

ΟΙ ΣΥΛΛΗΦΘΕΝΤΕΣ ΥΠΟ ΤΩΝ ΣΤΑΣΙΑΣΤΩΝ ΩΣ ΟΜΗΡΟΙ ΠΟΛΙΤΑΙ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΙ

Ὡς γράφωμεν εἰς προηγούμενον κεφάλαιον, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐπαναστάσεως συνελήφθησαν πολλοὶ πολῖται καὶ στρατιώτικοί ἐκ τῶν ὁποίων ἄλλοι ἀπηλάθησαν εἰς Διδυμότειχον ἄλλοι δὲ ἐκρατήθησαν εἰς τὰ διάφορα κρατητήρια καὶ ἐλάχιστοι ἐτέθησαν ὑπὸ ἐπιτήρησιν.

Οἱ εἰς Διδυμότειχον σταλέντες εἶναι οἱ ἑξῆς: Νομάρχης Δράμας κ. Χριστόπουλος, κ. Παξιώνης πολιτευτής καὶ τέως δήμαρχος Δράμας οἱ κ. Πιέρρος ἀνταποκριτὴς τοῦ «Φωτός» ἐν Σέρραις καὶ διευθυντὴς τῆς ἐφημερίδος τοῦ λαϊκοῦ κόμματος «Ἐμπρός», Κ. Παπαχριστόπουλος οἰκονομικὸς ἔφορος Ν. Ζίχνης, Α. Κωνσταντινίδης ὑπάλληλος τοῦ κρατικοῦ ἐλέγχου ἐπὶ τῶν πυρίτων ἐγγ. ᾿Αντ. Τζουμάνης πλοίαρχος πλοηγὸς τοῦ Λιμεναρχείου Καβάλλας, Μενέλ. Καρολίδης βοηθὸς σιδηροδρομικοῦ σταθμάρχου Σκοτούσης, Τηλ. Δημητρίου ἔμπορος ἐκ Σερρῶν, Ι. Τσάμης ἔμπορος ἐκ Ν. Ζίχνης, Θ ᾿Αδαμάκος, Χρ. Οἰκονομόπουλος ἐκ Πελοποννήσου, επιχειρηματίαι ἐν Σέρραις. Ἐκ Καβάλλας οἱ κ. Π. Στασινόπουλος, ᾿Ηλ. Παπαηλιοῦ, Ἐρρῖκος Γρηγορίου, Εὐαγ. Σπανός, ᾿Αθ. Τσουμαρέλης, Χαρ. Καρακόλιας, Γ. Στεφανίδης, Θ. Τσοχαταρίδης, ᾿Αγ. Μουταφτσῆς, Δ. Βασιλειάδης, ᾿Αννίβας ᾿Αργυρόπουλος Α. Λουκᾶς, Νικ. Λούπης, Β. Κονταρίνης καὶ Κ. Καραμπέτος, Ἐκ Σερρῶν οἱ κ.κ. ᾿Αναστ. ᾿Αγγελόπουλος, Εὐαγ, Πήτας καὶ Τρύφων Μπαλόγλου. Ἐκ Δράμας οἱ κ. Λιακόπουλος καὶ Χατζηαναστασίου.

Στρατιωτικοὶ ὅμηροι: Οἱ κ. Μιχαλόπουλος συνταγματάρχης χωροφυλακῆς ἀνώτερος διοικητὴς χωροφυλακῆς Θράκης ἀντισυν)ρχαι κ. Μαυροειδῆς ἱππικοῦ, Ζησιμόπουλος πεζικοῦ, οἱ ταγματάρχαι κ. Σπυρόπουλος, Ξενούλης τῆς ἐπιμελητείας, Κλεώπας πεζικοῦ, Τσίτας τῆς χωροφυλακῆς. οἱ λοχαγοὶ κ. κ. Διαμαντόπουλος, Γκριτσαλῆς, Καῆς, Ταρσούλης,

Οἱ ὑπολοχαγοὶ κ. Κυριακόπουλος, Μπάος, Καλέτζος, Βενέτης Ἰωσηφόπουλος, καὶ Μπόσκο, ὑπίλαρχος κ. ᾿Ηλιόπουλος, ἀνθυπίλαρχοι κ. Μπασακάρος, Οἰκονομίδης, Σακελλαρόπουλος, Ντουντούμης καὶ Πλαστήρας μετωνομασθεὶς κοινῇ ἀποφάσει ὅλων τῶν κρατουμένων κατόπιν συμβουλίου εἰς Τσαγγαρίδην διὰ νὰ μὴ ἔχῃ οὔτε συνωνυμίαν με τὸν φυγάδα, ἀνθυπολοχαγοὶ κ. Σιώπουλος, Παπανῖκος, Δοῦρος, Σκέντζος. Βλασόπουλος, Διπλαρός, Πάνος, Μαλικούρτης. Δροσόπουλος, Παναγιωτάκος, Τζουβάρας, Κοτσώνης, Πετρόπουλος καὶ ᾿Αναγνωστᾶκος, Πατσατζῆς ὑπομοίραρχος.

Ἀνθυπασπισταὶ οἱ κ. Γιαννακούλιας, Τσιματζῆς καὶ Τσούλκας.
Ἀρχιτεχνῖται οἱ κ. Παπαδάκης καὶ Γαβριήλ.
Χωροφυλακῆς Σερρῶν:
Μοίραρχοι οἱ κ. Ι. Κολυμπίρης καὶ Δ. Χρηστίδης, ὑπομοίραρχοι οἱ κ, Τσάμης διοικητὴς ὑποδιοικήσεως Πορροΐων, Εὐαγγελογιάννης, Ἰωάννου ὑπασπιστὴς διοικήσεως χωροφυλακῆς Σερρῶν, ἀνθυπασπισταὶ οἱ κ. Χ. Κουρῆς, Ἠλ, Σκαμπαρδώνης καὶ Κολαξίτης ἐνωμοτάρχαι οἱ κ, Σ. Σκουλαρίκης Γ. Σιάγρης ὑπενωμοτάρχαι οἱ κ. Χρ. Ψυχογυιὸς Β. Μακρυνιάννης, Στέφ. Λιανέρης Α. Τσάμης, χωροφύλακες οἱ Τσιριμιάγκος, Β. Καφετζῆς, Π. Ψύρρος, Χ. Διαμαντίδης. Κ. Δημητρόπουλος, Θ. Μάρκου, Λ. Μητσᾶκος, Ν. Ἀγκουρᾶς, Εὐάγ. Ζάρδας, Δ. Ρουσιᾶνος.
Χωροφυλακῆς Καβάλλας:
Ὁ Ἰάκ. Χανιώτης μοίραρχος, ἀνθυπασπιστὴς κ. Εὐρ. Ἀλεξάκης, ἐνωμοτάρχης κ. Ὀλ. Παπασπηλίου ὑπενωμοτάρχαι οἱ κ. Γ. Κουρᾶκος καὶ Δ. Γιαννόπουλος χωροφύλακες οἱ Κ. Κοντὸς, Χρ. Ἀγγελόπουλος, Χρ. Γιωγγούλης. Ἡρ. Ἀναγνώστου Ν. Πλεντζας, Κων. Παρίσσης. Εὐάγ. Μαρουλιανός, Θεόδ. Μανιάτης, Γ. Παπασταθόπουλος, Πολυχρ. Τίγκας, Παν. Ρόδης Χαρ, Κόμης, καὶ Δ. Ρήγας.
Χωροφυλακῆς Δράμας:
Ὁ μοίραρχος κ. Πετρόπουλος, ἐνωμοτάρχαι οἱ κ. Γ. Καρρᾶς, Π. Πηλίτσης, Σ. Τζαβέλας, Γ. Ἀθανασόπουλος, Ἀντ. Θεοδώρου, Ἰωάν. Καραγιαννόπουλος, Γ. Χιλίαρχας καὶ Σπ. Λαπιώτης, ὑπενωμοτάρχαι οἱ Δ. Γάτος καὶ Π. Δημητρούλιας, Χωροφύλακες οἱ Ι. Κουτανλέλης, Χαρ. Κώμης, Παντ. Κοσμᾶς καὶ Ἰωάν. Κανελλόπουλος.
Ἐπιλοχίας ὁ κ. Ράγκος τοῦ 26ου πεζ. συντάγματος Δράμας, Λοχίας ὁ κ. Βοῦρβος τοῦ VI ὀρειβατικοῦ πυροβολικοῦ συντάγματος Σερρῶν.
Διδυμοτείχου. Χωροφυλακῆς: Ἐνωμοτάρχαι οἱ κ. Ι. Οἰκονόμου, Π. Ἀλεξόπουλος κ. Κ. Ρήγας, ὑπενωμοτάρχος ὁ κ. Π. Χριστοδουλόπουλος, χωροφύλακες Γ. Ἀγγελόπουλος Κ. Ρέλης καὶ Ι. Σαγιᾶκος.

Ἐπίσης εἰς τὰ κρατητήρια τῆς Καβάλλας παρέμειναν ἕτοιμοι πρὸς ἀπέλασιν ὁ Γραμμ. τῆς Κοινότητος Δουκαλίου Σεβ. Κλαδογιάννης καὶ ὁ συνάδελφος του τῶν Ν.Καρυῶν ὡς καὶ ἐκ τῆς περιφερείας Παγγαίου οἱ κ.κ.Κων. Τσάκας, Δημ. Ἀργυρίου, Στεφ.Μπαρμπῆς, Δημ. Ματξιῶρος, Δημ. Μπαρμπῆς, Ἀγγ. Ἄμπουτ.Χρ. Θεοδοσίου τ. οἰκ. ἔφορος, Γεώργ. Καραγιαννίδης. Ἀθαν. Παναγιώτου. Δημ. Ζαγκανᾶς, Ἀνδ. Κολύβας. Νικ. Μήταλης Νικ.Κουτσιμπὸς, Ἰωαν. Γριτσόπουλος καὶ ἐκ τοῦ χωρίου Σέλιανη οἱ κ.κ. Θεοδ.Μανίσαλης καὶ Τιμ. Παπαδόπουλος.

Ὁμοίως εἰς ὅλους τοὺς σταθμοὺς καὶ τὰ τμήματα χωροφυλακῆς, τῆς περιοχῆς τῶν Ἐπαναστατῶν ἐκρατοῦντο διάφοροι πολῖται, ἀπολυθέντες τὴν 11 Μαρτίου ἅμα τῇ καταστολῇ καὶ διαλύσει των. Ὁ συμβολαιογράφος Χρυσουπόλεως ἤχθη δέσμιος εἰς Καβάλλαν καὶ ἀφέθη νὰ παραμείνῃ ὑπὸ περιοσμὸν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ συναδέλφου του κ. Πύρρου.

Ἐκλήθησαν ἀκόμη εἰς τὴν ἀστυνομίαν καὶ κρατηθέντες ἐπ' ἀρκετὸν ἀπελύθησαν διὰ νὰ περιορισθοῦν εἰς τὰς οἰκίας των οἱ κ.κ. Μπαλάνος, Ν. Γαλανόπουλος, Κ. Μανιαδάκης Κ. Πρεδάρης, Γ. „ Πανταχῆς Ν. Παναγιωτόπουλος Δ. Ρῖτσος, Χρ. Μοσχοβίτης, Μ. Μῖμος, Δ. Βαφειάδης ἰατρὸς Σέλιανης, Μανωλόπουλος ἰατρὸς Χρυσουπόλεως, Τραχανᾶς, Παν. Παναγιωτίδης, Δ. Ἀντωνιάδης.

ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ ΕΙΣ ΚΕΧΡΟΚΑΜΠΟΝ

Η ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ

Τὴν 4ην Μαρτίου ἐ. ἔ. ἅμα τῇ ἀναγγελίᾳ τῆς ὑπὲρ τοῦ ἐθνοκτόνου κινήματος τῆς 1ης Μαρτίου, προσχωρήσεως τοῦ Δ' Σώματος Στρατοῦ, οἱ Αϊβαζίδης. Τριαντάφυλλος Μιχαηλίδης ἰατρὸς τῆς Κοινότητος Κεχροκάμπου, Ἀλέξανδρος Σουμελίδης δικολάβος, Γρηγόριος Ἰορδανίδης, ἀποτελοῦντες τὴν ἐπιτροπὴν τοῦ ἐνταῦθα παραρτήματος τοῦ Δημοκρατικοῦ Φρουροῦ συνῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἱερέως συνεσκέφθησαν καὶ ἀπεφάσισαν τὴν πρὸς τὸ μέρος τῆς ἐπαναστάσεως προσχώρησιν των εἰς τὸ διὰ παντὸς μέσου ἐνίσχυσιν πρὸς ἐπικράτησίν της, διὰ τῶν κάτωθι ἐνεργειῶν των.

Μετέβησαν καὶ κατέλαβον τὸ Κοινοτικὸν Κατάστημα μετὰ τοῦ ἐντὸς αὐτοῦ τηλεφώνου, ἀπαγορεύσαντες τὴν εἴσοδον εἰς πάντα μὴ σχέσιν ἔχοντα μὲ τὴν ἐπαναστατικὴν ἐπικληθεῖσαν ἐπιτροπὴν καὶ μετέβαλλον τοῦτο εἰς αἴθουσαν συνεδριάσεών της, ἤρχισαν δὲ τὴν εὐθὺς ἀμέσως κατάταξιν ὑπὲρ τῆς ἐπαναστάσεως ἐθελοντῶν, ἐξασκοῦντες ἐπὶ τῶν πολιτῶν, πειθώ, βίαν, τρομοκρατικὰς διαδόσεις, ὑποσχέσεις προκαταβολὰς ἡμερησίων ἀποζημιώσεων καὶ περίθαλψιν τῶν οἰκογενειῶν τῶν προσερχομένων πρὸς κατάταξιν, συγκεκριμμένως δὲ ὁ Παπανικήτας Αϊβαζίδης διέδιεδον εἰς τὰ καφενεῖα ὅτι εἰς Παλαιὰν Ἑλλάδα ἐσφάγησαν πολλοὶ Πρόσφυγες, θὰ εἶναι δὲ ἐντροπή μας ἐὰν τὸ χωριό μας δὲν στείλῃ τουλάχιστον 150—200 ἐθελοντάς.

Ἐξέδωκαν καὶ ἐκοινοποίησαν εἰς τοὺς κατοίκους γραπτὰς

ἐντολὰς ἀμέσου καταβολῆς ἐράνων, ὁρίζοντος κατ' ἀρέσκειαν τὸ παρ' ἑνὸς ἑκάστου καταβλητέον ποσόν, ἀπειλοῦντες τοὺς μὴ ἀμέσως σπεύδοντας νὰ καταβάλωσι τὸ εἰς αὐτοὺς ἐπιδικαθὲν ποσόν, ὅτι θέλουσι εἰσπράξη διπλάσιον τοῦ ὁρισθέντος ποσοῦ διὰ τῆς βίας ὡς δι' ἐκτελεστικῆς ὡς ἔλεγον, ἐπιτροπῆς.

Προέβησαν εἰς συλλήψεις εἰς στέρησιν προσωπικῆς ἐλευθερίας, ἐγκλείοντες εἰς τὸ κρατητήριον ἢ περιορίζοντες εἰς τὰς οἰκίας των πολίτας οἵτινες κατὰ τὴν ἀντίληψίν των, δὲν ηὐνόουν ἢ παρεκώλυον τὸ ἐθνοκτόνον ἔργον των, χειροδικοῦντες ἢ ἐξασκοῦντες κατ' αὐτῶν ἀπειλὰς διὰ περιστρόφου.

Στέρησιν προσωπικῆς ἐλευθερίας ἐνήργησαν 1) κατὰ τῶν ὑποφαινομένων Προέδρου τῆς κοινότητος Κεχροκάμπου Ἱεροκλῆ Φωτιάδη 2) Νικολ. Τσιρίδη κοινοτικοῦ Συμβουλου 3)Θεμισ. Χαριτοπούλου καὶ 4) Εὐαγγ. Ζαφειράτου Δ)τοῦ τοῦ ἐνταῦθα Δημοτ. Σχολείου, κατὰ τοῦ τελευταίου τούτου ἐνήργησαν χειροδικίαν καὶ ἠπείλουν διὰ περιστρόφου.

Ὁμοίως στέρησιν προσωπικῆς ἐλευθερίας ἐνήργησαν κατὰ τῶν Εὐστ. Τουμπουρίδου καὶ Κλεάνθους Κεϊβανίδου διὰ τὸν λόγον ὅτι ἐγγράψαντες τούτους εἰς τὸν κατάλογον τῶν ἐθελοντῶν, δὲν ἔσπευσαν νὰ προσέλθουν ὅπως ἀναχωρήσωσι διὰ Σταυρούπολιν ἥτις εἶχεν ὁρισθῆ ὡς τόπος συγκεντρώσεως ἐθελοντῶν.

5) Ἰωάννης Λαζαρίδης κοινοτικὸς Σύμβουλος

6) Γεώργιος Ἰορδανίδης.

7) Θ. Ν. Παπαδόπουλος.

Οὗτοι ἀπολύτως σύμφωνοι μὲ τοὺς ἀνωτέρω παρευρίσκοντο καὶ εἰς τὰς συνεδριάσεις, ἐλάμβανον γνῶσιν καὶ ἐνέκρινον τὰς ἐνεργείας ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀντιρρήσεως καὶ ἐν γένει ηὐνόησαν ἐνεργῶς τὸ κίνημα.

8) Ἡλίας Ὀφρυδόπουλος Γραμματεὺς τῆς Κοινότητος Κεχροκάμπου προσχωρήσας καὶ οὗτος εὐθὺς ἀμέσως εἰς τὸ κίνημα, παρέμεινε ευνεννοούμενος καὶ συνεργαζόμενος μετὰ τῶν ἀνωτέρω, καθ' ὅλα σύμφωνος εἰς τὰς ἐκνόμους ἐνεργείας των ἀγορεύων δημοσίᾳ, παροτρύνων ἢ καὶ ἀπειλῶν τοὺς πολίτας εἰς ἐθελουσίαν κατάταξιν, ἔφιππος δὲ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον δι' ἐπιτασσομένων παρ' αὐτῶν ζώων, μετέβη εἰς τὰ χωρία Ἅγιον Κοσμᾶν καὶ Σκοπόν.

9) Νικόλαος Μωϊσιάδης ἀνέλαβε καθήκοντα γραμματέως τῆς ἐπὶ τῶν εἰσφορῶν ἐπιτροπῆς, συντάσσων ὑπογράφων ἐνίως καὶ κοινοποιῶν τὰς διαφόρους πρὸς τοὺς πολίτας προσκλήσεις

περὶ καταβολῆς χρηματικῶν ποσῶν καὶ ἐν γένει ηὐνόησεν ἐνεργῶς καὶ οὗτος τὸ κίνημα.

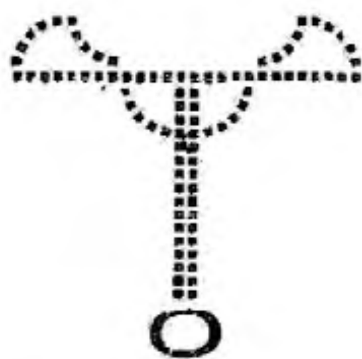
10) Σάββας Ἀντωνιάδης Ἀγροφύλαξ, διετέλεσε τὸ ἐκτελεστικόν, οὕτως εἰπεῖν ὄργανον τῆς ἐπιτροπῆς ἐκτελῶν τυφλῶς καὶ προθύμως πᾶσαν διδομένων αὐτῷ διαταγῶν.

11) Ὁ ἐνταῦθα Ἀστυν. Σταθμάρχη Ἐνωμοτάρχη Πολογεώργης Στυλιανὸς ἐγκαταλείψας τὸ Γραφεῖον του, ἐγκατεστάθη καὶ οὗτος εἰς τὴν αἴθουσαν συνεδριάσεων τῆς ἐπαναστατικῆς ἐπιτροπῆς μεταβληθὲν Κοινοτικὸν Κατάστημα ἐλάμβανε γνῶσιν τῶν ἀποφασιζομένων ηὐνόει καὶ ἐβοήθη καὶ διευκόλυνε τὰς ἐνεργείας των, διατάσσων ἢ καὶ ἐκτελῶν τὰς ἐκνόμους διαταγὰς αὐτῶν τε καὶ τοῦ Προϊσταμένου του ὑποδιοικητοῦ Χωροφυλακῆς Χρυσουπόλεως ὑπομοιράρχου Συφάκη.

Ἐν Κεχροκάμπῳ τῇ 25η Μαρτίου 1935

Ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινότητος Κεχρ)μπου

Ἱερακλῆς Φωτιάδης

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΧΗΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ & ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ἀντιπρόσωποι καὶ Ἀνταποκριταὶ εἰς ὅλας τὰς πόλεις
Προϊόντα Ἑταιρίας: Χημικὰ λιπάσματα σύνθετα καὶ ἁπλᾶ, ὑαλοπίνακες, φιάλαι, λαμπόγυαλα

Ἐργοστάσια καὶ Ἐμπορικὴ Διεύθυνσις ἐν Πειραιεῖ

Ἔχετε ὡραῖα λευκὰ δόντια;

Εἶνε τὸ καλλίτερον φυσικὸν στόλισμα

Ἐμπιστευθῆτε τὴν ὑγείαν καὶ τὴν ὡραιότητα τῶν ὀδόντων σας εἰς τὸ Χλωροδόντ. Μεταχειρίζεσθε τὴν

Ὀδοντόπαστα Χλωροδόντ

πρωῒ καὶ βράδυ. Τὰ δόντια σας θὰ γίνουν λευκὰ χωρὶς ζημία τοῦ σμάλτου των.
Μικρὸν σωληνάριον 14 δραχ.
Μεγάλο σωληνάριον 22 » »

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΕΝ ΚΑΒΑΛΛΑ Κ. ΜΑΝΔΑΛΑΚΗΣ & Κ. ΚΑΛΦΑΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΡ. ΛΟΥΠΗΣ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΤΑΞΕΙΔΙΩΝ
Πρακτορεῖα αὐτοκινήτων ἐπιβατικῶν καὶ Λεωφορείων
Γενικαὶ Μεταφοραὶ
Βενζῖναι—ὀρυκτέλαια
Χρυσοστόμου Σμύρνης 66, ἀριθ. τηλεφ. 4—74

ΚΑΒΑΛΛΑ